

UNIVERZA V LJUBLJANI  
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Janja Vodovnik

DRŽAVNI UDARI PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

Diplomsko delo

Ljubljana, 2006

UNIVERZA V LJUBLJANI  
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Janja Vodovnik  
Mentorica: doc. dr. Maja Garb

DRŽAVNI UDARI PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

Diplomsko delo

Ljubljana, 2006

Povzetek: Državni udari po drugi svetovni vojni

Državni udar lahko sintetično definiramo kot protizakonit prevzem oblasti, ki ga izvedejo opozicijske sile ali druga organizacija, ki nasprotuje delovanju trenutno vladajoče oblasti. Izveden je z namenom spremeniti obstoječe stanje, izboljšati obstoječe stanje in obračunati z nasprotniki. Vsem državnim in vojaškim udarom je skupna želja po spremembi. Po drugi svetovni vojni so bili državni udari najpogostejša nelegalna oblika zamenjave oblasti; pogostejši so bili v državah, ki so bile v procesu tranzicije. Pojavljali so se na vseh celinah, pogostejši so bili v državah tretjega sveta. Zaradi njihove nasilne narave so bili izvajalci največkrat predstavniki vojske, ki so predstavljali opozicijsko gibanje; ključni vzrok za izvedbo državnih udarov je nezadovoljstvo z obstoječimi razmerami v državi. Uspešnost udarov je bila odvisna od vzrokov zanje, njihove priprave, podpore ljudstva ter splošnih razmer v državi. Pogosto so končali diktatorske vladavine in vplivali za začetek demokratizacije države. Kadar državni udari niso dosegli zelenega cilja, so bile lahko posledice pogubne (državljska vojna, številne žrtve). Večinoma so bili državni udari dober pokazatelj aktivnega političnega življenja v državi.

Ključne besede: državni udar, vojaški udar, diktatura, demokratizacija

Summary: Coups d'etat after the second world war

Coup d'etat can be defined as illegal overthrow of the government executed by opposition or any other organization that opposes the activities of the present government. Coups are executed in order to change existent conditions, to improve those conditions and to take revenge on opponents. All coups d'etat and military coups share common desire – changing things. After the second world war coups d'etat were the most common illegal form of the overthrow of the government; they often occurred in the transitional countries. They appeared on all the continents, mostly in third world countries. Because of their violent nature the performers were mostly military officers, that represented the opposition; basic reason for executing a coup was dissatisfaction with existing conditions in the state. Being successful or not depended on the causes, preparation, support and common conditions. Coups d'etat often ended a dictatorship in had influenced the beginning of a democratization. When coup failed to reach the goal the consequences could be pernicious (civil war, numerous victims). Coups d'etat mostly showed active political life in the state.

Key words: coup d'etat, military coup, dictatorship, democratization

## KAZALO

1. UVOD	stran 5
2. METODOLOŠKO – HIPOTETIČNI OKVIR	stran 7
2.1 Področje preučevanja	stran 7
2.2 Opredelitev cilja in namena preučevanja	stran 7
2.3 Hipoteze	stran 8
2.4 Ključne uporabljene metode	stran 8
3. TEORETIČNI VIDIKI DRŽAVNIH UDAROV	stran 9
3.1 Definicije državnih udarov	stran 9
3.2 Tipi državnih udarov	stran 13
3.3 Vzroki za državne udare	stran 15
3.4 Pogoji za izvedbo državnih udarov	stran 17
3.5 Pogostost in lokacije državnih udarov	stran 19
3.6 Strategija in taktika državnih udarov	stran 19
3.7 Izvedba državnih udarov	stran 20
4. PRIMERJALNA ANALIZA DRŽAVNIH UDAROV	stran 21
4.1 Dejavniki, ki so podlaga za državni udar	stran 21
4.2 Dejavniki, ki so sestavni del državnega udara	stran 32
4.3 Dejavniki, ki sledijo po koncu državnega udara	stran 40
5. POTRDITEV HIPOTEZ	stran 45
6. SKLEP	stran 47
7. LITERATURA	stran 48

PRILOGA: TABELA PODATKOV O DRŽAVNIH UDARIH PO SVETU V OBDOBJU  
1945 - 2000

## 1. UVOD

Zgodovine ljudstev, narodov, držav, političnih entitet ne gre opisovati kot enolično in dolgočasno knjigo, kot le besede, za katere nihče natanko ne ve, kaj sploh pomenijo. Vsako poglavje je nekaj posebnega, s sabo prinaša zanimive stvari, včasih kruta spoznanja, pogosto kaj lepega, kaj takega, kar poenostavi življenje ali kaj drugačnega – temačnega, hladnega, ljudem neprijaznega. V tej knjigi svetovne zgodovine pogosto naletimo na spore, konflikte, spopade, vse prevečkrat se izrazijo v tisti najhujši, človeku nevarni obliki, oboroženem spopadu. Vsak oborožen spopad pusti posledice na različnih področjih življenja ljudi. Opravičila za žrtve ni. Vsako življenje, ki ugasne v boju, je nešteto krat preplačana cena; vsak človek, ki je ostal brez strehe nad glavo in brez zagotovljenih najnujnejših potrebščin, je žrtev, ki ni potrebna za doseg zastavljenega cilja.

Redki so spopadi, ki so delno razumljivi. Pravimo, da gre za pravično stvar, zato smo strpni, skušamo jih opravičiti. A je žrtve vseeno težko preštovati. In še težje priznati, da se iz zgodovine nismo ničesar naučili. Da še vedno potekajo boji, čeprav jih ne bi bilo treba. Čeprav se ljudje bojujejo za tako imenovano pravično stvar. Poraja se večno vprašanje - kaj že to je?

Nekateri dogodki v svetovni zgodovini so (bili) še posebej odmevni, prelomni. Vsaka ključna prelomnica (predvsem) sodobnega časa je za seboj potegnila pomembne posledice. Te posledice so vplivale na nadaljnji potek dogodkov in razvoj družbe. Druga svetovna vojna je usodno zaznamovala v tistem času živeče prebivalstvo in v nekaterih pogledih tudi kasnejše generacije. Ta ista vojna je sprožila tudi val družbenih sprememb, marsikatera je bila povod za državni udar.

Zaradi obsežnosti in pomembnosti pojava druge svetovne vojne sem jo izbrala kot tisti mejnik v 20. stoletju, ki je začrtal nadaljnjo pot marsikaterih držav in njenega prebivalstva ter usmerjal razvoj dogodkov med družbami in znotraj družb. Čas po drugi svetovni vojni je poznan po pomanjkanju, nestabilnosti in nepredvidljivosti razmer ter po izgubi zaupanja v boljšo prihodnost in sposobnost vodilnih ljudi, da za le-to poskrbijo. V takšnem svetu so se ustvarjali idealni pogoji za izvajanje državnih udarov, od katerih se je pričakovalo in se pričakuje, da bodo v relativno kratkem času in brez negativnih posledic prinesli pozitivne spremembe.

Državni udar je nasilna oblika boja za osnovne človekove pravice, ki so bile pred, med in tudi po drugi svetovni vojni še prevečkrat kratene. Državni udari pogosto predstavljajo organizirano obliko oboroženega boja proti obstoječi oblasti v želji po spremembah. Po drugi svetovni vojni so bili prebivalci marsikatere države podvrženi nasilju in nedemokratičnemu vodenju, zato je njihova reakcija razumljiva in na nek način tudi pričakovana. Vsakršno izvajanje nasilja in neželenih ukrepov pusti v ljudeh posledice in željo po maščevanju. Državni udari (ne glede na to, kdo in zakaj jih izvaja) so lahko dober indikator dogajanja predvsem na notranjepolitičnem področju, saj je večina državnih udarov rezultat dolgotrajnega delovanja, ki ni v skladu z načeli demokracije in ohranjanja človekovih pravic. Kršenje osnovnih človekovih pravic ne pozna meja in ne loči med rasami, zato so tudi državni udari vsepovsod prisoten pojav.

Državni udari so nezaželjen pojav zaradi svoje nezakovitosti, pogosto so dejanje brez pravega smisla, nihče ne more zagotoviti izboljšanja razmer po izvedbi udara in večkrat se je zgodilo, da se je državni udar razvil v vojno, ki je terjala številne žrtve. Pretekle izkušnje so pripomogle vsaj k osveščanju predvsem vodilnih ljudi v državah, zato se v današnjem času ljudje poslužujejo sredstev za mirno reševanje sporov, ki prinesejo rezultate.

## 2. METODOLOŠKO – HIPOTETIČNI OKVIR

### 2.1 Področje preučevanja

Pri izdelavi diplomskega dela sem se lotila preučevanja državnih udarov. Zbirala sem podatke o državnih udarih in poskusih državnih udarov v svetu, ki so se zgodili v obdobju med koncem druge svetovne vojne in letom 2000 in se ukvarjala z analizo le-teh. Opredelila sem nekatere dejavnike, za katere sem sklepala, da so skupni vsem državnim udarom, meni pa so služili kot podlaga za primerjalno analizo.

Dejavniki, ki sem jih preučevala in primerjala, so a) dejavniki, ki so podlaga za državni udar (vzroki, zgodovinska podlaga), b) dejavniki, ki so sestavni del državnega udara (ključni akterji, čas in kraj izvedbe oziroma trajanja državnega udara) in c) dejavniki, ki sledijo po koncu državnega udara (posledice, politične spremembe). Analizo državnih udarov sem opravljala s pomočjo teh dejavnikov.

### 2.2 Opredelitev ciljev in namena preučevanja

Po drugi svetovni vojni je moč zaslediti veliko število državnih udarov. Dogajali so se skoraj na vseh celinah. Pri tem je treba poudariti, da je bilo tudi kar nekaj poskusov državnih udarov, ki so spodleteli.

Cilj mojega zbiranja podatkov o državnih udarih je bil ustvariti pregledno bazo državnih udarov po svetu v času med letoma 1945 in 2000 ter s pomočjo analize teh podatkov ugotoviti, ali lahko zaznamo skupne značilnosti državnih udarov, pri čemer sem se osredotočila na primerjanje državnih udarov po dejavnikih. Želela sem ugotoviti, ali obstajajo določeni trendi ponavljanja dejavnikov v času in prostoru in ali je moč opredeliti neke skupne značilnosti državnih udarov, s katerimi bi lahko opredelila definicijo državnega udara, ki bi zajela številne državne udare. Pri analizi sem naletela na določene težave, saj nisem našla podatkov o vseh dejavnikih za vsak državni udar. Analizo sem tako opravila na podlagi podatkov, ki sem jih zasledila v obstoječih zapisih o državnih udarih.

### 2.3 Hipoteze

- Druga svetovna vojna je botrovala nestabilnosti razmer v svetu, kar je vodilo k številnim državnim udarom. Na območjih, kjer je bilo divjanje vojne intenzivno, se je neposredno po vojni zgodilo več državnih udarov kot v času hladne vojne in po njej.
- Pri preučevanju okoliščin se ni moč osredotočiti na samo en vzrok, saj do državnega udara vodi splet okoliščin, v katere je vpletena množica manj in bolj izstopajočih vzrokov.
- Izvajalce najdemo predvsem med tistimi skupinami ali vplivnimi posamezniki, ki so bili nezadovoljni z obstoječim položajem v državi ali pa so si želeli doseči monopol politične oblasti.
- Posledice državnih udarov niso bile samo pozitivne v smislu stabilizacije političnih in družbenih razmer in izboljšanja življenjskih razmer za prebivalce (sem uvrščamo predvsem ekonomske in socialne razmere), ampak so pogosto vodile do nadaljnjih konfliktov v državi oziroma celo v širši regiji. Pogosta posledica neuspešnega državnega udara je bil nov poskus državnega udara.
- Večinoma so bili državni udari uspešni (vsaj kratkoročno), saj so bili le reakcija na trenutne neznosne razmere v nekem času in prostoru.

### 2.4 Ključne uporabljene metode

Državni udari po svetu od leta 1945 do leta 2000 so tema, ki je nisem zasledila zbrane na enem mestu. Večino podatkov sem pridobila v enciklopedijah in leksikonih, ki opisujejo zgodovino posameznih držav. Obstajajo določene baze podatkov, ki so mi bile v veliko pomoč, vendar niso zajele vseh podatkov. Zato je bilo potrebno zbiranje gradiva in podatkov o različnih državnih udarih v različnih virih in deskriptivna analiza tega gradiva; na podlagi le-te sem oblikovala bazo podatkov o državnih udarih (priloga), ki mi je služila za nadaljnjo analizo. Za analizo sem uporabila primerjalno metodo.



### 3. TEORETIČNI VIDIKI DRŽAVNIH UDAROV

#### 3.1 Definicije državnih udarov

Z analizo državnih udarov so se ukvarjali že nekateri teoretiki, zato sem za ponazoritev teoretične podlage zbrala nekaj že obstoječih definicij državnih udarov, ki so jih opredelili različni avtorji.

Državni udar je protiustavna zamenjava vladne oblasti, ki se skoraj vedno izvede z uporabo sile ali z grožnjo o uporabi sile. V mnogih afriških, azijskih in latinsko ameriških državah je državni udar služil kot poglavitna oblika menjave oblasti. Državni udar se odrazi v oblikovanju vlade, ki je neposredno podrejena pripadnikom vojske, ki so dosegli politični nadzor. Ta vlada je lahko tudi posredno podrejena vojski, neposredno pa je pod nadzorom zaveznikov vojske, ki jih je moč najti med civilnim prebivalstvom (IMADE, 1993: 664).

Državni udari so tudi idealno sredstvo v okviru strategije posrednega nastopanja. Na ta način lahko subjekt strategije posrednega nastopanja prikrije svoj obstoj in pravi cilj udara. Dejanje nasilne menjave oblasti se prikaže kot rezultat notranjih družbenih protislovij (Krunić, 1997: 143).

Državni udar je metoda prevzema oblasti, ki ni nujno povezana z intervencijo množice ali oboroženih sil. Državni udar ni politično usmerjen – je politično nevtralen in ne predvideva, da bodo uporniki sledili določeni politiki po prevzemu oblasti. Državni udar je definiran kot prevzem majhnega, kritičnega dela državnega aparata, preko katerega se nato odpravi vladni nadzor nad ostalimi deli aparata. Kot izvršitelj državnega udara najpogosteje nastopi vojska. Državni udar je lahko izpeljan od znotraj in deluje na območju zunaj vlade a znotraj državnega aparata, ki ga tvorijo stalne in profesionalne civilne službe, oborožene sile in policija. Namen udara je ločiti stalne uslužbenke državnega aparata od političnega vodstva, kar je ponavadi nemogoče, če so uslužbenci vodstvu zvesti zaradi političnih, etničnih ali tradicionalnih razlogov (Luttwak, 1969: 20, 26, 27).

Državni udar je protiustavna zamenjava oblasti izven parlamenta in z nasilnim prevzemom oblasti, ki ga izvede neka skupina (običajno vojska). Državni udar se izvaja iz vrha oblasti in ni revolucija, če ne prinaša korenitih sprememb družbene ureditve (Vojna enciklopedija, 2. zvezek, 1975: 565).

Državni udar je poskus zamenjave vlade z grožnjo z uporabo sile ali z uporabo sile, ponavadi a ne vedno je povezan z vojsko; pogosto sta pripravljenost in zmožnost (oziroma njuna odsotnost) vojske, ki brani vlado, lahko odločilni (Bicheno, 2001).

Vojaški udar je definiran kot neregularen prenos državne vrhovne izvršilne oblasti, ki ga izvedejo oborožene sile ali notranje varnostne sile z grožnjo z uporabo sile ali z uporabo sile (Jenkins, 1990: 861).

Državni udar opisuje nenaden in nasilen padec vlade, do katerega pride skoraj vedno s strani vojske ali z njeno pomočjo. Državni udar se ponavadi pojavi med obdobjem nestabilnosti in politične negotovosti in je ponavadi rezultat desničarskih prvin, ki so odločene vsiliti družbeno disciplino in politično ureditev, ki se zdita manjkajoča. Državni udar se razlikuje od revolucije, ki ponavadi obsega večje spremembe družbene strukture ali politične ureditve. Državni udari nasledijo vladajočo skupino, pri čemer ni nujna sprememba družbenega konteksta, znotraj katerega vladajo. Včasih izvajalci državnega udara vrnejo oblast politikom po določenem času, kadar verjamejo, da so dosegli cilje stabilizacije in ureditve političnega sistema; pogostejši pa so primeri, ko so uporniške sile obljubile vrnitev oblasti, a tega niso storile. Sociološki pogoji za uspešno izveden državni udar so precej specifični – gre za kombinacijo široko razširjenega sprejemanja temeljnega družbenega reda in visokega nezaupanja vladajočim političnim skupinam. Težnja k vojaški vpletenosti v državne udare preprečuje njihov navidezni monopol nad prisilnimi sredstvi in način, na katerega je vojska pogosto razumljena kot apolitična ali celo nadpolitična. V manj razvitih družbah imajo oborožene sile pogosto skoraj monopol nad tehnično in organizacijsko stroko. Udare je potrebno razlikovati od pučev/prevratov in revolucij. Državni udar izvedejo ljudje, ki so že (bili) del vladajoče strukture (npr. vojaški častniki, uporniški člani kabinetov ali visoki civilni uslužbenci) (Coup d'Etat, 2002).

Državni udar je prevzem državne oblasti, ki je v nasprotju z ustavo. Posledica državnega udara je večinoma nezakonita razveljavitev pomembnih ustavnih določil (Pogačnik, 2006: 936)

Uspešno izvedeni vojaški udari nenadoma in nezakonito odstavijo obstoječ politični režim. Izvede ga relativno majhna skupina, v kateri igrajo ključno vlogo vojaške, varnostne in/ali policijske sile države. Le-te lahko delujejo samostojno ali v povezavi z elitnimi civilnimi skupinami (npr. javni uslužbenci ali voditelji političnih strank). V primeru, ko vojaške, varnostne in/ali policijske sile države niso udeležene, dogodek ni uspešno izveden vojaški udar, saj ne vključuje vojaških elementov. Sprememba režima, ki je posledica vojaškega udara, lahko obsega zamenjavo celotnega političnega vodstva ali razveljavitev ustavnih razmerij med različnimi odločevalskimi skupinami (McGowan, 2005a: 1/2).

Državni udar je nenadna, nasilna in nelegalna odstavitev vlade. Ponavadi ga izvede vojska ali del le-te, pogosto je povezan z zamerami, ki kažejo neposredno na vojsko. Državni udar je lahko začetek nekakšne oblike vojaške vladavine. Pogosto je udar mišljen kot učinkovita predhodno pridobljena pravica do revolucionarnih sprememb, ki se izvajajo od spodaj (McLean, 2003: 126, 127).

Državni udar je poskus zamenjave vlade s silo ali z grožnjo z uporabo sile. Ponavadi (a ne nujno) je državni udar povezan z vojsko – njena pripravljenost in zmožnost (ali odsotnost teh lastnosti), da brani vlado, sta lahko odločilni, kadar ni vojska tista, ki izvaja udar. Tisti državni udari, ki niso namenjeni neposredni prisvojitvi moči in denarja, izhajajo iz močnega nasprotovanja korupciji in neredu v civilni politiki, povezanega s prepričanjem, da oborožene sile predstavljajo bistvo patriotizma. V večini primerov je državni udar namenjen odstitvi ene skupine voditeljev (ponavadi je to civilno vodstvo) in uvedbi vodstva alternativne skupine, ki je ponavadi vojaška. Udar izvede majhna skupina ljudi in ne vključuje masovnih političnih akcij. Izvajalci državnih udarov želijo le zamenjati vladajočo oblast in ponavadi ne želijo spremeniti režima ali uvesti socialnih sprememb – redko zagotavljajo dolgoročne rešitve za družbene in gospodarske težave (Holmes, 2001: 232).

Izraz državni udar dobesedno pomeni napad na državo, ki se zgodi, kadar je uporabljena sila za zamenjavo oblasti brez oziranja na legitimne ustavne procese, ki omogočajo takšne zamenjave – v tem pogledu so državni udari neustavni (Cotton, 2005).

Državni udar je hiter in nelegalen prevzem vladne oblasti, ki ga izvede majhna a visoko organizirana skupina političnih ali vojaških vodij; najpogosteje to dosežejo z nepričakovano aretacijo ali umorom vršilca dolžnosti izvršne oblasti in njegovih glavnih privržencev znotraj vlade. Da je državni udar uspešen, morajo tako podčastniki kot navadni uslužbenci biti pripravljene sprejemati in izvrševati ukaze nove vlade po koncu državnega udara; v ta namen organizatorji uspešnega udara že prej rekrutirajo pomembne vojaške in policijske poveljnike. Vojaške udare najpogosteje vodijo visoki vojaški častniki, ki so najbolj sposobni izvesti udar v državah, kjer je ideloška zvestoba uveljavljenim ustavnim postopkom tako prebivalstva kot vladne birokracije relativno šibka, zato obstaja nizka stopnja nevarnosti masovnega civilnega odpora ali nesodelovanja vojske ter ostalih vladnih uslužbencev (Johnson, 1994-2005).

Državni udar je bolj eksplicitno nelegalno izvršen prenos oblasti, ki je namenjen padcu obstoječe oblasti. Državni udar je uperjen neposredno proti vladajočemu režimu, pogosto vključuje oborožene sile posamezne družbe in včasih sprožijo državljansko vojno (Kurtz, 1999: 1:279).

### 3.2 Tipi državnih udarov

Državne udare lahko klasificiramo v štiri skupine – oligarhični, modernistični, radikalni in zaščitniški. Te skupine odražajo stanje civilno-vojaških odnosov znotraj posamezne družbe. Oligarhični državni udari so večinoma stvar preteklosti. Dogajali so se predvsem v devetnajstem stoletju v Latinski Ameriki znotraj predindustrijskih družb, v katerih so vojaška telesa kazala malo znakov profesionalizma in stopnja politične zavednosti je bila minimalna. Vojaški vodje so pogosto sami rekrutirali svoje oborožene enote. Vojaške intervencije te vrste so bile področno omejene in ponavljajoče. Po letu 1890 so državni udari te vrste zelo redki, predvsem zaradi profesionalizacije vojske, povečane diferenciacije gospodarstva in razvoja političnih skupin in strank znotraj srednjega razreda.

Modernistične ali reformistične državne udare so ponavadi izvajali vojaški častniki, ki so se zavedali prepada med njihovo družbo in bolj razvitimi družbami. Ti udari so olajšali prehod od tradicionalne ali oligarhične vladavine k vladavini srednjega razreda ali njihovih zaveznikov. Prednost so imele reforme pred popolno transformacijo. Takšni udari so se pojavljali, kadar je prihajalo do sporov med srednjim razredom ter tradicionalnimi in konzervativnimi elementi nadzora ali ni bilo soglasja o pravilih igre v politiki. V nekaterih primerih so izvajalci modernističnih ali reformističnih državnih udarov prevzeli nadzor nad oboroženimi silami, včasih so se udari izrazili kot radikalni ali zaščitniški režimi.

Radikalni ali revolucionarni državni udari uvajajo revolucionarne spremembe znotraj družbe in postavljajo pripadnike oboroženih sil na položaje, ki omogočajo brezpogojni nadzor. Takšna intenzivna politizacija vojske in spremembe, ki se uvajajo v razporeditvi moči in virov, ustvarjajo razširjene politične napetosti. Pogoste posledice so prevzem nadzora s strani vojaškega vodstva države in zmanjšanje neposredne vloge oboroženih sil znotraj politike.

Zaščitniški državni udari se pojavljajo v družbah, kjer je prisotna politizacija nižjega razreda, in v družbah, kjer so bile oborožene sile neposredno vpletene v politiko. Vojaški prevzemi oblasti so posledica šibkosti civilne oblasti, ki se je izražala v nenadzorovanem notranjem nasilju in visoki inflaciji (IMADE, 1993: 666, 667).

Finer je razlikoval med vojaškimi udari, ki so bili uperjeni proti vodstvu države in med udari v vojašnicah, kjer je šlo za upore proti vladi v posameznih vojašnicah ali enotah v upanju, da se jim bodo ostale enote pridružile na pohodu proti mestu ali pri drugih oblikah pritiska, ki bi zrušile vlado (Brooker, 2000: 69, 70).

Še pomembnejše je razlikovanje med korporacijskim udarom, v katerem vojska ukrepa kot enotna in združena celota in je vedno pod vodstvom generalov ter strankarskim udarom, v katerem samo del vojske poskuša izvesti udar, vodijo pa ga nižji častniki. Strankarski udar je lahko uperjen proti vojaškim častnikom in proti civilni vladi. Strankarski udari so manj uspešni kot korporacijski, saj lahko naletijo na opozicijsko delovanje, ki ga izvedejo ostale sekcije vojske ali pa jih ustavi pomanjkanje moči in kredibilnosti, da bi premagali civilno opozicijo (Brooker, 2000: 70).

Huntington razlikuje štiri kategorije udarov, ki odražajo različne stopnje politične razvitosti. V začetni stopnji modernizacije se pojavljajo predvsem palačne revolucije, v katerih en član vladajoče oligarhije uporabi silo, s katero nadomesti drugega. Reformistični udari se pojavljajo, ko v vojsko vstopijo častniki, ki pripadajo srednjemu razredu, ti nato izvedejo udar s katerim odstranijo vladajočo oblast, da bi lahko izpeljali socialne in ekonomske reforme. Veto udari so naslednja stopnja udarov, ki se pojavijo, ko se povečuje udeležba nižjega sloja v politiki. Veto udare izvaja vojska, ki želi doseči izključitev nižjega sloja iz politične participacije. Četrta stopnja udarov so zaščitniški udari, s katerimi želi vojska zaščititi srednji razred in red, ki ga je ustvarila; s takšnimi udari vojska zruši novo izvoljeno vlado ali bojkotira volitve, na katerih kandidira neprimeren kandidat (Kurtz, 1999: 2:436)

Janowitz razlikuje med reakcionarnim militarizmom, v katerem je vojska prisiljena intervenirati v politiko zaradi šibkosti civilnih institucij in pritiska javnosti ter načrtovanim militarizmom, v katerem je vojska razvila reforme dela, ki jih želijo izvajati na oblasti (Kurtz, 1999: 2:436).

### 3.3 Vzroki za državne udare

Vzroke za državne udare je moč razdeliti v tri velike skupine – notranji dejavniki (poudarek je na oboroženih silah), okoljski dejavniki (vse, kar se šteje za okolje političnega sistema) in mednarodni dejavniki (svetovni trendi na različnih področjih – npr. ekonomija) (IMADE, 1993: 665).

Notranji dejavniki v oboroženih silah:

Dve vrsti pritožb znotraj oboroženih sil lahko vodita do intervencije – korporacijska in osebna. Korporacijske pritožbe se nanašajo na proračun, politično avtonomijo in potencialne grožnje vojaški identiteti, ki se kažejo v oblikovanju ali širitvi paravojaških enot. Osebne pritožbe se nanašajo na skrb posameznih častnikov, ki so zaradi različnih razlogov oškodovani s strani trenutnih državnih in/ali vojaških voditeljev in iščejo zadoščenje v pridobitvi moči.

Okoljski dejavniki političnega sistema:

Okoljski dejavniki se nanašajo na domače gospodarsko, politično in socialno okolje. V splošnem so bili etnična razdrobljenost, politična mobilizacija in notranje nasilje povezani z državnimi udari. Nekateri analitiki so povezali državne udare s širšimi trendi modernizacije znotraj posameznih držav. Procesi gospodarskega in političnega razvoja so privedli do novih napetosti in poslabšali stare napetosti znotraj družb. Mobilizacija družbenih skupin ali razredov, ki so bili prej izključeni iz pomembnejše politične participacije, se smatra za pretorijansko<sup>1</sup>.

Mednarodni dejavniki:

Ta kategorija se nanaša na spremembe zunaj domačega političnega in gospodarskega okolja, ki so zunaj nadzora posamezne vlade ali voditeljev. Vključena so dejanja drugih vlad, globalni gospodarski trendi in modernizacija (IMADE, 1993: 665).

Dejavniki, ki pojasnjujejo pogostost pojavljanja državnih udarov in vojaških vladavin, so številni in različni; vključujejo šibkost držav, ki so dosegle neodvisnost, ekonomske in socialne težave in nesposobnost držav za reševanje takšnih težav (Cotton, 2005).

---

<sup>1</sup>Pretorijanci so bili pripadniki rimske cesarske čete, oblikovane po zgledu telesnih straž vojskovodij; bili so privilegirani pred legijami (Pogačnik, 2006: 3508).

Svet so po drugi svetovni vojni pogosto pretresali vojaški udari, ki se od civilnih precej razlikujejo. Finer je izpostavil dejstvo, da na vojsko oziroma na častniški zbor, ki to vojsko vodi tako v politiko kot tudi v vojno, vplivajo številni motivi ali skupek teh motivov za prevzem oblasti. Ti motivi se ne razlikujejo od tistih, ki vplivajo na civilne politike. Glavni tipi motivov, ki jih je Finer opredelil so:

- samorazglasitev jasne usode vojakov
- nacionalni interesi
- sektorski interesi, ki izmenično vključujejo razredne interese, regionalne, etnične in verske interese ter korporacijske interese ter
- individualni interesi.

Te motive lahko preoblikujemo tudi drugače – nacionalni interesi, korporativni osebni interesi, socialni osebni interesi ter individualni osebni interesi. Odvisni so od štirih aspektov častniškega pogleda na svet – državljskega, vojaškega, pogleda člana socialne skupine ter individualnega (Brooker, 2000: 62).

Vojaška intervencija v politiko je povezana z gospodarsko krizo in stagnacijo gospodarske rasti; hkrati je pomemben vzrok za te intervencije tudi gospodarska tranzicija, ki ukinja tradicionalne institucije, s čimer prihaja do več konfliktov in nasilja v družbi (Kurtz, 1999: 2:437).

Državni udari so lahko (kljub dejstvu, da so vir nasilja) začetek procesa uvedbe demokracije ali kapitalizma. Želja po spremembah, ki vključuje ta dva sistema, je tako lahko vzrok za državni udar (Adebajo, 2001: 8).

Motivi ali vzroki so lahko popolnoma razlikujejo od udara do udara. Vendar imajo eno skupno, temeljno značilnost – želja po spremembi ali izboljšanju razmer. Udari se ne dogajajo kar tako, vedno poskušajo nekaj spremeniti, ne glede na to, čigave interese zastopajo.



### 3.4 Pogoji za izvedbo državnih udarov

Državni udari se praviloma dogajajo v manj razvitih državah, saj so politične strukture razvitih držav dovolj fleksibilne, da se uprejo takšnim gibanjem. Politične sisteme lahko oslabijo določeni začasni dejavniki – težka in dolga gospodarska kriza, ki vključuje visoko stopnjo brezposelnosti in nezadržno inflacijo; dolga in neuspešna vojna ali večji poraz, tako vojaški kot diplomatski; dolgotrajna nestabilnost zaradi večstrankarskega sistema (Luttwak, 1969: 31).

Edward Luttwak je v svoji knjigi navedel tri osnovne pogoje, ki so (glede na rezultate njegovih raziskav) nujni za izvedbo državnega udara:

1. Družbeno – ekonomski pogoji v državi morajo biti taki, da v političnem življenju sodeluje le majhen (izbran) del populacije – izobražena elita, ki je radikalno drugačna kot večina, prebivalstvo je pasivno in popolnoma izolirano od političnega dogajanja – edini vir stika z zunanjim svetom za ljudi je vladni radio, ki resnico prireja po svoje. Ob tem je navedel še, da je moč v centralizirani državi, ki jo vodi takšna ozka elita, kot dobro varovan trezor, moč v državah, kjer imajo razvito demokracijo, pa je kot zrak – nihče je ne more zaseči.
2. Država mora biti politično neodvisna in suverena, saj bi tuja sila (s prisotnostjo svojih sil oziroma možnostjo intervencije v prid ogrožene vlade) lahko udar onemogočila.
3. Država, v kateri se načrtuje udar, mora imeti politični center (Luttwak, 1969: 28-56).

Državni udari so pogosto spontana zadeva, ki se načrtujejo kratek čas, zato je njihov rezultat pogosto odvisen od spleta okoliščin. Ti pogoji ob njihovem izpolnjevanju predstavljajo idealne razmere za izvedbo državnega udara in uveljavitev nove oblasti.

Možnost za izvedbo državnega udara ni le fiktivna. Mnogo skupin (ne samo vojaških) znotraj propadajočega ali že uničenega režima sprva nasprotuje začetku, še posebej pa nasprotujejo potem, ko spori in negotovosti, ki jih udar povzroča, pridejo do izraza. Te skupine se bojijo, da bosta tranzicija in politična demokracija privedli do prepada, in so se ne glede na žrtve pripravljene boriti za vrnitev »dobrih starih časov reda, socialnega miru in spoštovanja avtoritete« (O'Donnell, 1986: 23, 24).

Možnost za izvedbo vojaškega udara je sestavljena iz več dejavnikov. Nekateri med njimi so v bistvu negativni dejavniki, ki zmanjšujejo možnosti za prevzem oblasti, ostali dejavniki pa imajo tako pozitivne kot negativne aspekte, kar je odvisno od njihove moči ali specifične situacije. Dejavniki zakonitosti je Finerjeva teorija politične kulture identificirala kot dejavnik s pozitivnimi in negativnimi aspekti. Na eni strani lahko od družb z zrelo ali razvito politično kulturo pričakujemo, da bodo zavrnile vsakršne zahteve za legitimnost vojaške vladavine in da se bodo uprle vojaški intervenciji v politiko, s čimer bi zmanjšale možnosti za izvedbo letih. Na drugi strani je legitimacija vojaške vladavine mogoča ali preprosto nepomembna v družbah z nižjo ravno politične kulture in v takšnih družbah vojaškim intervencijam ne bi ostro nasprotovali, kar očitno povečuje možnost, da vojska prevzame oblast. Politični in operativni dejavniki predstavljajo situacijo, v kateri je možnost za vojaško intervencijo najboljša – civilna oblast je nenormalno odvisna od vojske in priljubljenost vojske se zvišuje medtem ko priljubljenost civilne oblasti slabi; to dejstvo gre pripisati nezaupanju civilnim oblastem zaradi neučinkovitosti, podkupljivosti in spletkarjenja. Raziskave o povezanosti med ekonomskimi dejavniki in vojaškimi udari, ki jih je opravila O'Kaneova, so pokazale tri ovire, ki zmanjšujejo verjetnost uspešno izvedenega udara – nedavna osamosvojitve države, odsotnost udarov v preteklosti ter prisotnost tujih enot. Te ovire so tipični negativni dejavniki (Brooker, 2000: 72-74).

### 3.5 Pogostost in lokacije državnih udarov

Državni udari so bili kot sredstvo menjave oblasti bolj prisotni v državah v razvoju kot v industrijskih ali komunističnih državah. Posebej opazni so v tropski Afriki, kjer so postali institucionalizirana oblika zamenjave oblasti. Državni udari so bili pogostejši kot volitve (IMADE, 1993: 665)

Do državnih udarov je po drugi svetovni vojni prihajalo na vseh celinah, izjemi sta Severna Amerika in Avstralija. Če zadeve posplošimo, so državni udari pogostejši na jugu, kar je gotovo v povezavi z razvitostjo gospodarstva in stopnjo politične kulture. Tudi v Evropi so se državni udari (in tudi poskusi le-teh) odvijali pretežno na jugu (Krunić, 1997: 144).

### 3.6 Strategija in taktika državnih udarov

Uspeh državnih udarov temelji v veliki meri na presenečenju in popolni predanosti upornikov. Obstajajo temeljne razlike med običajno vojaško koncepcijo taktike in strategije, ki sta nujni v bitki, in dejavnostjo, ki je nujna za vojaško odstavitev vladajoče oblasti. Širše gledano se načrtovalci državnih udarov zanašajo na popolno predanost virov za doseg hitrega uspeha. Njihova želja je odstaviti vlado v čim krajšem času, zanašajo se na vztrajnost in navade osebja vlade in želijo nevtralizirati vodilne politike in druge, ki bi lahko nasprotovali njihovemu prevzemu oblasti (IMADE, 1993: 666). Luttwak pogojuje izvedbo državnega udara s popolno nevtralizacijo oboroženih sil pred začetkom državnega udara. Za organizacijo in opremo milice, ki namerava izvesti državni udar sta potrebna dva vira – denar in svoboda za izvedbo udara. Številčnost in raznolikost osebja omogočata načrtovalcem udara infiltracijo v sistem, ki je potrebna za uspeh, pri tem so največje bogastvo informacije – večina prednosti pri načrtovanju izhaja iz poznavanja obrambnega sistema države (pri tem je pomemben podatek, da nasprotna stran upornikov ne pozna tako dobro) (Luttwak, 1969: 57 – 104).

Načrtovanje državnega udara je zaupano majhnemu številu vojaških častnikov. Tveganje odkritja in kaznovanja preprečuje vpletenost več kot nekaj častnikom do nekaj ur pred udarom. Za doseg široke podpore znotraj oboroženih sil morajo vodilni častniki izpeljati načrtovan prevzem oblasti (IMADE, 1993: 666).

### 3.7 Izvedba državnih udarov

Državni udar ima temeljne karakteristike vojaške operacije, le da so te še bolj poudarjene. Natančna uporaba oboroženih sil omogoča napad organizacijskega jedra države, hitrost operacij je bistvena zahteva, pripadniki uporniških sil so popolnoma predani svoji enoti in cilju, vse sile so namenjene enemu in odločilnemu napadu, državni udar nima časovne dimenzije, zato pogosto ni mogoče popravljati napak, do katerih je prišlo med njegovim izvajanjem, ponovno izvajanje posameznih aktivnosti ni mogoče, zato je ključnega pomena temeljita priprava na sam udar do najmanjše podrobnosti, v fazi aktivnega izvajanja državnega udara uporniki nimajo poveljujočega štaba, ampak so vodje razporejeni znotraj manjših delovnih skupin (Luttwak, 1969: 146, 147).

Kadar gre za samo izvedbo državnega udara, se skoraj vsi avtorji strinjajo, da je potrebno zagotoviti naslednje elemente (povzeto po Luttwak, 1969):

1. prevzeti nadzor vsaj nad delom oboroženih sil, ki bodo izvedle udar
2. ostale dele oboroženih sil, policije, varnostnih, obveščevalnih in podobnih služb nevtralizirati
3. prevzeti nadzor nad komunikacijskimi in transportnimi sredstvi
4. zagotoviti podporo ljudstva
5. zagotoviti hiter nadzor nad najpomembnejšimi komunikacijami (ceste, letališča, pristanišča), ki povezujejo centre moči s prestolnico
6. nemudoma nevtralizirati vsa vodstva, ki nasprotujejo udaru
7. zagotoviti strinjanje ali nevtralnost tuje dominantne sile (Krunic, 1997: 149).

Uspešnost državnega udara je odvisna od stopnje izpolnjenosti navedenih elementov. Vsak izmed njih je pomemben in odsotnost kateregakoli lahko pomeni zmanjšano verodostojnost vlade, ki je z državnim udarom prišla na oblast ali njen neuspeh.

V odločilni oziroma aktivni fazi državnega udara bodo sile, ki so bile pridobljene z vdorom in omajanjem varnostnega sistema države, uporabljene za zasedbo ali nevtralizacijo določenih ciljev. Za dosego cilja bodo sile bistvenega pomena, vendar je potrebno situacijo urediti tako, da bo že grožnja s silo zadostovala za dosego cilja, saj lahko ima prelivanje krvi destabilizacijski učinek. Formacija aktivnih skupin in njihova operativna uporaba ter razvitje obrambnih sil sta ukrepa, ki lahko preprečita prelivanje krvi (Luttwak, 1969: 182).

## 4. PRIMERJALNA ANALIZA DRŽAVNIH UDAROV

### 4.1 Dejavniki, ki so podlaga za državni udar

Vsak državni udar je bil oziroma je posledica nezadovoljstva, odsotnosti konsenza, pomanjkanja, zatiranja, želje po nečem boljšem ali želje po prevzemu oblasti. Vsak uspešno izveden udar je prinesel spremembe, ki so najpogosteje zadevale obstoječi politični sistem. Udari so pogosto povezani z izvajanjem različnih oblik nasilja nad prebivalstvom, ki sčasoma reagira in se temu upre. Lažje in hitreje reagirajo bolj organizirane trdne družbe.

Politično nasilje je pogojeno s tremi lastnostmi skupine, zaradi katerih se ta zateče k nasilju – skupna identiteta (spol, generacija, organizacija, družbeni razred, etnična skupina ali država), frustracija (nesorazmerje med pričakovanim in dejanskim stanjem) in priložnost za izvedbo. Uporaba nasilja je precej povezana s kulturno identifikacijo in močjo skupine. Ta identifikacija je okrepljena z diskriminacijo in občutkom pripadnosti. Bolj kot so si glavne etnične skupine podobne po velikosti, večja je verjetnost notranjega konflikta ali državnega udara (Ellingsen, 2000: 229, 230, 233).

Druga svetovna vojna je bila v 20. stoletju prelomnica, ki bi lahko bila ključen dejavnik za izvajanje državnih udarov, saj je prizadejala ogromno škodo. Japonska in Nemčija sta izgubili obsežna območja in sami prišli pod upravo zavezniških zasedbenih sil, Zveza sovjetskih socialističnih republik (ZSSR) je na tistih ozemljih, ki jih je zasedla Rdeča armada<sup>2</sup>, uvedla komunistične diktature, Evropa je bila razdeljena z železno zaveso, izgubo svoje moči v svetu so občutile evropske velesile, hkrati sta edini velesili postali ZSSR in ZDA. Le države zahodne Evrope so presegle zgodovinske spore in se začele povezovati. Skupno so našteali več kot 20 milijonov žrtev med vojaki in nekje med 20 in 30 milijoni žrtev med civilisti. Vojni stroški druge svetovne vojne so bili ocenjeni na 1.235 milijard USD (Pogačnik, 2006: 4291).

Dejavnike, ki predstavljajo podlago za državni udar (vzroke in zgodovinsko podlago), sem analizirala ločeno po celinah. Rezultati so pokazali, da je moč najti skupne (sicer precej splošne, a vendar) lastnosti, ki so vodile do državnih udarov.

---

<sup>2</sup>Rdeča armada je ime sovjetskih oboroženih sil do leta 1946. Rdeča armada se je med drugo svetovno vojno učinkovito postavila po robu nemški vojski in prodrla prav do srednje Evrope. Leta 1946 je bila preimenovana v Sovjetsko armado (Pogačnik, 2006: 3654).

Državni udari so bili na evropski celini večinoma povezani s političnimi vzroki. Kljub stanju, ki ga je povzročila druga svetovna vojna, se ljudje niso toliko upirali revščini in slabim življenjskim razmeram. Državni udari so bili odgovor na izvajanje terorja nad prebivalstvom. V srednjeevropskem prostoru je treba razmišljati o terorju v povezavi z vojno, ki je bila v prvi polovici 20. stoletja njegov skrajni izraz, in proti njej se ni bilo moč boriti z izvajanjem državnih udarov. Druga svetovna vojna je preseгла predstavo generala Ludendorffa o totalni vojni. Veliki vojni teror ni prenehal na dan nemškega poraza, nacionalne čistke so se nadaljevale s prihodi Rdeče armade. V Srednji Evropi so obstajali elementi terorja že pred uvedbo komunističnih režimov, pri čemer je bilo nasilje pogosto sestavni del nedavnih doživetij ter družbene in miselne resničnosti ljudi v prizadetih državah. Posledično so bile te družbe preveč ranljive, da bi učinkovito kljubovale barbarstvu, ki jih je doletelo – komunistične partije<sup>3</sup> (Courtois, 1999: 478, 481). Kljub dejstvu, da zgodovine komunističnih režimov in partij, njihove politike, njihovih odnosov z notranjimi družbami in z mednarodno skupnostjo, ni mogoče povzeti z zločinsko razsežnostjo in niti z razsežnostjo terorja in zatiranja, se pojavljajo povezave med komunizmom in nasiljem (Courtois, 1999: 13). Sodobni komunizem se je pojavil leta 1917 in se skoraj v hipu povzdignil v krvavo diktaturo in nato v zločinski režim, ki je svoje cilje dosegal samo s krutim nasiljem. Komunistična oblast je zločine desetletja dojemala in izvajala kot nekaj povsem vsakdanjega, brez vsakršne selekcije. Na moralni ravni se komunizem ne loči od nacizma. Tiste značilnosti nacizma, ki so najbolj ogabne, naj bi se izkazale kot neločljiv sestavni del komunistične ideologije – komunizem naj bi bil enak nacizmu posebej na ravni postopkov in posledic ohranjanja oblasti, ki so se kazale v množičnih in sistematskih zločinih ter zločinih proti človeštvu in celo v genocidih. Koncentracijska in delovna taborišča so bila v komunističnih državah nekaj vsakdanjega, a so bila pričevanja njihovih zapornikov dolgo časa redka. Zaradi tega splošna javnost veliko več ve o nacističnih taboriščih (Courtois, 1999: 903, 948, 949). Komunistični režimi so prekašali posamične zločine ter naključne in občasne pokole, z namenom, da bi utrdili svojo oblast, in spremenili množični zločin v pravi sistem vladanja. Po določenem času je teror popustil; režimi so se utrdili, ko je postalo zatiranje nekaj vsakdanjega in je bila uvedena cenzura za vsa občila, nad mejami je bil vzpostavljen nadzor in izgnani so bili vsi disidenti (Courtois, 1999: 12).

---

<sup>3</sup>Komunizem je definiran kot razredni spor in revolucionarni boj, katerega rezultat je zmaga proletariata in ustvarjanje brezrazredne socialistične družbe, ki prepoveduje privatno lastnino in v kateri proizvodna sredstva in življenjske potrebščine pripadajo družbi (McLean, 2003: 96).

Stanje v Evropi so po drugi svetovni vojni obvladovale krute komunistične partije na eni in sindikalna združenja na drugi strani. Vzroki državnih udarov, ki sem jih zasledila, so spori med tema dvema institucijama ali med njunimi frakcijami, povezani z željo po oblasti. Državni udari so bili tudi posledica delovanja nedemokratskih političnih sistemov. Kot primer lahko navedem poljski komunistični sistem, ki ni bil nikoli legalen, saj ni upošteval mednarodnega prava in poljske ustave. Od nastanka je bil zločinski in vedno pripravljen zateči se k sili v velikem obsegu (Courtois, 1999: 475). Velik vpliv komunizma je bilo po drugi svetovni vojni čutiti predvsem v vzhodnem delu Evrope, kjer je imela glavno besedo Zveza sovjetskih socialističnih republik. Evropske države, ki so doživele državne udare, so bile večinoma komunistične države oziroma so bile na nek način povezane s komunizmom. Represija se je po razširitvi komunističnih režimov v Evropi, ki jo lahko brez pretiravanja označimo kot množični teror, opirala na odpravo ali kršenje temeljnih svoboščin in pravic. Ta represija je bila v popolnem nasprotju z veljavnimi ustavami v teh državah. Vodstvo in celotni aparat komunistične partije sta odločala o poglavitnih usmeritvah in delovala kot neustavna organizma (Courtois, 1999: 528-529). Povečevanje ali zmanjševanje represije je bilo seveda vedno povezano z mednarodnim političnim položajem, z odnosi med Vzhodom in Zahodom in spremembami sovjetske politike. Od Brežnjeva do Gorbačova se je svet razvijal in z njim ideologija zatiranja (Courtois, 1999: 542).

Zbrani podatki opisujejo 15 državnih udarov na evropski celini v obravnavanem obdobju od leta 1945 do leta 2000. Med temi udari jih je bilo vsaj sedem neposredno povezanih s spori, ki na nek način vključujejo komunistične partije<sup>4</sup>, kar predstavlja skoraj polovico vseh vzrokov za državne udare (vzroki, ki so povezani s komunizmom, so v bazi podatkov razčlenjeni kot zahteve po demokratizaciji, upor proti radikalni sovjetizaciji, boj proti sovjetski okupaciji). To ni zanemarljiv podatek, saj se nobena tako specifična stvar, kot je komunistični režim, ne pojavi tako pogosto. Sovjetska zveza je s pomočjo komunizma želela pridobiti prevlado nad večjim delom Evrope in državni udari so bili izraz negativnega mnenja o teh ukrepih, saj so se izvajalci zavedali posledic takšnega stanja. Ostali državni udari na evropski celini so bili

---

<sup>4</sup>Komunistične partije so bile stranke, ki so si prizadevale za komunizem na temeljih marksizma in leninizma. Organizacijsko načelo komunistične partije je bil od začetka demokratični centralizem – sklepi višjih organov so bili obvezujoči za nižje. Po koncu vojne so bile komunistične partije v Bolgariji, na Poljskem, v Romuniji, na Madžarskem in tudi v delu Nemčije komunistične partije pod sovjetskim vplivom. Komunistične partije Francije, Italije ter kasneje Španije in Portugalske so se lahko oprle na močno zaledje med delavstvom, v začetku 70. let so razvile evrokomunizem, ki se je pojavil predvsem zaradi teženj KP ZSSR po vodilni vlogi med drugimi komunističnimi partijami. Leta 1989 se je začel politični prelom v socialističnih državah vzhodne Evrope, ki je pomenil izgubo prevlade komunističnih partij kot državnih strank (Pogačnik, 2006: 2100, 2101).

posledica nezadovoljstva državljanov z oblastjo in njenimi ukrepi, pri čemer ni šlo nujno za komunistične režime.

Evropski politični prostor je bil še dolga leta po drugi svetovni vojni pod vplivom te tragične izkušnje. Prebivalstvo in večina političnih akterjev so si želeli čim hitrejše vrnitve v normalno stanje oziroma spremembe na boljše. Nekateri državni udari na evropskih tleh so uveljavili komunizem, drugi so si zadali, da ga izkoreninijo; oboji so države pognali v proces tranzicije. Pomembno je omeniti, da so državni udari vzpodbujali tranzicijo, obratno pa ne moremo reči. Nobenih dokazov namreč ni, da bi državni udar v kateri državi prekinil proces tranzicije (O'Donnell, 1986: 23).

Dejstvo je, da sem veliko pozornosti pri vzrokih za državne udare na evropski celini posvetila komunizmu. To ne pomeni, da je bil komunizem najbolj zločinski režim tistega časa. Gre le za vzporednice, ki so pri komunizmu in državnih udarih tako očitne, da jih je težko spregledati. Poleg tega so bili državni udari na evropski celini mnogo redkeje prisotni kot na drugih celinah, zato so doživeli večjo odmevnost.

Evropska celina se je v veliki meri po koncu hladne vojne, ko se je zaključila zgodba o blokovski delitvi sveta, delno pa s končanjem nasilja na Balkanu, stabilizirala in dosegla zelo visoko raven družbene in gospodarske razvitosti. To je pripomoglo k zmanjšanju nasilja, kar se posledično kaže tudi v neprisotnosti državnih udarov. Glede na zbrane podatke je mogoče reči, da je Evropa izkoreninila vzroke za državne udare, zato ponavljanja le-teh ne pričakujemo.

Večina državnih udarov na afriški celini je bilo pravzaprav vojaških (največkrat so jih izvedli vojaški častniki s pomočjo ali ob podpori dela vojske). Povod državnih udarov je bilo največkrat nezadovoljstvo z obstoječim stanjem v določeni družbi. Afriška celina že od nekdaj sodi med najmanj razvite, najrevnejše in največkrat podvržene tuji nadvladi. Vse breme, ki so ga nosili prebivalci, se je ponekod izrazilo z nasiljem, vendar so imeli samo vojaški častniki dovolj moči in vpliva za izvajanje udarov, ki so prinesli tudi rezultate. Afriške državne udare lahko glede na vzroke označimo kot upor proti revščini, avtoritarnim političnim sistemom in kolonializmu. Linz je definiral avtoritarne politične sisteme kot sisteme z omejenim in nezanesljivim političnim pluralizmom brez dovršene in vodeče ideologije a s posebno miselnostjo in brez obsežne ali učinkovite politične mobilizacije (razen



na določenih točkah njihovega razvoja); v takšnem režimu vodja ali včasih majhna skupina izvaja moč znotraj formalno škodljivih a predvidljivih meja. Omejeni pluralizem zadeva politično skupnost in akterje, ki odločajo znotraj strukture in politike režima. Posebna miselnost opredeljuje način, kako režim opravičuje svojo ideologijo, in kako majhna politična mobilizacija ali pomanjkanje le-te zadeva politično skupnost. Prisotnost vodje ali majhne skupine, ki predstavlja moč, zadeva avtoriteto v režimu in škodljive omejitve kažejo na pravila in procese znotraj avtoritarnih režimov (Bebler in Seroka, 1990: 91-92). Takšni režimi ne omogočajo pravične delitve nacionalnega bogastva; ponavadi se izoblikuje majhna, bogata politična elita, srednji razred predstavlja le majhnen odstotek prebivalstva, ogromno ljudi sodi v najnižji in najrevnejši sloj. Ta sloj je izkoriščen in zlorabljen, vendar najpogosteje brez ustreznih sredstev za boj proti takšnim razmeram. Iz tega lahko sklepamo, da se revnejši sloj afriške družbe ni zmozel boriti proti slabim življenjskim razmeram. Večino državnih udarov na afriški celini je tako izpeljala vojska ali vplivni posamezniki, ki so imeli dovolj sredstev za takšen poseg.

Udarniška dejavnost išče podlago za svoje delovanje v etnični raznolikosti in tekmovalnosti, osrednji vlogi vojske, nerešenih vprašanih dolgov in političnem frakcionalizmu. Etnična dominacija je stabilizacijsko sredstvo, ki ustvarja družbeno integracijo in slabi opozicijo. Neukrotljivi konflikti, ki izvirajo iz etnične tekmovalnosti, in gospodarska odvisnost ustvarjata podlago za vojaške udare in s tem povezane nestabilnosti. Vojaški udar je bil v Afriki institucionalizirano sredstvo za prevzem oblasti v postkolonialni črni Afriki (Jenkins, 1990: 861).

V svetu vlada prepričanje, da so spori v postkolonialni Afriki posledica razkola med kulturno raznovrstnimi skupinami, ki so bile združene v posamezne pravne celote – postkolonialne teritorialne države. Nove afriške države so se pogosto soočale z različnimi izzivi – sem ne uvrščamo le oblikovanje državnega aparata, temveč sočasno oblikovanje nacionalne identitete med različnimi kulturnimi skupinami. V Afriki so politične stranke osnova za medkulturne spore, saj postane politična podjetnost vzrok za tekmovalnost med kulturnimi interesnimi skupinami. Ta tekmovalnost ustvarja dodaten pritisk znotraj šibkih političnih zvez. Ločnice med kulturami odražajo in določajo politično participacijo, razpoke v šibkem državnem sistemu počijo in če bolj integrativne državne institucije ne uveljavijo izenačujočega pritiska, je rezultat pogosto konflikt znotraj kultur, ki se izrazi v državnih udarih, odcepitvah, iredentizmu ali državljanskih vojnah (Henderson, 1998).

Načeloma vlada prepričanje, da avtoritarni režimi slabo služijo prebivalcem, predvsem na področju materialne blaginje, stabilnosti, reda, zaščite ljudi in prizadevanju za doseg ciljev, ki odsevajo želje večine; večina prebivalcev tretjega sveta (ne glede na njihov vpliv na politiko) ima zato malo vzrokov za naklonjenost nadaljevanju vojaških, enostrankarskih ali avtoritarnih režimov. Očitna alternativa avtoritarnosti je demokracija, ki pa je težko opredeljiva kot koncept ali kot možni cilj (Pinkney, 1994: 5).

Revščina je na afriški celini popolnoma vsakdanji in vseprisoten pojav<sup>5</sup>. Boj proti njej znotraj meja svojih zmogljivosti izvajajo prebivalci, ki pogosto ne dosegajo nikakršnih rezultatov. Revščina je povezana z neuspešnim gospodarstvom in z nepravičnim načinom razdeljevanja tistih redkih dobrin, ki so prisotne. Pretekle raziskave so dokazale, da sicer ne moremo sklepati na nikakršno neposredno zvezo med gospodarskimi težavami in vojaškim posegom, lahko pa pridemo do spoznanja, da velik deficit v sistemu razdeljevanja sredstev lahko pripomore k vojaškemu posegu. Odločilni dejavniki pri sklepanju odločitev o vojaškem posegu so obstojna moč nekega režima, kakovost civilnega vodstva in njegova sposobnost, da vodi, prepričuje in nadzoruje (Bebler, 1974: 67).

Verjetnost, da pride do odkritega vojaškega posega, je neposredno odvisna od družbenega ravnovesja (pomembno je, koliko in kako so politična vodstva spreminjala družbene odnose, ki so ključni pri vzpostavljanju in vzdrževanju družbenega ravnovesja). Skoraj nemogoče se je izogniti spopadu med civilnim režimom, ki uveljavlja temeljne družbene spremembe in širi svojo oblast, ter vojsko, ki želi ohraniti bistvene značilnosti družbene ureditve iz časa, ko je država postala neodvisna. Tiste poteze političnega sistema, ki ponavadi vzpodbujajo vojaški udar, so nevarnost za osebno in stanovsko varnost in posebne pravice vojaštva v družbi. Pogosto pride do vojaškega udara v režimu, ki skuša spremeniti zunanji in notranji družbeni status quo, pri čemer zaide v hude gospodarske in finančne težave (Bebler, 1974: 65, 78). Režimi, ki so nameravali vpeljati revolucionarne spremembe, so večinoma posegali po diktatorskih metodah, saj so te edine zagotavljale učinkovitost. Boj proti diktatorskim režimom se je nemalokrat sprevrgel v državni ali vojaški udar.

---

<sup>5</sup>Revščina je opredeljena kot stanje, v katerem ljudje zaradi pomanjkanja sredstev ne morejo povsem zadovoljiti svojih osnovnih potreb. Individualna revščina je obstajala vedno in povsod, množična revščina je predvsem pojav, ki spremlja spreminjanje družbenih in gospodarskih oblik – na prehodu iz agrarne v industrijsko družbo (tak pojav je zdaj prisoten v državah v razvoju) (Pogačnik, 2006: 3710).

V razvoju afriških držav pred vojaškim posegom in po njem prevladujejo domači dejavniki, zato je moč sklepati, da je val vojaških posegov v Afriki v šestdesetih letih zapoznel odmev dekolonizacije in poskus, da bi nekdanje tuje ustanove vključili v politično življenje Afrike ali jo iz njega izključili (Bebler, 1974: 117, 118).

Nekaj državnih udarov na afriški celini po drugi svetovni vojni je bilo pogojenih z bojem za samostojnost oziroma proti kolonialni nadvladi, takrat se je namreč začelo obdobje prebujanja narodne zavesti prebivalstva. Pogosteje je bil boj proti tuji nadvladi eden izmed vzrokov, ki so botrovali izvedbi državnega udara. Kolonializem je politika in praksa močne države, ki razširi svoj ozemeljski nadzor nad šibkejšim narodom ali ljudstvom (McLean, 2003: 92). Kolonializem zajema osvajanje, podrejanje in izkoriščanje kolonij, s čimer imperialistične države ustvarjajo in razširjajo ozemeljsko določljiva gospodarsko in politično vplivna območja (Pogačnik, 2006: 2081). Številne politične organizacije, ki so za svoj cilj opredelile boj proti kolonializmu, so se pojavile med obema svetovnima vojnama. Po drugi svetovni vojni so bila ustanovljena osvobodilna gibanja, ki so izbojevala neodvisnost in odstranila rasistične režime belih priseljencev (Redžepagić, 1968: 39). Večina nadvlad velikih kolonialnih sil se je končala na način, ki je vključeval vojaško intervencijo (državni udar, kolonialna vojna). Kljub osamosvojitvi je bil nadaljni razvoj afriških držav vse prej kot enostaven in hiter, saj osamosvojitve še ni pomenila rešitev vseh težav, ki so pestile afriško celino.

Afriška celina je bila med leti 1945 in 2000 prizorišče 145 državnih udarov. Veliki večini je botrovala kombinacija različnih med seboj povezanih vzrokov. Boj proti kolonializmu (ali želja po samostojnosti) kot edini vzrok za izvedbo državnega udara je bil prisoten samo v dveh primerih; revščina kot edini vzrok za državni udar je botrovala le-temu v desetih primerih; režimi, ki so bili opredeljeni kot avtoritarni (v medijih se pogosto pojavi tudi izraz nepriljubljeni režimi), so bili odstavljani (ali so jih vsaj poskusili odstaviti) v 22 primerih; kar 54 državnih udarov se je zgodilo zaradi prepletanja slabega gospodarskega položaja in politične krize v državi; 24 vzrokov državnih udarov nisem mogla umestiti v ta seznam – pogosto je šlo za osebna maščevanja (nezadovoljstvo posameznika z njegovim političnim položajem) ali zelo hipne vzroke (npr. množične stavke, ki jih je vojska želela zadušiti). Za ostale državne udare nisem našla konkretnih podatkov o vzrokih za izvedbo državnega udara.

Afrika je še vedno tudi celina plemen in ne le celina narodov. Pogosti so spori med plemeni, saj se dogaja, da pripadniki enega plemena prevzamejo oblast, ki jo pripadniki drugih plemen nato želijo zrušiti.

Kljub napredku, ki ga dosegajo t.i. države tretjega sveta, še vedno neprimerljivo zaostajajo za razvitimi državami. Dejstvo je, da se je le malokateri afriški državi uspelo transformirati iz kolonialno – periferno – blagovno – izvozne usmeritve v usmeritev države, kjer bi se proizvodnja in storitve dopolnjevale s primarnimi dejavnostmi, kamor v Afriki uvrščamo kmetijstvo, rudarstvo in naftno industrijo. Glede na položaj afriških držav ob osamosvojitvi, je moč ugotoviti, da so države danes še revnejše kot takrat. To dejstvo pripisujemo slabemu vladanju, ostrim globalnim gospodarskim razmeram ter državnim udarom in konfliktom. V tako slabih razmerah ostajata demokratizacija in politična stabilnost problematični in dovzetni za nove vojaške intervencije in konflikte (McGowan, 2005b: 16). Afrika ostaja tudi v 21. stoletju celina z največ težavami. Njen razvoj poteka izjemno počasi, pogoste so ovire, še vedno so prisotni vojaški konflikti in tudi državni udari niso le izjema. Tragična plat te zgodbe je, da posledice nesistematskega ukvarjanja s težavami v največ primerih občuti le prebivalstvo. Težko je razumeti, da še vedno obstajajo tako močne in očitne razlike med prebivalstvom različnih celin.

Kljub nenavadnosti dejstva, da je ključna determinanta afriških političnih sistemov obilje virov, je precej dokazov, ki govorijo v prid tej trditvi. Raziskave so pokazale, da je odkritje naravnih virov vodilo v padec stopnje gospodarske rasti v afriških državah. Večina držav, ki so odvisne od virov, so imele avtoritarne vlade in so se borile s konsolidacijo demokracije po tretjem valu demokratizacije. Tranzicija v demokracijo je bila uspešna le v državah s skromnimi viri. Obilje naravnih virov povečuje tekmovalnost za nadzor nad državo, ki je povezana z visoko stopnjo političnega nasilja ter z dejstvom, da so vladajoče stranke uporabljale dohodke od teh virov, da bi obdržale svoj položaj. Obilje virov vodi v avtoritarnost zaradi naslednjih dejstev: a) obstoječim dominantnim ali avtoritarnim strankam ali koalicijam omogoča zvišanje stopnje podpore ali utrditev politične moči, s čimer otežujejo tako demokratično tranzicijo kot konsolidacijo; b) povzroči lahko prednost vršilcev dolžnosti in politično nestabilnost, s čimer vzpodbujajo k uporabi represivnih politik proti opoziciji; c) povzroči lahko odprt in neustaven spor ali državljansko vojno, ki se lahko odrazi kot diktatorski režim opozicijske stranke ali vršilcev dolžnosti (Jensen, 2004: 816-822).

V južni Ameriki so po drugi svetovni vojni vladale podobne razmere kot v Afriki. Revščina, slabe socialne razmere, rasni nemiri, nezadovoljstvo z obstoječo oblastjo in podobno so botrovali nevdržnosti življenjskih razmer. Vsak državni udar je bil poskus izboljšanja situacije. Pogosti so vojaški udari iz istih razlogov kot v Afriki – pomanjkanje sredstev za izvedbo udara, kjer so ključni akterji "civilni izvajalci". Tudi južno Ameriko so si podredile kolonialne sile, vendar so tu države veliko prej dosegle neodvisnost, zato se ta ne pojavlja kot vzrok za udare. Z neodvisnostjo je v južni Ameriki prišlo do institucionalno-političnih sprememb, vendar ne tudi do socialno-ekonomskih. Veleposestniška oligarhija, ki se je uveljavila v času kolonialne nadvlade, je v osvobojenih državah postala poglavitna ekonomska in družbeno-politična moč, ki pa ji ni ugajalo razvijanje oblik političnih sistemov, ki zajemali razširjanje državljskih pravic in intenzivno sodelovanje prebivalcev v političnih procesih. V večini držav so bili vzpostavljeni avtokratski režimi, v katerih so zasedale vojske osnovne politične položaje. Ena izmed osnovnih značilnosti večine političnih sistemov v južni Ameriki je bila protislovnost med formalnimi demokratičnimi institucijami in nedemokratično prakso, ki jo večinoma predstavljajo režimi z vojaškimi huntami na čelu. Preko tega protislovja je prihajalo do izražanja spopadov med silami, ki želijo, da demokratske institucije dobijo resničen demokratski značaj, in silami, ki želijo ohraniti avtokratske režime, opirajoče se na vojsko. V posameznih državah so se demokratske sile uspele utrditi tako, da so lahko vplivale na politično dogajanje in vnašale več demokratizma v odnose med državo in družbo, kar je vplivalo na sam položaj delavskih in nacionalnih gibanj (Redžepagić, 1968: 656, 657, 659).

Po drugi svetovni vojni in veliki gospodarski krizi so se pojavila nacionalna gibanja, predvsem kot gibanja, ki so predstavljala opozicijo vojaškim, nedemokratičnim režimom. Kot prvi cilj svojega delovanja so postavili demokratizacijo družbeno-političnega življenja. Nacionalna gibanja so se borila za pravice preprostih ljudi, ki niso imeli sredstev, da bi se borili zase. Osnovne principe delovanja nacionalnih gibanj je mogoče strniti kot ukinjanje polfevdalnih družbenih odnosov na podeželju in podeljevanje zemlje tistim, ki jo obdelujejo, ekonomska neodvisnost in pravica vsake države, da suvereno razpolaga s svojimi naravnimi bogastvi, razvoj nacionalne industrije, napredek domačega tržišča, vključevanje širokih družbenih slojev v politično življenje z vzpostavljanjem demokratičnih institucij, boj proti imperializmu; na kratko program nacionalnih gibanj združuje antiimperialistična, antiveleposestniška in demokratična načela (Redžepagić, 1968: 665, 666).

Vsakršno organizirano delovanje v južni Ameriki je bilo namenjeno izboljšanju življenjskih razmer. Kadar miroljubna sredstva niso prinesla željenih rezultatov, se je ljudstvo poslužilo nasilnih sredstev, da bi tako dosegli ravnovesje med različnimi sloji prebivalstva. Precej očiten primer vzpodbujanja vojaškega posega zaradi nepravičnega razdeljevanja sredstev je bila Kuba, ki je po letu 1952 dosegla stvaren gospodarski vzpon pod Batisto, vendar je bilo bogastvo zelo slabo razdeljeno. Obstajalo je hudo neravnovesje med mesti z razvito infrastrukturo in zapostavljenim podeželjem. Kubo sta pod Batistovo vlado obvladovala korupcija in sklepanje poslov na temelju političnih zvez. Ob kritiki Batistovega režima je potrebno omeniti še laži castrovske propagande o položaju države. Namen le-te je bil pretiravati, da bi ljudje bolj verjeli in da bi si pridobil simpatije zahodnih intelektualcev (Courtois, 1999: 805, 807).

Afrika in Južna Amerika kažeta enake smernice pri analizi vzrokov za izvedbo državnih udarov. Na obeh celinah gre večinoma za vzroke, ki jih občuti prebivalstvo in niso toliko politične narave. Državni udari na področju južne Amerike niso bili tako zloglasni, zato so podatki o njih relativno skopi (predvsem podatki o vzrokih za udar so težko dosegljivi). Glede na dostopne podatke so na prvem mestu vzroki, ki jih je mogoče opredeliti kot politično krizo in slab gospodarski položaj (enako kot na afriški celini), sledijo upori proti avtoritarnim režimom in revščina. Spet lahko z gotovostjo potrdim, da so vzroki za državne udare kompleksni.

Vzroki državnih udarov na azijski celini so bili precej podobni tistim na evropskih tleh. Šlo je predvsem za bolj politične vzroke, kamor uvrščamo nezadovoljstvo z oblastjo in nestrinjanje z njenimi ukrepi. Tradicionalnost te celine se kaže v pokorščini ljudstev, ki so le redko izrazili svoje nezadovoljstvo. Največkrat so državni udar zato izvedle posebne skupine, ki so se na to pripravljale. V Aziji so še vedno (v nasprotju z evropsko celino) na oblasti nekateri komunistični režimi, vendar je težko trditi, da je tam obstajal azijski komunizem v takšnem smislu kot recimo vzhodnoevropski komunizem, ki je želel večino Evrope združiti pod eno oblast. Za Azijo je značilen poseben proces prisvajanja in utrjevanja oblasti, ni pa bilo tesnega ekonomskega sodelovanja, kroženja kadrov v velikem obsegu, skupnega oblikovanja in prikritih povezav med vojaškimi in policijskimi aparati, zato v Aziji nismo mogli in ne moremo govoriti o komunističnem bloku; v Aziji najdemo samo nacionalne komunistične režime, ki so bili zlasti na obrambnem področju samozadostni. Samo azijska celina je znana tudi po popolnoma komunističnih vojnah. Na področju izobraževanja, propagande in načina

zgodovinske razlage bi težko našli bolj nacionalistična in bolj ozko šovinistična gibanja, kot je azijski komunizem, ki se je uveljavil v boju s tujim imperializmom (Courtois, 1999: 793).

Med najpogostejše razloge za delovanje revolucionarnih gibanj na azijski celini štejemo splošno revščino, izkoriščevanje in delno prisotnost kolonializma. Revolucionarna gibanja so svojo ideologijo in politiko povezovala z osamosvojitvijo države, izkoreninjenjem izkoriščevanja ter ustvarjanjem socialistične države (Redžepagić, 1968: 353). Komunistične stranke so sicer izvajale ostre premike v svoji nacionalni politiki, vendar nikoli nista bila vprašljiva njihova antikolonializem in antikapitalizem. Boj za neodvisnost je bil vedno na prvem mestu, vendar so komunistične stranke v določenem obdobju želele biti povezane s socialistično revolucijo, spet drugič pa so sprejemale primarnost narodnoosvobodilne revolucije – v tem primeru jim je uspelo, da so se utrdile kot nosilci nacionalnoosvobodilnega in revolucionarnega boja. V narodnoosvobodilni boj so bila od začetka svojega delovanja vključena tudi sindikalna gibanja (Redžepagić, 1968: 355, 360).

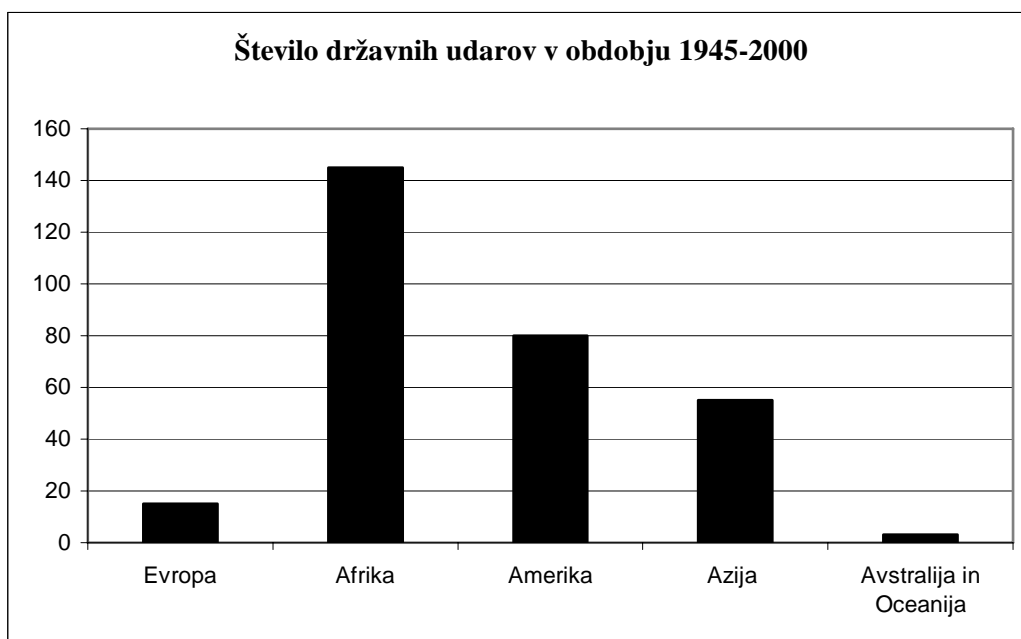
Azijska celina je že tradicionalno izjemno zaprta in težko dostopna za zunanji (zahodni) svet. Vsakršno dogajanje na političnem področju skušajo prikriti in ga gotovo ne obešajo na veliki zvon. Ne glede na teoretična razmišljanja različnih avtorjev je izjemno težko dobiti empirične podatke o državnih udarih na azijski celini. Tisti, ki so dosegljivi, ne pričajo o prisotnosti revščine in kolonialne nadvlade, ki bi vplivali za izvajanje udarov. Kot vzrok za državni udar se najpogosteje pojavi boj proti avtoritarnemu režimu (ki ga, tako kot v Evropi, lahko povežemo z bojem proti komunizmu), sledijo politične krize (sem uvrščam nezadovoljstvo z obstoječo oblastjo, spore med vladajočimi strukturami, prepoved demokratičnih institucij in liberalističnih ukrepov, vpletenost vojske v izvajanje politike in osebne spore med ljudmi na oblasti) in slabo gospodarstvo ter ostali vzroki. Največkrat o vzrokih ni podatka.

Azijska celina je med vsemi najočitnejši primer trenutnih vzrokov za državne udare. Ti vzroki so bolj konkretizirani, manj kompleksni in bolj povezani s posameznimi dogodki, osebami ali njihovimi ukrepi. Državni udari na azijski celini so bili namenjeni predvsem menjavanju oblasti in spremembam oblastnih struktur. Pogosti so bili državni udari, ki so bili odgovor na radikalne ukrepe in spremembe, ki jih je izvedla (ali nameravala izvesti) obstoječa oblast.

Avstralija in Oceanija je območje redkega pojavljanja državnih udarov. Zgodili so se le trije, vzroke lahko opišem kot skupek političnih kriz in slabega gospodarstva.

#### 4.2 Dejavniki, ki so sestavni del državnega udara

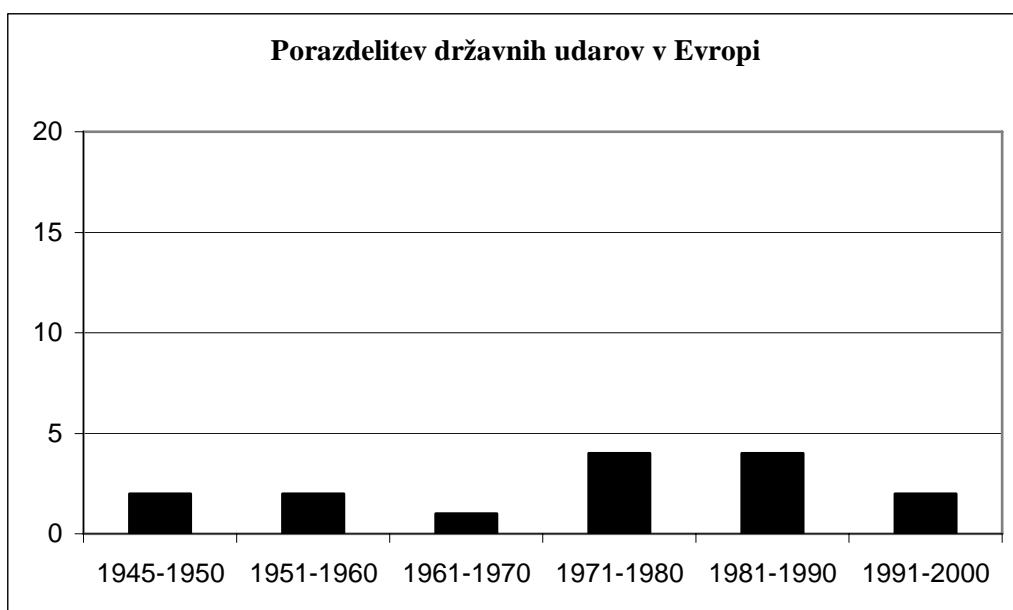
Državne udare je bilo potrebno najprej umestiti v prostor in čas ter opredeliti ključne akterje (ključni akterji vsakega državnega udara so obstoječa oblastniška struktura in izvajalci državnega udara, ki želijo prve odstraniti z oblasti). Prostorsko sem državne udare analizirala po posameznih celinah, časovno pa sem 20. stoletje razdelila na šest obdobj, od katerih je prvo zaradi pomembnosti tistega časa in predvsem lažje analize dolgo le pet let, ostala obdobja trajajo deset let. Moja baza podatkov o državnih udarih po svetu po drugi svetovni vojni (do konca leta 2000) vsebuje opis 298 državnih udarov (uspeh in neuspeh). Največji delež pričakovano pripada afriški celini, kjer sem zasledila in analizirala 145 udarov in poskusov udarov. Sledi Amerika, kjer se je zgodilo 80 udarov, na azijski celini je bilo takšnih dogodkov 55, Evropa in Avstralija z Oceanijo se z ostalimi ne moreta primerjati – prva je bila prizorišče 15 državnih udarov, slednja pa le treh.



Graf 4.1: Število državnih udarov v obdobju 1945-2000

Predvidela sem, da je do več državnih udarov prišlo zaradi neposrednih posledic druge svetovne vojne kot zaradi hladne vojne, saj je bila druga svetovna vojna mnogo bolj krvava, imela je bolj neposredne posledice na prebivalstvo in bila je bolj obsežna, medtem ko je bila hladna vojna bolj politična poteza, ki je prebivalstvo ni občutilo na tako krut način. Hladna vojna je delovala bolj kot psihično breme na prebivalce.





Graf 4.2: Porazdelitev državnih udarov v Evropi

Evropa kot prizorišče krvave druge svetovne vojne in hladne vojne zavrača mojo hipotezo. Kljub neprimerno majhnemu številu državnih udarov na evropskih tleh v primerjavi z ostalimi celinami, je moč opaziti najbolj enakomerno razporeditev državnih udarov. Neposredno po drugi svetovni vojni (med letoma 1945 in 1950) sta se zgodila dva državna udara, ki ju lahko smatramo kot neposredno posledico dogajanja v času te vojne. V naslednjem desetletju (med letoma 1951 in 1960) sta se prav tako zgodila dva udara, naslednje obdobje (med letoma 1961 in 1970) je bilo bolj mirno – zgodil se je en sam udar, zato pa sta sledili dve desetletji, ki sta bili bolj udarniško usmerjeni. Med letoma 1971 in 1980 so se zgodili štiri državni udari in med letoma 1981 in 1990 prav tako. Glede na enakomerno razporejenost in na vedenje o politični krizi, ki je bila prisotna v Evropi v času med in po hladni vojni, bi sicer lahko rekli, da je bila hladna vojna povod za povečano število državnih udarov v Evropi, vendar je njihovo število bistveno premajhno, da bi lahko kaj takšnega potrdili. Med letoma 1991 in 2000 sta se na evropski celini zgodila prav tako dva udara. Nobene vojne (ne druge svetovne vojne in ne hladne vojne) tako ne morem opredeliti kot zgodovinsko točko, ki bi bila povod za povečano število izvedenih državnih udarov.

V Evropi je pogosto vsaj ena stran v državnem udaru (obstoječa oblast, ki jo uporniki želijo zrušiti, ali uporniki) povezana s komunizmom ali pa izhaja iz vojaških vrst. Premišljena strategija komunistične represije, ki je imela namen vzpostaviti popolno oblast, se je morala,

potem ko je odstranila politične tekmece in vse tiste, ki so imeli ali bi lahko imeli resnično oblast – med drugimi tudi vojaške kroge in varnostnike – po vsej logiki stvari lotiti organizmov civilne družbe. Tisti, ki so si hoteli zagotoviti monopol oblasti in resnice, so morali prizadeti sile, ki so imele ali bi utegnile imeti politično in duhovno oblast – voditelje ter politične in sindikalne aktiviste, duhovnike, novinarje, pisatelje in druge. Žrtve so pogosto izbirali med osebnostmi na ključnih položajih v organizmih civilne družbe. Na tem mestu moramo omeniti mednarodni kriterij pri izbiri žrtev. Oblast, ki je bila popolnoma podrejena Sovjetski zvezi, je morala pretrgati izjemno plodne stike med civilno družbo in tujino. V novih ljudskih demokracijah je bila civilna družba na splošno dokaj šibka. Pred vojno so njen razcvet zavirali avtoritarni ali napol avtoritarni režimi ali nerazvitost gospodarskega in družbenega življenja. Vojna, krajevne fašistične sile in politika okupatorjev so jo občutno slabile, po osvoboditvi pa so sovjetske oblasti in divje čistke še bolj zmanjšale možnosti za njihov razvoj (Courtois, 1999: 493-494).

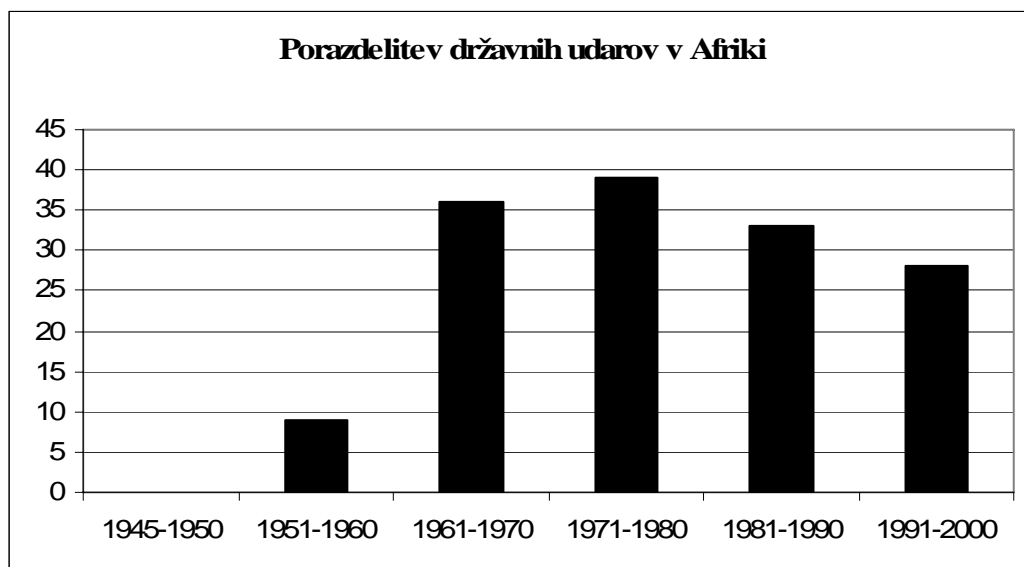
Po drugi svetovni vojni v Evropi ni bilo tipičnih primerov vojaške vladavine, zato večina ključnih akterjev v opisanih državnih udarih izhaja iz političnih vrst. Tisti akterji, ki jih lahko uvrstimo med pripadnike oboroženih sil, so bili izvajalci udarov. Oborožene sile lahko povežemo z izvajanjem udarov, ki jim botrujejo notranje napetosti ali nestabilnosti razmer. Kljub dejstvu, da so bili državni udari v Evropi pogosti zaradi pojava komunizma, pa o povezavi med komunizmom in udari vojske ne moremo govoriti. Evropa je primer, kjer je mogoče ugotoviti, da so bili državni udari v drugi polovici dvajsetega stoletja predvsem sredstvo za pridobivanje oblasti ali zamenjavo trenutne oblasti.

Največ udarov sem pričakovano zasledila na afriški celini – kar 145. Njihova porazdelitev je precej neenakomerna. Neposredno po drugi svetovni vojni (med letoma 1945 in 1950) ni prišlo do nobenega državnega udara. Afriška celina ni bila neposredna udeleženka druge svetovne vojne, zato zanjo hipoteza o vplivih druge svetovne vojne na pogostost udarov ne velja. Med letoma 1951 in 1960 se je zgodilo devet državnih udarov, nato je sledila skokovita rast takšnih dogodkov. Med letoma 1961 in 1970 se je zgodilo 36 državnih udarov, med letoma 1971 in 1980 se je zgodilo 39 državnih udarov, med letoma 1981 in 1990 se je zgodilo 33 državnih udarov in med letoma 1991 in 2000 28 državnih udarov. Opazna je enakomerna razporejenost števila državnih udarov v zadnjih štirih obdobjih. Državni udari so bili večinoma izpeljani zaradi nevzdržnosti razmer ali želje po samostojnosti, zato je ta podatek logičen, saj niso imele vse države ob istem času enakih razmer ali enako močne želje po

neodvisnosti oziroma enako dobrih sredstev za doseg le-te, zato so državni udari kot sredstvo za pridobitev neodvisnosti enakomerno razporejeni.

Več avtorjev je že potrdilo tezo, da se lahko državni udari v Afriki zgodijo kadarkoli in kjerkoli. Ko vojska enkrat prestopi prag izvajanja državnih udarov, se velikokrat zgodi, da sledi še več udarov ali vsaj poskusov udarov. Kadar je prvi udar privedel do frakcij znotraj vojske in varnostnih sil, je temu sledilo še več državnih udarov in stanje se je lahko poslabšalo celo do stopnje naraščajoče družbene nestabilnosti ali državljanske vojne. V Afriki se je to pogosto dogajalo, saj večina afriških vojska ni niti malo podobna modelu sodobnih kompleksnih organizacij. Vojaške frakcije se pojavljajo zaradi različnega etničnega, verskega in regionalnega okolja, zaradi rivalstva pogojenega s čini ter zaradi rivalstva in ljubosumja med poklicnimi vojaki in elitnimi enotami, kamor uvrščamo predsedniško stražo ali žandarmerijo. Tudi osebno rivalstvo med člani vladajoče hunte in posameznimi skupinami privrženecv lahko privede do državnega udara (McGowan, 2006: 238).

Vzrok za tako številne udare v Afriki je visoka verjetnost uspeha. V povprečju je na afriški celini uspela kar polovica vseh izvedenih državnih udarov. Simbolična in materialna korist za ljudi na oblasti sta tako veliki, da je izvedba udara sicer tvegana a racionalna politična strategija (McGowan, 2006: 237).

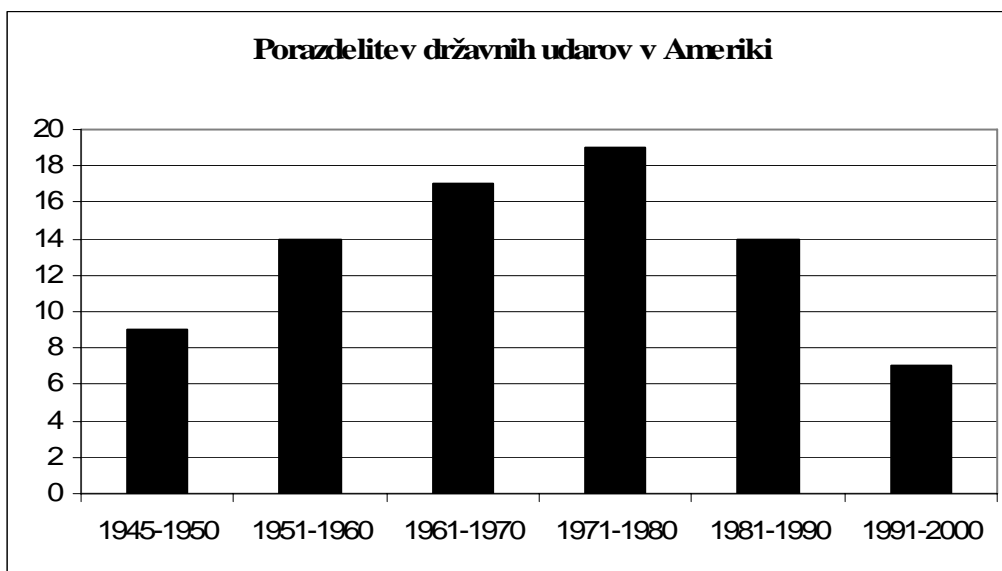


Graf 4.3: Porazdelitev državnih udarov v Afriki

Skoraj vsi državni udari na afriški celini so bili izpeljani pod vodstvom vojaških častnikov (vojska je imela edina sredstva, ki so omogočala izpeljavo obširnih vojaških akcij). Pogosto je šlo za menjave civilne in vojaške oblasti (kadar je bila na oblasti civilna vlada, jo je zrušila vojska in obratno); oblast je bila zaradi vpliva kolonialnih velesil mnogokrat nastavljena s strani le-teh. Le redki voditelji držav so bili v Afriki demokratično izvoljeni. Zanimivo je, da se večkrat kot na drugih celinah pojavljajo imena individualnih častnikov, ki so izpeljali udar (s podporo vojske). Ti individualni častniki so bili večinoma vodje vojaških hunt, ki so si želele priti na oblast. Afriška celina je pogosto prizorišče pojavljanja vojaških hunt, ki so definirane kot najvišje odločujoče in nadzorujoče telo na državni ravni, nikomur niso bile zakonsko odgovorne, ustanovile so civilna posvetovalna telesa, razvile so se neformalne oblastne strukture, hunte so iskale pomoč pri civilni birokraciji in civilnih svetovalcih, bile so del vojaško-civilne koalicije (sestavljene iz hunte, vojaških častnikov, ki so opravljali državne posle, civilnih birokratov in vplivnih svetovalcev). Zavedno ali nezavedno so nove hunte privzele organizacijske sheme strmoglavljene civilne vlade. Trdnost vodstva hunte je neposredno povezana s tem, koliko je vojaška organizacija odporna proti notranjim uporom. Vsak voditelj hunte skuša zagotoviti, da bi njegov udar bil zadnji, vendar so redki, ki se jim to posreči. Ostri spori v celotni vojaški organizaciji, spori med hunto in častniškim zborom ali med hunto in podčastniki ter navadnimi vojaki in tudi spori v sami hunti so najpomembnejši vzroki za nestabilnost vodstev in celotnih hunt (Bebler, 1974: 100, 101, 102). Za afriško celino lahko z veliko gotovostjo zatrdim, da je celina z največjim deležem vojaških udarov, saj je kar 108 državnih udarov (kar znaša skoraj 75 odstotkov) izvedla vojska oziroma njeni pripadniki ali vojaški častniki s podporo vojske; pri tem podatku je potrebno poudariti, da je kljub visokemu deležu vojaških udarov redko šlo za željo po prevzemu oblasti. Vojsko lahko v Afriki dojemamo kot podaljšek volje ljudstva, ki je želelo upreti slabim življenjskim razmeram, a ni imelo sredstev za kaj takšnega.

Predvsem Afrika je bila cilj kolonialistov v 17. in 18. stoletju in ko je kolonializem dosegel vrh krize po drugi svetovni vojni, se je zgodilo mnogo narodnoosvobodilnih državnih udarov. Za vojaški poseg je pomembna samo napol vojaška razsežnost množične pritegnitve prebivalstva in množičnega sodelovanja v politiki preko mehanizmov množične stranke. Če so napol vojaške pomožne organizacije vladajočih političnih gibanj zanesljive in zares močne, lahko preprečujejo misel na vojaški poseg. V primeru, da teh dveh odlik nimajo, vojsko pa kot morebitni tekmeč vendarle ogrožajo, lahko postanejo močna vzpodbuda za udar (Bebler, 1974: 71).

Ameriška celina (kljub takšnemu poimenovanju je potrebno izključiti Združene države Amerike, kjer se državni udari niso pojavljali) je bila po drugi svetovni vojni prizorišče 80 državnih udarov. Med letoma 1945 in 1950 se je zgodilo devet državnih udarov, med letoma 1951 in 1960 se je zgodilo 14 državnih udarov. Obdobje med letoma 1961 in 1970 je prineslo 17 državnih udarov, obdobje med letoma 1971 in 1980 19 državnih udarov, med letoma 1981 in 1990 se je zgodilo 14 državnih udarov in med letoma 1991 in 2000 sedem državnih udarov.



Graf 4.4: Porazdelitev državnih udarov v Ameriki

Porazdelitev je precej enakomerna, izjemno viden je pojav nevtralnosti v času druge svetovne vojne in hladne vojne (glede na število državnih udarov po teh dveh prelomnih dogodkih lahko sklepamo, da nista imela vpliva na dogajanje v južni Ameriki). Med letoma 1951 in 1990 so državni udari precej enakomerno razporejeni. Če porazdelitev državnih udarov povežemo z vzroki, lahko ugotovimo, da so se državni udari pojavljali v obdobju razvoja držav, ko se je pogosteje izražalo nezadovoljstvo z obstoječim stanjem v državi. Večina državnih udarov je bila tako namenjena zahtevam po reformah različnih področij – gospodarstvo, sociala, agrarno področje, režim, sodstvo, pristojnosti vojske in podobno.

Južna Amerika je prav tako primer pojava pogostih vojaških udarov kot Afrika (med 80 izvedenimi udari sem za 54 udarov našla podatek, da so ga izvedli pripadniki oboroženih sil, kar znaša dobrih 67 odstotkov). V skoraj vseh primerih so ključni akterji vojaški častniki, ki so s podporo vojske izvajali udare in prevzemali oblast, večinoma je šlo za menjavanje vojaških oblasti (in ne za menjavanje vojaških in civilnih oblasti, kot je bilo to pogosto v Afriki). Kot na afriški celini so tudi tu pogoste vojaške hunte.

Azijska celina je bila v obravnavanem obdobju prizorišče 55 državnih udarov. Neposredno po drugi svetovni vojni (med letoma 1945 in 1950) so se zgodili trije državni udari, med letoma 1951 in 1960 je bila Azija prizorišče 13 državnih udarov, obdobje med letoma 1961 in 1970 je prineslo 18 državnih udarov. Med letoma 1971 in 1980 se je zgodilo 11 državnih udarov, med letoma 1981 in 1990 je azijska celina doživela štiri državne udare in med letoma 1991 in 2000 šest državnih udarov.



Graf 4.5: Porazdelitev državnih udarov v Aziji

Državni udari na azijski celini ne kažejo vpliva ne druge svetovne vojne in ne hladne vojne. V bistvu jih je v obdobju, ki je sledilo tema vojnoma najmanj. Po številu udarov izrazito izstopa obdobje med letoma 1961 in 1970. Državni udari so bili namenjeni predvsem zamenjavi vladajoče oblasti, ki je bila pogosto povezana tudi s kolonialnimi silami. Tudi na azijski celini je bilo večino državnih udarov plod dela vojaških častnikov in vojske na splošno, kar povsod kaže na neizkoreninjeno željo vojske po oblasti. Vojaški udari so bili večinoma uperjeni proti monarhični oblasti, ki je vladala zelo radikalno, nasprotovala je modernizaciji, v ljudeh je vzbujala nezadovoljstvo in nezaupanje. Monarhična oblast je bila večinoma znana po svoji samovolji ter skrbi za samo svojo dobrobit. Upor proti takšni vladavini je zato pričakovan in razumljiv.

Na področju Avstralije in Oceanije sem zasledila tri državne udare, vsi so se zgodili na otoku Fidži – dva leta 1987 in eden leta 2000. Vse je izvedel podpolkovnik.

Ključni dejavnik pri izvedbi državnega udara je podpora le-temu. Pri določitvi podpore strmoglavljenju vlade v nekonsolidiranih demokracijah so odločilne ocene vladne dejavnosti. V naprednih demokracijah nezadovoljstvo z vlado ne vodi ljudi v kljubovanje legitimnosti vlade. Dalton je ugotovil, da nezadovoljstvo z oblastjo znotraj demokratičnega sistema ni signal za ključne politične spremembe. Nasprotno je dokazal Fitch – državljansko nezadovoljstvo z vlado je v Latinski Ameriki ponavadi zagotavljalo legitimen argument za zarotnike, ki so pripravljali udar. V manj demokratičnih sistemih je pomembna povezanost med nezadovoljstvom z vršilci dolžnosti in stabilnostjo režima. Ljudje, ki so nezadovoljni z vlado, bodo bolj tolerantni do vojaških udarov, ki naj bi odstranili to vlado; tisti, ki podpirajo vlado, bodo manj naklonjeni do udarov. Udari pogosto vključujejo neposredno uporabo nasilja ali grožnjo z uporabo nasilja. Državljeni, ki v osnovi nasprotujejo uporabi nasilja, ne bodo podprli udara, in to ne glede na njihovo podporo ali nasprotovanje režimu. Nasprotno bodo ljudje, ki smatrajo politično nasilje kot legitimni mehanizem za izražanje nezadovoljstva, bolj verjetno podprli udar. Tretji faktor, ki vpliva na podporo ali nasprotovanje udaru je osebna izkušnja s pravili oblasti. V Latinski Ameriki so bila osemdeseta leta obdobje gospodarske recesije in visoke inflacije, povezano z visoko stopnjo političnega nasilja v večini držav v regiji. Hkrati so bila osemdeseta leta obdobje demokratične tranzicije Latinske Amerike (Selingson, 2002: 62).

#### 4.3 Dejavniki, ki sledijo po koncu državnega udara

Ne glede na uspeh izvedenega državnega udara, je imel le-ta posledice. Včasih jih prebivalstvo sploh ni občutilo, spet drugič samo za kratek čas, nekateri državni udari so imeli posledice, ki so popolnoma spremenile način življenja prebivalstva. Kadar je državni udar uspel, je oblast praviloma prevzela uporniška stran, ki je udar izvedla, ali je vsaj nastavila na oblast človeka po svojih željah. Dogajalo se je, da je oblast, ki je bila odstavljena, kmalu odgovorila z novim udarom in tako nazaj prevzela oblast. Večini državnih udarov je sledilo izboljšanje situacije v državi, saj so bili udari temu namenjeni. Kljub nelegitimnosti takšnih posegov prevzemanja oblasti so se zadeve večinoma končale z uvajanjem legitimnih postopkov – volitve, nova ustava, demokratično postavljena nova oblast.

Cilj večine državnih udarov je bil doseči takojšen prehod od diktatorskega režima k demokraciji, vendar je problematika doseganja demokracije vključevala različne postopke – na eni strani ustanovitev formalne predstavniške ali parlamentarne demokracije, ohranitev meščanske kapitalistične hegemonije in nadaljnjo utrditev in razširitev kapitalizma; in na drugi strani boj proti socializmu, izvrševanje demokratičnega socializma in demokracije z udeležbo in končno prehod proizvodnih sredstev v družbeno lastnino (Chilcote et al, 1990: 1).

Voditelji vlad so se morali pogosto spopasti z vprašanjem, kako novo vlado zakonsko upravičiti. Novim režimom je grozilo (ali pa so se tega upravičeno bali), da bodo nekateri notranjepolitični in zunanjepolitični dejavniki spodbijali legitimnost novih političnih ureditev in vlad (Bebler, 1974: 92).

Zunanje okolje je bilo do novih vojaških vlad v splošnem naklonjeno ali nevtrarno in duh nevmešavanja, ki prevladuje v sodobni mednarodni skupnosti, je novim vladam pomagal, da so si pridobile mednarodni ugled, ki so ga potrebovale, da bi v sami deželi utrdile svojo oblast. Vojaški voditelji so uporabljali številna sredstva, da so zunanjepolitično in notranjepolitično dokazovali svojo legitimnost – pogosto so poudarjali neustavnosti in nezakonnosti prejšnjega civilnega režima. Večina vojaških hunt je uporabljala precej podobne metode, da si pridobi legitimnost - "negativna legitimacija" (novi režim poudarja resnično ali namišljeno nelegitimnost in neustavnost prejšnje vlade ali pa se sklicuje na osovražene



značilnosti prejšnjega režima) ali "legitimacija s pomočjo povezovanja" (novi režim se povezuje z različnimi simboli družbenega in političnega ugleda) (Bebler, 1974: 93, 95).

Vzroki večine državnih udarov po Evropi so bili politične narave. Temu primerne so bile posledice. Politični prostor je bil v veliki meri povezan s komunizmom (vsaj tam, kjer so se državni udari zgodili); državni udar je bil ali povod za komunizem ali posledica obstoja oziroma delovanja komunizma. Posledice državnih udarov so se kazale v menjavi oblasti, uveljavitvi novih ustav ali izvedbi volitev. Tisti udari, ki so želeli izkoreniniti komunizem in so uspeli, so državo večinoma pripeljali do demokracije, priznanja človekovih pravic, svobodnih volitev in stabilizacije režima. Pogosto se je po državnem udaru preoblikovala oblastniška struktura, posledično so oblikovali novo ustavo in na novo vzpostavili temeljne institucije v državi. Evropski državni udari na srečo niso terjali velikega števila žrtev; nasprotno bi lahko nekatere druge državne udare opredelili že kot vojno. Državni udar z zelo pomembnimi posledicami se je zgodil leta 1991 v ZSSR, ki se je nato preoblikovala v zvezo neodvisnih držav. Ta državni udar je bil posledica krize komunističnega režima. Po letu 1991 sem v Evropi zasledila le še en državni udar (leta 1997 v Albaniji), kar kaže na razvitost in demokratičnost Evrope ter težnjo k mirni rešitvi morebitnih sporov.

Menjava režima vpliva na spremembe v vseh delih bistva režima, še posebej v ključnih organizacijskih načelih, normativih in idejah ter v pričakovanjih, ki zadevajo družbene odnose in vloge. Menjava komunističnega režima za bolj liberalno družbo v številnih vzhodnoevropskih državah je poudarjala vpeljavo tržnih načel, državljskih pravic in demokratičnih večstrankarskih sistemov (Burns & Dietz, 2001: 535).

Državni udari so praviloma namenjeni izboljšanju razmer v državi, a se marsikdaj posledice državnih udarov izkažejo za ravno nasprotno. Predvsem afriška celina se je soočala z neugodnimi posledicami državnih udarov (umori predsednikov, uvedba avtoritarnih režimov, uvedba socialističnih diktatur, hude krize gospodarstva). Uvedba diktature je včasih edini način umiritve razmer v državi. Državni udari v sodobnem času (po letu 1990) so prinesli liberalnejše razmere v politiko in gospodarstvo. Udari pred to prelomnico so večinoma prinašali spremembe oblasti, ki so bile zelo kontinuirane, najpogosteje so se menjavali civilni nosilci oblasti z vojaškimi diktatorji. V tistem času so državni udari redko poskrbeli za izboljšanje razmer. Njihov namen je bil prevzeti oblast in se s tem dokopati do prioriteta, ki jih ta prinaša. Menjavanje oblasti je botrovalo nestabilnosti razmer, ki niso dovoljevale

gospodarskega napredka. Izvajalci državnih udarov po prevzemu oblasti niso toliko poskrbeli za dobrobit prebivalstva. Afriška celina je znana po koristoljubju in izkoriščanju pooblastil, s katerimi so ljudje na oblasti znali poskrbeti zase in za svoje najbližje. To je botrovalo izoblikovanju majhnih političnih in gospodarskih elit, ki so prisotne še danes.

Afriški državni udari so bili pogosto povezani z nasiljem, ki se po koncu udara ni ustavilo. Nemalokrat so se udari sprevrgli v državljanske vojne; te so načeloma kratke, kadar izvirajo iz udarov ali revolucij in se ujemajo z nasiljem med ali po poskusu udara ali ljudske revolucije v glavnih mestih. Tiste državljanske vojne, ki so povezane z državnimi udari, nameravajo prevzeti nadzor nad državo in jih vodijo posamezniki, ki so bili nedavno člani osrednje državne vlade ali oboroženih sil. Državni udari in ljudske revolucije podpirajo odločilne zmage, saj so začete v centru in želijo sprožiti proces prevračanja vlade – rezultat takšnega procesa je čista loterija (Fearon, 2004: 275 – 280).

Afriški državni udari so bili najbolj krvavi. Boji, ki so jih udari sprožili, so pogosto terjali na tisoče žrtev. Nemalokrat so se udari sprevrgli v prave vojne. Izvedenemu udaru (uspešnemu ali neuspešnemu) je lahko kmalu sledil nov udar. Voditelji držav so se naučili preprečevati uspešne državne udare z izboljšanjem obveščevalne dejavnosti in s sodelovanjem z drugimi državami; pogosti so bili primeri, ko je udaru v eni državi sledil udar v isti regiji, zato so voditelji začeli spremljati dogajanje (McGowan, 2006: 239).

Podobne posledice lahko zasledimo tudi v južni Ameriki. Tudi tu so pogoste menjave oblasti, ki so posledica diktatorskih potez posameznih režimov ali nezadovoljstva z vojaškimi režimi, ki so večinoma obvladovali države južne Amerike. Kljub željam po pozitivnih spremembah je bilo takšnih bore malo. Med posledicami državnih udarov lahko zasledimo uvedbe represivnih ukrepov, bankrote, razpustitve kongresov, demonstracije, uveljavitve vojaškega režima, stavke, simpatiziranje s komunizmom, državljansko vojno, krepitev vojske, blokade države in podobno. Izvajalci udara so ponavadi prevzeli oblast (največkrat so uvedli vojaško diktaturo, ker je bilo na tak način vladanje najlažje izvedljivo), izpeljali svoje ukrepe in dolgoročno obljubili izboljšanje razmer.

Azijska celina je imela opravka z bolj politično pogojenimi državnimi udari, ki so v večini primerov na oblast privedli nove ljudi. Obdobje, ki je sledilo državnemu udaru, je bilo v nekaterih primerih še slabše od tistega, ki je botrovalo državnemu udaru (odvijali so se številni spopadi, razmere so bile polne kaosa in zmede, sledile so gospodarske težave in prepovedi številnih političnih strank).

Izvedba državnih udarov je pogosto prinesla uvedbo diktatorskega režima; kadar je udar izvedla vojska, so pogosto vpeljali vojaški režim. Diktatorski režim je oblika vlade, kjer ima ena oseba izključno in popolno politično oblast. V sodobnem svetu so mnogi diktatorji prišli na oblast kot vodje množičnih gibanj in so vladali s pomočjo nadzora nad takšnimi gibanji ali s pomočjo političnih strank, ki so pridobile monopol nad oblastjo. Diktatorji se pogosto pojavijo iz vrst oboroženih sil, kadar vojaška hunta prevzame oblast po izvedbi državnega udara (Dictatorship, 2002).

Vojaški režimi so ponavadi avtokratske vlade, v katerih vojska po izvedenem državnem udaru nadzoruje politični sistem države. Uvedba vojaškega režima lahko pomeni razveljavitev državljanskih svoboščin in običajnih političnih in ustavnih ureditev. Hkrati je malo verjetno, da v vojaških režimih opozicija normalno deluje. Čeprav so vojaški režimi pogosto diktatorski, niso nujno tudi totalitarni. Kadar se pojavijo zaradi nacionalne krize ali težkega političnega položaja, lahko imajo takšni režimi določeno stopnjo legitimnosti. V nekaterih primerih je namen vodij takšnih režimov obnovitev demokratičnih režimov, takoj ko razmere to dovoljujejo. Vojaški režimi so bili pogosti v preteklosti, saj so imele vojske pogosto več izkušenj na administrativnem in tehničnem področju kot civilne vlade manj razvitih družb (Military Regimes, 2002).

Po izvedbi državnega udara je bila organizacija javne oblasti večinoma zelo podobna ali celo enaka ureditvi, kakršna je bila tik pred udarom, ali pa sistemu iz časa, preden je prišla na oblast vlada, ki je bila zrušena z vojaškim udarom. Raziskave so pokazale, da vojaški poseg in poznejša vojaška vladavina neugodno vplivata na notranjo trdnost vojske. Na drugi strani pa vojaški udar vojaško organizacijo večinoma dvigne na privilegiran materialni položaj in uresniči njeno zakonito zahtevo, da ji pripada velik del razpoložljivih sredstev, in ji pomaga, da se bolje opremi in oboroži. Noben vojaški režim ne more zares izkoreniniti povesod navzoče politike, lahko samo vpelje drugačno vladavino, nekakšno vojaško-civilno koalicijo, ki upravlja državo v razmerah, ki so podobne vojnemu stanju, in ne bistveno spremeni oblike

in zunanje metode političnega izražanja. Za vojaško vladavino veljajo iste ali zelo podobne zakonitosti kakor za večino znanih civilnih političnih sistemov – med njimi dvojnost ali neskladje med zunanjim okvirom in neformalnimi oblastnimi strukturami (Bebler, 1974: 107, 109, 117).

Prevzem oblasti postane verodostojen s priznanjem države ali vlade s strani mednarodne skupnosti. Priznanje države ali vlade je formalni akt, s katerim država prizna obstoj druge države kot suverene entitete ali spremembo režima, ki ni bila posledica ustavnih sprememb. Praviloma priznanju sledijo vzpostavitev diplomatskih odnosov ali obnovitev le-teh, če so bili prekinjeni. Običajno je vlada, ki pride na oblast z neustavnimi sredstvi priznana takrat, ko ima brezpogojni nadzor nad državnim ozemljem. Zgodi se, da države ne priznajo druge države zaradi političnih in ideoloških razlogov. Organizacija združenih narodov presodi, ali lahko nov režim, ki je v državi prišel na oblast z neustavnimi sredstvi, zasede sedež te države v OZN; o tem vprašanju odloča Generalna skupščina (Recognition of a State or Government, 2003).

## 5. POTRDITEV HIPOTEZ

Analiza državnih udarov je pokazala nekaj precej nepričakovanih rezultatov. Preden sem pričela analizirati podatke, sem postavila pet hipotez. Čas je, da ugotovim, kako tehnte so.

S prvo hipotezo sem želela dokazati vpliv druge svetovne vojne in hladne vojne na izvajanje državnih udarov. Predvidela sem, da se je na tistih območjih, kjer je bilo divjanje druge svetovne vojne intenzivno, neposredno po vojni zgodilo več državnih udarov kot v obdobju hladne vojne in po njej, vendar pa analize kažejo, da to ni res. Kljub dejstvu, da sem prvo obdobje po drugi svetovni vojni skrajšala in vanj zajela le pet let (vsa ostala obdobja so trajala deset let), ni posebnih odstopanj, ki bi dokazovala neposreden vpliv druge svetovne vojne. V obdobju hladne vojne je opazen rahel porast števila državnih udarov v Evropi, v Aziji pa je število državnih udarov naraslo po letu 1991. Primerjava obeh obdobjev neposredno po vojni ne kaže bistvenih odstopanj. Omembe vreden je pojav v Afriki, kjer neposredno po drugi svetovni vojni sploh ni prišlo do nobenega državnega udara, nato je njihovo število pričelo naraščati (največ se jih je zgodilo v obdobju 1971 – 1980), zatem pa upadati. Prve hipoteze tako ne morem potrditi.

Z drugo hipotezo sem želela ugotoviti, ali so vzroki za državne udare resnično kompleksni in jih je težko specificirati. Ugotovila sem, da je velika večina udarov res takšnih. Tisti udari, ki so bili dobro načrtovani, njihovo delovanje je bilo dobro usklajeno in organizirano in so imeli trdno postavljene cilje, so bili rezultat različnih vzrokov. Ti vzroki so bili bolj dolgotrajne narave, vplivali so na večji del prebivalstva in slabšali življenjske razmere. Dogajali so se tudi udari, ki so bili bolj trenutne narave; ti so bili posledica enkratnega dejanja, ki je pogosto vplivalo samo na del prebivalstva (včasih samo na eno osebo – nekaj udarov se je zgodilo iz popolnoma osebnega maščevanja ponavadi bivših vojaških častnikov). Udari, ki so bili posledica kompleksnih in dolgotrajnih vzrokov in so bili zato bolje pripravljene, so imeli mnogo večje možnosti za uspeh in prevzem oblasti. Trenutni udari so bili kratkotrajni in pogosto zelo hitro zadušeni. To drugo hipotezo lahko delno potrdim, saj ne morem izključiti državnih udarov, ki so se zgodili zaradi enega samega razloga.

Tretja hipoteza zadeva izvajalce državnih udarov. Sklepala sem, da izvajalce najdemo med tistimi skupinami ali vplivnimi posamezniki, ki niso zadovoljni z obstoječim položajem ali pa so želeli doseči monopol politične oblasti. Ta hipoteza je prav tako delno potrjena iz preprostega razloga. Slabše razmere v državi so skoraj vedno občutili samo nižji sloji prebivalstva (višji so znali dobro poskrbeti zase), vendar so le redko imeli sredstva, znanje in moč, da so se lahko takemu ravnanju uprli. Izvajalci državnih udarov so se morali boriti ne samo proti obstoječi oblasti, temveč (kadar izvajalci niso bili vojska) tudi proti regularnim oboroženim silam določene države. Za to so potrebovali sredstva, ki niso bila dostopna vsakomur. Delna potrditev izhaja iz sklepa, da ljudje, ki niso bili zadovoljni z obstoječim položajem v družbi niso imeli sredstev za izvedbo udara; namesto njih so to storili drugi, ki so to nezadovoljstvo pogosto izrabili kot izgovor in povod za pridobitev monopola politične oblasti.

Z naslednjo hipotezo sem želela ugotoviti, ali drži, da obstajajo tako pozitivne kot negativne posledice državnih udarov – pozitivne se kažejo kot stabilizacija političnih in družbenih razmer in izboljšanje življenjskih razmer za prebivalce, negativne pa kot nadaljnji konflikti v državi oziroma širši regiji in kot nov poskus državnega udara, kadar je prvi spodletel. Ta hipoteza je nedvomno potrjena, saj sem zasledila vse vrste posledic. Dogajanje, ki je sledilo državnemu udaru, je bilo odvisno od dogajanja pred udarom. V primeru, ko je bilo stanje že pred udarom popolnoma kaotično in razmere v državi res neurejene, tudi izvedba državnega udara ni vzpostavila reda. Pogosto so sledili novi konflikti ali celo državni udari. Kadar so bile razmere relativno normalne pred udarom in se je z udarom samo zamenjala oblast, ki ni nameravala izvajati radikalnih ukrepov, se je stanje le izboljšalo. Pred pričetkom analize sem gotovo pričakovala večji delež pozitivnih posledic izvedenih državnih udarov.

Z zadnjo hipotezo sem želela pojasniti uspešnost državnih udarov. Glede na to, da so bili večinoma le reakcija na trenutne razmere v državi, se je vsaka sprememba, ki jo je prinesel državni udar, smatrala za uspeh. Malo je bilo udarov, ki so bili popolnoma neuspešni. Takšni so bili večinoma že na samem začetku obsojeni na propad, saj so bili slabo pripravljene, slabo organizirani in slabo izvedeni. Ostale udare, ki so prinesli kakršnokoli spremembo, lahko opredelimo kot uspešne, saj je njihov osnovni namen uvesti spremembe v družbeno in politično življenje.

## 6. SKLEP

Analiza podatkov ponuja sintetično definicijo, ki izhaja iz praktičnih primerov - državni udar je protizakonit način prevzema oblasti, ki ga izvedejo opozicijske sile ali druga organizacija, ki nasprotuje delovanju trenutno vladajoče oblasti. Državni udar namerava spremeniti obstoječe stanje, izboljšati življenjske razmere in obračunati z nasprotniki. Vsem državnim in vojaškim udarom je skupna želja po spremembi.

Večina držav v razvoju ali obdobju tranzicije se je srečala z državnim udarom, ali pa mu je bila vsaj blizu. Državni udari so pogost pojav v (tudi sodobnem) političnem svetu, saj jim botrujejo nevzdržne razmere, ki ne omogočajo demokratične zamenjave oblasti. Trdne demokracije poznajo legitimne instrumente, s katerimi lahko državljani ukrepajo v primeru nezadovoljstva z obstoječo oblastjo. Države v razvoju takšnih sredstev nimajo, zato se poslužujejo tistih, ki so jim dostopna in prinašajo rezultate. Mnogi državni udari so omogočili človeku bolj primerno življenje, končali so diktatorske vladavine, pričeli z demokratizacijo države. Tisti državni udari, ki so dosegli drugačne rezultate, takšne bolj osebno koristne, so bili izvedeni iz napačnih razlogov.

Državni udari se pojavljajo v nestabilnih državah in v razmerah, ki omogočajo njihovo izvajanje. V takšnih državah se udari lahko ponavljajo, kadar ne pride do temeljitega izboljšanja razmer. Trdne demokracije ne dovoljujejo in ne potrebujejo takšnih radikalnih ukrepov.

Kljub nezakonnosti pojava državnih udarov se včasih zdi, da so prinesli marsikatero vzpodbudno rešitev za prebivalce, ki so živeli v nedostojnih razmerah. A želja po uporabi sredstev za mirno reševanje sporov vseeno ostaja.

## 7. LITERATURA

- Adebajo, Adekeye (2002): *Building peace in West Africa: Liberia, Sierre Leone, and Guinea-Bissau*. Lynne Rienner Publishers, Inc. Boulder.
- Adebajo, Adekeye, Chandra Lekha Sriram (2001): *Managing Armed Conflicts in the 21st Century*. International Peace Academy. New York.
- Bebler, Anton (1974): *Vojaška vladavina v Afriki*. Partizanska knjiga. Ljubljana.
- Bebler, Anton, Jim Seroka (ed.) (1990): *Contemporary Political Systems*. Lynne Rienner Publishers. London.
- Brooker, Paul (2000): *Non-Democratic Regimes: Theory, Government and Politics*. St. Martin's Press. New York.
- Calvocoressi, Peter (1991): *World Politics since 1945*. Sixth edition. Longman. New York.
- (2000): *Cambridgeov podatkovnik*. DZS. Ljubljana.
- Chilcote, Ronald H. et al. (1990): *Transitions from Dictatorship to Democracy: comparative studies of Spain, Portugal and Greece*. Taylor & Francis. New York.
- Clodfelter, Michael (2002): *Warfare and Armed Conflicts – A Statistical Reference to Casualty and Other Figures, 1500 – 2000*. Second Editon. McFarland & Company, Inc, Publishers. Jefferson.
- Courtois, Stephane et al. (1999): *Črna knjiga komunizma: zločin, teror in zatiranje*. Mladinska knjiga. Ljubljana.
- (1997): *Enciklopedija svetovne geografije*. Pisanica. Ljubljana.
- Hobsbawm, Eric (2000): *Čas skrajnosti (svetovna zgodovina 1914 – 1991)*. Znanstveno in publicistično središče. Ljubljana.
- Holmes, Richard (ed.) (2001): *The Oxford Companion to Military History*. Oxford University Press. Oxford.
- Jenkins, Craig (1990): *Explaining Military Coups D'Etat: Black Africa, 1957-1984*. American Sociological Rewiew. Dec. 1990; 55; 6.
- Južnič, Stane (1981): *Novejša zgodovina (izbrana poglavja)*. FSPN. Ljubljana.
- Krunić, Zoran (1997): *Strategija posrednega nastopanja*. Unigraf. Ljubljana.
- Kurtz, Lester (ed.) (1999): *Encyclopedia of Violence, Peace & Conflict*. Academic Press. San Diego.



- Luttwak, Edward (1969, 1968): *Coup d'Etat*. Penguin Books. London.
- Lyon, James (1997): *South America – Guidebooks (Lonely Planet on a shoestring)*. Lonely Planet Publications. Hawthorn.
- McGowan, Patrick J. (2005): *African Military Intervention events January 1, 1955 to December 31, 2004 (baza podatkov)*. Arizona State University. Arizona.
- McGowan, Patrick J. (2005): *Coups and Conflicts in West Africa, 1955-2004. Part I, Theoretical Perspectives*. *Armed Forces & Society*, Vol. 32, No. 1, October 2005.
- McLean, Iain (2003): *Concise Dictionary of Politics*. Oxford University Press. Oxford.
- Mikuž, Metod (1984): *Svet po vojni (1958 – 1963)*. Cankarjeva založba. Ljubljana.
- Natek, Karel (1999): *Države sveta 2000*. Mladinska knjiga. Ljubljana.
- O'Donnell, Guillermo A. (1986): *Transitions from authoritarian rule. Tentative conclusions about uncertain democracies*. The Johns Hopkins University Press. Baltimore.
- (1993): *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes. 2. knjiga*. DZS. Ljubljana.
- Phillips, Charles and Alan Axelrod (2005): *Encyclopedia of Wars 2005*. Facts on File, Inc. New York.
- Pinkney, Robert (1994): *Democracy in the Third World*. Lynne Rienner Publishers, Inc. Boulder.
- Pogačnik, Aleš (ur.) (2006): *Veliki splošni leksikon*. DZS. Ljubljana.
- Poulsen, Thomas M. (1995): *Nations and States*. Prentice Hall (A Simon & Schuster Company). New Jersey.
- Redžepagić, Sulejman (ur.) (1968): *Radnički i nacionalno oslobodilački pokreti (enciklopedijski priručnik, Tom I – Afrika, Azija, Latinska Amerika)*. Institut za izučavanje radničkog pokreta. Beograd.
- (1999): *Veliki atlas svetovne zgodovine*. DZS. Ljubljana.
- (1975): *Vojna enciklopedija. 2. izdaja*. Vojnoizdavački zavod. Beograd.

## Internetni viri

- Ablard, Jonathan D. (2003): *Authoritarianism, Democracy and Psychiatric Reform in Argentina, 1943-83*. *History of Psychiatry*, Sep 2003; 14: 361-376.  
<http://hpy.sagepub.com/cgi/reprint/14/3/361> (16.06.2006)
- Acheampong, Ignatius Kutu. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ac/Acheampo.html> (01.04.2006)
- Adejumobi, Said (2000): *Elections in Africa: A Fading Shadow of Democracy?* *International Political Science Review/ Revue internationale de science pol*, Jan 2000; 21: 59-73.  
<http://ips.sagepub.com/cgi/reprint/21/1/59> (05.04.2006)
- Afghanistan. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3831.html> (27.10.2005)
- Afghanistan War. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/af/AfghanWar.html> (01.04.2006)
- Algeria: Ben Bella, Boumédiène, Era of, 1960s and 1970s. *Encyclopedia of African History*. First Edition. Ed. Kevin Shillington. Fitzroy Dearborn, 2005. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101\\_w101b55](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101_w101b55) (21.01.2006)
- Algeria: Bendjedid and Elections, 1978-1990. *Encyclopedia of African History*. First Edition. Ed. Kevin Shillington. Fitzroy Dearborn, 2005. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101\\_w101b56](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101_w101b56) (21.01.2006)
- Algeria. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3928.html> (27.10.2005)

- Amadife, Egbunam E. (1999): *Liberalization And Democratization In Nigeria: The International and Domestic Challenge*  
Journal of Black Studies, May 1999; 29: 619-645.  
<http://jbs.sagepub.com/cgi/reprint/29/5/619> (05.04.2006)
- Aramburu, Pedro Eugenio. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ar/Aramburu.html> (01.04.2006)
- Argentina. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ar/Argentin.html> (01.04.2006)
- Argentina. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3480.html> (27.10.2005)
- Armbruster-Sandoval, Ralph (1999): *Globalization and Cross-Border Labor Organizing: The Guatemalan Maquiladora Industry and the Phillips Van Heusen Workers' Movement*. Latin American Perspectives, Mar 1999; 26: 108-128.  
<http://lap.sagepub.com/cgi/reprint/26/2/108> (05.04.2006)
- August Coup. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/au/AugustCo.html> (01.04.2006)
- Azam, Jean-Paul (2002): *Looting and Conflict between Ethnoregional Groups: Lessons for State Formation in Africa*. Journal of Conflict Resolution, Feb 2002; 46: 131-153.  
<http://jcr.sagepub.com/cgi/reprint/46/1/131> (05.04.2006)
- Barrientos Ortuno, Rene. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ba/Barrient.html> (01.04.2006)
- Belkin, Aaron and Evan Schofer (2003): *Toward a Structural Understanding of Coup Risk*. Journal of Conflict Resolution, Oct 2003; 47: 594-620.  
<http://jcr.sagepub.com/cgi/reprint/47/5/594> (05.04.2006)
- Benin (Dahomey) *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4329.html> (27.10.2005)

- Benin. *Encyclopedia of Human Rights*. Second edition. Edward Lawson. Taylor and Francis, 1996, 1991. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023\\_w023b99](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023_w023b99)  
(21.01.2006)
- Benin. *Profiles of People in Power: the World's Government Leaders*. First Edition. Roger East and Richard J. Thomas. Europa, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049\\_w049b19](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049_w049b19)  
(21.01.2006)
- Benin, Republic of (Dahomey): Kérékou, Mathieu (1935-). *Encyclopedia of African History*. First Edition. Ed. Kevin Shillington. Fitzroy Dearborn, 2005. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101\\_w101b139](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101_w101b139)  
(21.01.2006)
- Bernat, Christopher J. (1999): *Children and the Politics of Violence in Haitian Context: Statist Violence, Scarcity and Street Child Agency in Port-au-Prince* Critique of Anthropology, Jun 1999; 19: 121-138.  
<http://coa.sagepub.com/cgi/reprint/19/2/121> (05.04.2006)
- Birth, Kevin K. (1994): Barknal: *Coup, carnival and calypso in Trinidad*. Ethnology, Vol. 33 Issue 2, p165.  
<http://search.epnet.com/login.aspx?direct=true&db=f5h&an=9503104148>  
(12.04.2006)
- Bokassa, Jean-Bedel. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/bo/Bokassa.html> (01.04.2006)
- Bolivia. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3536.html> (27.10.2005)
- Brazil. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/br/Brazil.html> (01.04.2006)

- Burkina Faso. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4330.html> (27.10.2005)
- Burkina Faso (Upper Volta): Independence to the Present. *Encyclopedia of African History*. First Edition. Ed. Kevin Shillington. Fitzroy Dearborn, 2005. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101\\_w101b180](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101_w101b180) (21.01.2006)
- Burns, Tom R. and Thomas Dietz (2001): *Revolution: An Evolutionary Perspective*. *International Sociology*, Dec 2001; 16: 531 – 555.  
<http://iss.sagepub.com/cgi/reprint/16/4/531> (05.04.2006)
- Burundi. *Profiles of People in Power: the World's Government Leaders*. First Edition. Roger East and Richard J. Thomas. Europa, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049\\_w049b28](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049_w049b28) (21.01.2006)
- Burundi. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/bu/Burundi.html> (01.04.2006)
- Burundi. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4412.html> (27.10.2005)
- Cameroon. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4332.html> (27.10.2005)
- Central African Republic. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4333.html> (27.10.2005)
- Chun Doo Hwan. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ch/ChunDooH.html> (01.04.2006)

- Colonel Mu'Ammar Al Qaddafi (GADDAFI) (b. 1942). *The Routledge Companion to Fascism and the Far Right*. First Edition. Peter Davies and Derek Lynch. Routledge, 2002. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w066\\_w066b447](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w066_w066b447)  
(21.01.2006)
- Comoros. *Profiles of People in Power: the World's Government Leaders*. First Edition. Roger East and Richard J. Thomas. Europa, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049\\_w049b38](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049_w049b38)  
(21.01.2006)
- Comoros, the. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/co/Comoros.html> (01.04.2006)
- Congo Republic. *Encyclopedia of the World's Minorities*. First Edition. Ed. Carl Skutsch. Routledge, 2004. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w103\\_w103b142](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w103_w103b142)  
(21.01.2006)
- Costa e Silva, Artur da. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/co/CostaeSi.html> (01.04.2006)
- Côte D'Ivoire. *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements*. Third edition. Edmund Jan Osmańczyk Edited By Anthony Mango. Routledge, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032\\_w032b1456](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032_w032b1456)  
(21.01.2006)
- Cotton. *Encyclopedia of African History*. First Edition. Ed. Kevin Shillington. Fitzroy Dearborn, 2005. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101\\_w101b291](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101_w101b291)  
(21.01.2006)

- Coup d'Etat. *A Dictionary of Modern Politics*. Third Edition. David Robertson. Europa, 2002. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w007\\_w007b135](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w007_w007b135)  
(21.01.2006)
- Czech Republic and Slovakia. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3123.html> (27.10.2005)
- Czech Republic. *Encyclopedia of Human Rights*. Second edition. Edward Lawson. Taylor and Francis, 1996, 1991. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023\\_w023b202](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023_w023b202)  
(21.01.2006)
- Dacko, David. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/da/Dacko-Da.html> (01.04.2006)
- Daddah, Moktar Ould. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/da/Daddah-M.html> (01.04.2006)
- Dictatorship. *A Dictionary of Modern Politics*. Third Edition. David Robertson. Europa, 2002. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w007\\_w007b160](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w007_w007b160)  
(21.01.2006)
- Diem, Ngo Dinh. *Dictionary of the Modern Politics of South-East Asia*. Third edition. Michael Leifer. Routledge, 2001. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w011\\_w011b12.4.15](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w011_w011b12.4.15) (21.01.2006)
- Doe, Samuel Kanyon. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/do/Doe-Samu.html> (01.04.2006)

- Dominican Republic. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/do/DominicanR.html> (01.04.2006)
- Duvalier, Francois. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/du/DuvalierF.html> (01.04.2006)
- Ecuador. *Profiles of People in Power: the World's Government Leaders*. First Edition. Roger East and Richard J. Thomas. Europa, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049\\_w049b52](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049_w049b52) (21.01.2006)
- Ecuador. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ec/Ecuador.html> (01.04.2006)
- Ecuador. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3569.html> (27.10.2005)
- Ellingsen, Tanja (2000): *Colorful Community or Ethnic Witches' Brew? Multiethnicity and Domestic Conflict during and after the Cold War*. *Journal of Conflict Resolution*, Apr 2000; 44: 228-249.  
<http://jcr.sagepub.com/cgi/reprint/44/2/228> (05.04.2006)
- El Salvador. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/el/ElSalvad.html> (01.04.2006)
- El Salvador. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3666.html> (27.10.2005)
- Equatorial Guinea. *Encyclopedia of Human Rights*. Second edition. Edward Lawson. Taylor and Francis, 1996, 1991. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023\\_w023b245](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023_w023b245) (21.01.2006)



- Equatorial Guinea. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4338.html> (27.10.2005)
- Fearon, James D. (2004): *Why Do Some Civil Wars Last So Much Longer than Others?* *Journal of Peace Research*, May 2004; 41: 275 - 301.  
<http://jpr.sagepub.com/cgi/reprint/41/3/275> (05.04.2006)
- Fiji. *Profiles of People in Power: the World's Government Leaders*. First Edition. Roger East and Richard J. Thomas. Europa, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049\\_w049b59](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049_w049b59)  
(21.01.2006)
- Fiji. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/fi/Fiji.html> (01.04.2006)
- Gabon. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4340.html> (27.10.2005)
- Gambia. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4343.html> (27.10.2005)
- Gambia, The: Independence to Present. *Encyclopedia of African History*. First Edition. Ed. Kevin Shillington. Fitzroy Dearborn, 2005. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101\\_w101b472](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101_w101b472)  
(21.01.2006)
- Gambia, The: Relations with Senegal. *Encyclopedia of African History*. First Edition. Ed. Kevin Shillington. Fitzroy Dearborn, 2005. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101\\_w101b473](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101_w101b473)  
(21.01.2006)

- Gestapu. *Dictionary of the Modern Politics of South-East Asia*. Third edition. Michael Leifer. Routledge, 2001. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w011\\_w011b12.7.4](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w011_w011b12.7.4) (21.01.2006)
- Ghana, Republic of: Acheampong Regime to the Third Republic, 1972-1981. *Encyclopedia of African History*. First Edition. Ed. Kevin Shillington. Fitzroy Dearborn, 2005. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101\\_w101b492](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101_w101b492) (21.01.2006)
- Ghana. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4344.html> (27.10.2005)
- Gowon, Yakubu. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/go/Gowon-Ya.html> (01.04.2006)
- Grau San Martin, Ramon. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/gr/GrauSanM.html> (01.04.2006)
- Greece. *Encyclopedia of Human Rights*. Second edition. Edward Lawson. Taylor and Francis, 1996, 1991. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023\\_w023b309](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023_w023b309) (21.01.2006)
- Greece. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3218.html> (27.10.2005)
- Grenada. *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements*. Third edition. Edmund Jan Osmańczyk Edited By Anthony Mango. Routledge, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032\\_w032b2618](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032_w032b2618) (21.01.2006)

- Grenada. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/gr/Grenada.html> (01.04.2006)
- Guatemala, country, Central America. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/gu/Guatemal.html> (01.04.2006)
- Guatemala. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3654.html> (27.10.2005)
- Guersel, Cemal. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/gu/Gursel-C.html> (01.04.2006)
- Guinea-Bissau. *Encyclopedia of Human Rights*. Second edition. Edward Lawson. Taylor and Francis, 1996, 1991. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023\\_w023b314](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023_w023b314)  
(21.01.2006)
- Guinea-Bissau. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/gu/GuineaBi.html> (01.04.2006)
- Guinea-Bissau. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4351.html> (27.10.2005)
- Haider, Zaglul (2001): *Crises of Regional Cooperation in South Asia*. Security Dialogue, Dec 2001; 32: 423-437.  
<http://sdi.sagepub.com/cgi/reprint/32/4/423> (05.04.2006)
- Haiti. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3745.html> (27.10.2005)
- Hakim, Peter (1996): *Good news from Paraguay: A coup d'etat falls flat*. Christian Science Monitor. Vol. 88 Issue 129, p19.  
<http://search.epnet.com/login.aspx?direct=true&db=f5h&an=9606171914>  
(12.04.2006)

- Harris, Richard L. (2003): *Popular Resistance to Globalization and Neoliberalism in Latin America*. Journal of Developing Societies, Jun 2003; 19: 365-426.  
<http://jds.sagepub.com/cgi/reprint/19/2-3/365> (05.04.2006)
- Henderson, Errol A. (1998): *The impact of culture on African coups d'etat, 1960-1997*. World Affairs; Summer98, Vol. 161 Issue 1, p10.  
<http://search.epnet.com7login.aspx?direct=true&db=f5h&an=848946>  
(12.04.2006)
- Honduras. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ho/Honduras.html> (01.04.2006)
- Honduras. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3693.html> (27.10.2005)
- Hoogland, Eric (2001): Iran. *The Oxford Companion to the Politics of the World, 2e*. Joel Krieger, ed. Oxford University Press Inc. Oxford Reference Online. Oxford University Press. Ljubljana University.  
<http://www.oxfordreference.com/views/ENTRY.html?subview=Main&entry=t121.e0> (21.01.2006)
- Hun Sen. *Dictionary of the Modern Politics of South-East Asia*. Third edition. Michael Leifer. Routledge, 2001. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w011\\_w011b12.8.16](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w011_w011b12.8.16) (21.01.2006)
- Ioannides, Demetrios (1923-). *Europe Since 1945: An Encyclopedia*. First edition. Ed. Bernard A. Cook. Garland, 2001. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w033\\_w033b510](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w033_w033b510)  
(21.01.2006)
- Iraq. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3878.html> (27.10.2005)

- Jensen, Nathan and Leonard Wantchekon (2004): *Resource Wealth and Political Regimes in Africa*. *Comparative Political Studies*, Sep 2004; 37: 816-841.  
<http://cps.sagepub.com/cgi/reprint/37/7/816> (05.04.2006)
- Johnson, Paul M. (1994-2005): *A Glossary of Political Terms*. Department of Political Science, Auburn University. Auburn.  
[http://www.auburn.edu/~johnspm/gloss/coup\\_d\\_etat](http://www.auburn.edu/~johnspm/gloss/coup_d_etat) (12.04.2006)
- Kountche, Seyni. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ko/Kountche.html> (01.04.2006)
- Lamin, Abdul Rahman (2003): *Building Peace Through Accountability in Sierra Leone: The Truth and Reconciliation Commission and the Special Court* *Journal of Asian and African Studies*, Jun 2003; 38: 295-320.  
<http://jas.sagepub.com/cgi/reprint/38/2-3/295> (05.04.2006)
- Larimer, Tim (1997): *Power politics*. *Time Australia*. Issue 20, p46.  
<http://search.epnet.com/login.aspx?direct=true&db=f5h&an=9708191193>  
(12.04.2006)
- Laos. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/la/Laos.html> (01.04.2006)
- Liberia. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4355.html> (27.10.2005)
- Libya. *Encyclopedia of Human Rights*. Second edition. Edward Lawson. Taylor and Francis, 1996, 1991. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023\\_w023b528](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023_w023b528)  
(21.01.2006)
- Lopez Arellano, Osvaldo. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/lo/LopezAre.html> (01.04.2006)

- Maldives. *Profiles of People in Power: the World's Government Leaders*. First Edition. Roger East and Richard J. Thomas. Europa, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049\\_w049b107](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049_w049b107)  
(21.01.2006)
- Maldives. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ma/Maldives.html> (01.04.2006)
- Mali. *Profiles of People in Power: the World's Government Leaders*. First Edition. Roger East and Richard J. Thomas. Europa, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049\\_w049b108](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049_w049b108)  
(21.01.2006)
- Mali. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4361.html> (27.10.2005)
- Mauritania. *Encyclopedia of Human Rights*. Second edition. Edward Lawson. Taylor and Francis, 1996, 1991. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023\\_w023b549](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023_w023b549)  
(21.01.2006)
- Mauritania. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4364.html> (27.10.2005)
- May, Rachel A. (1999): "*Surviving All Changes Is Your Destiny*": *Violence and Popular Movements in Guatemala*. *Latin American Perspectives*, Mar 1999; 26: 68-91.  
<http://lap.sagepub.com/cgi/reprint/26/2/68> (05.04.2006)
- McSherry, Patrice J. (2002): *Tracking the Origins of a State Terror Network: Operation Condor*. *Latin American Perspectives*, Jan 2002; 29: 38-60.  
<http://lap.sagepub.com/cgi/reprint/29/1/38> (05.04.2006)

- Military Regimes. *A Dictionary of Modern Politics*. Third Edition. David Robertson. Europa, 2002. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w007\\_w007b340](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w007_w007b340)  
(21.01.2006)
- Medeiros, Carmen (2001): *Civilizing the Popular?: The Law of Popular Participation and the Design of a New Civil Society in 1990s Bolivia*. Critique of Anthropology, Dec 2001; 21: 401-425.  
<http://coa.sagepub.com/cgi/reprint/21/4/401> (05.04.2006)
- Muro, Diego and Alejandro Quiroga (2005): *Spanish nationalism: Ethnic or civic?* Ethnicities, Mar 2005; 5: 9-29.  
<http://etn.sagepub.com/cgi/reprint/5/1/9> (05.04.2006)
- Myanmar (Burma). *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4055.html> (27.10.2005)
- Myanmar. *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements*. Third edition. Edmund Jan Osmańczyk Edited By Anthony Mango. Routledge, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032\\_w032b4155](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032_w032b4155)  
(21.01.2006)
- Nasser, Gamal Abdel (Egyptian). *Encyclopedia of the World's Minorities*. First Edition. Ed. Carl Skutsch. Routledge, 2004. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w103\\_w103b396](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w103_w103b396)  
(21.01.2006)
- New Global Relationships. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/2698.html> (27.10.2005)
- Niger *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4365.html> (27.10.2005)

- Niger. *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements*. Third edition. Edmund Jan Osmańczyk Edited By Anthony Mango. Routledge, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032\\_w032b4272](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032_w032b4272)  
(21.01.2006)
- Niger. *Profiles of People in Power: the World's Government Leaders*. First Edition. Roger East and Richard J. Thomas. Europa, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049\\_w049b127](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049_w049b127)  
(21.01.2006)
- Nigeria: Biafran Secession and Civil War, 1967-1970. *Encyclopedia of African History*. First Edition. Ed. Kevin Shillington. Fitzroy Dearborn, 2005. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101\\_w101b945](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w101_w101b945)  
(21.01.2006)
- Nigeria. *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements*. Third edition. Edmund Jan Osmańczyk Edited By Anthony Mango. Routledge, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032\\_w032b4274](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032_w032b4274)  
(21.01.2006)
- Nigeria. *Encyclopedia of the World's Minorities*. First Edition. Ed. Carl Skutsch. Routledge, 2004. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w103\\_w103b407](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w103_w103b407)  
(21.01.2006)
- Noelle-Mills, Maryse (1992): *Haiti: The coup and the refugee crisis*. TransAfrica Forum. Spring92, Vol. 9 Issue 1, p79.  
<http://search.epnet.com/login.aspx?direct=true&db=f5h&an=9612300225>  
(12.04.2006)



- Odria, Manuel. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/od/Odria-Ma.html> (01.04.2006)
- Oktar, Lutfiye (2001): *The ideological organization of representational processes in the presentation of us and them*. Discourse Society, May 2001; 12: 313-346.  
<http://das.sagepub.com/cgi/reprint/12/3/313> (05.04.2006)
- Pakistan. *Profiles of People in Power: the World's Government Leaders*. First Edition. Roger East and Richard J. Thomas. Europa, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049\\_w049b131](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w049_w049b131) (21.01.2006)
- Panama, country, Central America. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/pa/Panama.html> (01.04.2006)
- Paraguay, country, South America. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/pa/Paraguay.html> (01.04.2006)
- Paraguay. *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements*. Third edition. Edmund Jan Osmańczyk Edited By Anthony Mango. Routledge, 2003. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032\\_w032b4666](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032_w032b4666) (21.01.2006)
- Paraguay. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3522.html> (27.10.2005)
- Parish, Randall and Mark Peceny (2002): *Kantian Liberalism and the Collective Defense of Democracy in Latin America*. Journal of Peace Research, Mar 2002; 39: 229-250.  
<http://jpr.sagepub.com/cgi/reprint/39/2/229> (05.04.2006)

- Perez Jimenez, Marcos. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/pe/PerezJim.html> (01.04.2006)
- Perez-Liñán, Aníbal (2005): *Democratization and Constitutional Crises in Presidential Regimes: Toward Congressional Supremacy?* Comparative Political Studies, Feb 2005; 38: 51-74.  
<http://cps.sagepub.com/cgi/reprint/38/1/51> (05.04.2006)
- Peru. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3553.html> (27.10.2005)
- Raisdana, Fariborz and Ahmad Gharavi Nakhjavani (2002): *The Drug Market in Iran*. The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, Jul 2002; 582: 149-166.  
<http://ann.sagepub.com/cgi/reprint/582/1/149> (05.04.2006)
- Rawlings, Jerry John. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ra/RawlingJ.html> (01.04.2006)
- Recognition of a State or Government. *Encyclopedia of the United Nations and International Agreements*. Third Edition. Edited by Anthony Mango. Routledge, 2003. Routledge References Resources online. Taylor & Francis Publishing Group.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032\\_w032b5033](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w032_w032b5033) (21.01.2006)
- Regan, Patrick M. (2000): *Substituting Policies during U.S. Interventions in Internal Conflicts: A Little of This, A Little of That*. Journal of Conflict Resolution, Feb 2000; 44: 90-106.  
<http://jcr.sagepub.com/cgi/reprint/44/1/90> (05.04.2006)
- Republic of the Congo (Brazzaville). *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4446.html> (27.10.2005)
- Riaz, Ali (2005): *Traditional Institutions as Tools of Political Islam in Bangladesh*. Journal of Asian and African Studies, Jun 2005; 40: 171-196.  
<http://jas.sagepub.com/cgi/reprint/40/3/171> (05.04.2006)

- Rojas Pinilla, Gustavo. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/ro/RojasPin.html> (01.04.2006)
- Rosas, Joao Cardoso (2002): *Rawls in Portugal and Spain*. *Journal of Political Theory*, Oct 2002; 243-255.  
<http://ept.sagepub.com/cgi/reprint/1/2/243> (16.06.2006)
- Rwanda. *Encyclopedia of Human Rights*. Second edition. Edward Lawson. Taylor and Francis, 1996, 1991. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023\\_w023b703](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023_w023b703) (21.01.2006)
- Schirmer, Jennifer (1999): *The Guatemalan Politico-Military Project: Legacies for a Violent Peace?* *Latin American Perspectives*, Mar 1999; 26: 92-107.  
<http://lap.sagepub.com/cgi/reprint/26/2/92> (05.04.2006)
- Selassie, Haile (Ethiopian). *Encyclopedia of the World's Minorities*. First Edition. Ed. Carl Skutsch. Routledge, 2004. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w103\\_w103b474](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w103_w103b474) (21.01.2006)
- Seligson, Mitchell A. and Julio F. Carrión (2002): *Political Support, Political Skepticism, and Political Stability in New Democracies: An Empirical Examination of Mass Support for Coups d'Etat in Peru*. *Comparative Political Studies*, Feb 2002; 35: 58-82.  
<http://cps.sagepub.com/cgi/reprint/35/1/58> (05.04.2006)
- Sharma, Sohan, Sue Tracy, and Surinder Kumar (2004): *Venezuela – Ripe for US Intervention?* *Race Class*, Apr 2004; 45: 61-74.  
<http://rac.sagepub.com/cgi/reprint/45/4/61> (05.04.2006)
- Sierra, Gerónimo de (2005): *Social sciences in Uruguay*. *Social Science Information*, Jun 2005; 44: 473-520.  
<http://ssi.sagepub.com/cgi/reprint/44/2-3/473> (05.04.2006)
- (1993): *Sierra Leone*. *Africa Report*. Jul/Aug93, Vol. 38, Issue 4, p7.  
<http://search.epnet.com/login.aspx?direct=true&db=f5h&an=9309015873> (12.04.2006)

- Sierra Leone. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4382.html> (27.10.2005)
- Siles Zuazo, Hernan. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/si/SilesZua.html> (01.04.2006)
- Souvanna Phouma, Prince. *Dictionary of the Modern Politics of South-East Asia*. Third edition. Michael Leifer. Routledge, 2001. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w011\\_w011b12.18.43](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w011_w011b12.18.43) (21.01.2006)
- Spaeth, Anthony, Tim Larimer (1997): *Haunted by ghosts*. Time Canada, Vol. 150 Issue 3, p30.  
<http://search.epnet.com/login.aspx?direct=true&db=f5h&an=9709156003>  
(12.04.2006)
- Spain. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/2899.html> (18.07.2006)
- Stroessner, Alfredo. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/st/Stroessn.html> (01.04.2006)
- Sudan. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4404.html> (27.10.2005)
- Suriname. *Encyclopedia of Human Rights*. Second edition. Edward Lawson. Taylor and Francis, 1996, 1991. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023\\_w023b766](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w023_w023b766)  
(21.01.2006)
- Suriname. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/su/Surinam.html> (01.04.2006)

- Suriname. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3631.html> (27.10.2005)
- Sutter, Daniel (2000): *The Transition from Authoritarian Rule: A Game Theoretic Approach*. *Journal of Theoretical Politics*, Jan 2000; 12: 67-89.  
<http://jtp.sagepub.com/cgi/reprint/12/1/67> (05.04.2006)
- Syria. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3838.html> (27.10.2005)
- Thailand. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4064.html> (27.10.2005)
- The Dominican Republic. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3735.html> (27.10.2005)
- The Gulf States. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3899.html> (27.10.2005)
- Togo. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/to/Togo.html> (01.04.2006)
- Torrijos Herrera, Omar. *The Columbia Encyclopedia*. Sixth Edition, 2001-05. Columbia University Press.  
<http://www.bartleby.com/65/to/Torrijos.html> (01.04.2006)
- Turkey. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/3792.html> (27.10.2005)
- Uganda. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4429.html> (18.07.2006)
- Vietnam, 1945-2000. *The Encyclopedia of World History*. Sixth Edition. Peter N. Stearns (ed.). 2001. Houghton Mifflin. Boston.  
<http://www.bartleby.com/67/4253.html> (27.10.2005)

- Young Turks. *Dictionary of the Modern Politics of South-East Asia*. Third edition. Michael Leifer. Routledge, 2001. Routledge Reference Resources online. Taylor & Francis Publishing Group. University of Ljubljana.  
[http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w011\\_w011b12.2](http://www.reference.routledge.com/subscriber/entry?entry=w011_w011b12.2)  
3.3 (21.01.2006)
- Zagorski, Paul W. (2003): *Democratic Breakdown in Paraguay and Venezuela: The Shape of Things to Come for Latin America?* *Armed Forces & Society*, Oct 2003; 30: 87-116.  
<http://afs.sagepub.com/cgi/reprint/30/1/87> (05.04.2006)
- Zaverucha, Jorge (2000): *Fragile Democracy and the Militarization of Public Safety in Brazil*. *Latin American Perspectives*, May 2000; 27: 8-31.  
<http://lap.sagepub.com/cgi/reprint/27/3/8> (05.04.2006)
- Zunes, Stephen (2001): *The United States and Bolivia: The Taming of a Revolution, 1952-1957*. *Latin American Perspectives*, Sep 2001; 28: 33-49.  
<http://lap.sagepub.com/cgi/reprint/28/5/33> (05.04.2006)

PRILOGA: TABELA PODATKOV O DRŽAVNIH UDARIH PO SVETU V OBDOBJU 1945 - 2000

Država in/ali kraj izvedbe (Evropa)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Albanija	Februar 1997	Demokratska stranka	Oboroženi uporniki	Bankrot 7 kapitalskih družb	Uspel	Uporniki so zavzeli večji del Albanije, aprila je VS OZN tja poslal približno 6000 vojakov za zavarovanje pomoči.	29.06. in 06.07.1997 so pod nadzorom OVSE izpeljali parlamentarne volitve – oblast so prevzeli socialisti.	Natek, 1999: 13
Češkoslovaška – Praga	05.05.1945, vladavina nove oblasti do 10.05.1945, ko je Rdeča armada osvobodila mesto.							Natek, 1999: 36
Češkoslovaška	*25.02.1948	*Predsednik Beneš	**Komunistična stranka	*Z udarom so si komunisti zagotovili prevladujočo komunistično vlado.	**Uspel – uveljavitev nove ustave in nacionalizacija gospodarstva.	Oblast je prevzela komunistična partija, ki je razpustila druge stranke.	**Beneš je odstopil, predsedovanje je prevzel Gottwald.	Veliki atlas svetovne zgodovine, 1999: 176, 177 *Czech Republic, 2001 **Czech Republic, 1996
Češkoslovaška Praga in Brn	19. – 23.11.1989 (t.i. Žametna revolucija)		Državlanski forum (demokratsko opozicijsko gibanje, ki ga je vodil Vaclav Havel)		Uspel	30.11.1989 je ZS odpravila vodilno vlogo KPČ, predsednik Husak je odstopil.	29.12.1989 je parlament izvolil V. Havla za novega predsednika.	Natek, 1999: 36

Država in/ali kraj izvedbe (Evropa)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Grčija	21.04.1967	Kralj Konstantin I.	Vojska pod poveljstvom polkovnika Georgiosa Papadopoulosa in*generala Styliana Pattakosa	Nedemokratizacija kraljevine; **želeli so preprečiti napovedane volitve.	Uspel	01.06.1973 je G. Papadopoulos razglasil republiko; **skušal je zagotoviti večji parlamentarni nadzor nad vojsko.	*Uvedba stroge cenzure, ZDA so uvedle embargo na vojaške potrebščine.	Natek, 1999: 58 *Greece, 2001 **Pogačnik, 2006: 1429
Grčija	*24.07.1974	Papadopoulos (**vojaška hunta)	General Phaidon Gizikis	Ukinitev človekovih pravic, zatekanje k mučenju; **naraščajoče gospodarske težave	Uspel	Gizikis je postal predsednik, vlado je vrnil v civilne roke.	01.08.1974 so spet uveljavili ustavo iz leta 1952; 08.12.1974 so opustili kraljevo parlamentarno demokracijo.	Greece, 1996 *Chilcote et al., 1990: 1 **Pogačnik, 2006: 1429
Madžarska – Budimpešta	23.10.1956	Stalinistični režim Matyasa Rakosija	*Udar so izvedli prebivalci Budimpešte zaradi strahu pred stalinističnim režimom.	Radikalna sovjetizacija Madžarske (podržavljanje zemlje, preganjanje političnih nasprotnikov in katoliške cerkve)	*Uspel – prebivalci so osvobodili mesto in državo ruske vladavine.	Imre Nagy je 24. 10.1956 sestavil vlado, objavil izstop iz Varšavskega pakta, razglasil nevtralnost, zaprosil OZN za varstvo.	*04.11.1956 je sledilo maščevanje Sovjetske zveze – šest dni krvavih spopadov.	Natek, 1999:100 *Clodfelter, 2002: 599
Nemčija – Vzhodni Berlin	17.06.1953	*Komunistična vladavina		Uveljavitev "nove smeri", **boj proti sovjetski okupaciji in zatiranju satelitske države.	**Delno uspel – šlo je za prvo ljudsko vstajo v novo ustanovljenem vzhodnoevropskem imperiju.	Krvava zadušitev (*z ruskimi tanki), **ki je terjala vsaj 246 žrtev.		Natek, 1999:117 *Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 116 **Clodfelter, 2002: 598



Država in/ali kraj izvedbe (Evropa)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Poljska	1980	Poljska združena delavska stranka (PZPR)	Delavski razred	Delavci so zahtevali ustanovitev delavskih sindikatov.	Ni uspel zatreti demokratične opozicije in ustaviti gospodarskega nazadovanja.			Natek, 1999: 136
Poljska	13.12.1981	Poljska združena delavska stranka (PZPR)	General Wojciech Jaruzelski	Spori znotraj PZPR in s sindikatom Solidarnost		**Jaruzelski je razglasil vojno stanje in se oklical za vodjo vojaškega sveta za narodno rešitev.	*6000 članov Solidarnosti so zaprli, 17 je bilo ubitih.	Natek, 1999: 136 *Clodfelter, 2002: 602 **Pogačnik, 2006: 3403
Portugalska	25.04.1974 (t.i. Nageljna revolucija)	Predsednik vlade Marcel Caetan	Skupin vojaških častnikov (**pod vodstvom generala Spinole)	Notranje napetosti	Uspel	*Uveljavitev nove ustave, ki je predvidevala novo vlado.	Kljub novi ustavi (1976) je do leta 1982 vladal Revolucionarni svet.	Natek, 1999: 142 *Poulsen, 1995: 82 **Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 45
Romunija	Demonstracije 16.12.1989, ki so se v nekaj dneh razvile v splošno vstajo po vsej državi.	Nicolae Ceausescu (generalni sekretar Komunistične partije in predsednik državnega sveta)	Vstajniki (ljudstvo) in vojska	Zahteve po demokratizaciji	Uspel	22.12.1989 so strmoglavili Ceausescuja, oblast je prevzela Fronta narodne rešitve.	26.12.1989 je bil za predsednika imenovan Ion Iliescu, 20.05.1990 so bile izpeljane prve svobodne volitve.	Natek, 1999:147

Država in/ali kraj izvedbe (Evropa)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Španija	1975	Vojaški diktatorski režim Francisca Franca (na oblasti je bil 36 let)				*Juan Carlos je postal kralj in sprožil demokratizacijo političnih procesov.	Oblast je leta 1979 prevzela demokratično in po novi ustavi izvoljena vlada.	Chilcote et al, 1990: 17 *Pogačnik, 2006: 4347
Španija	23.02.1981	**Obdobje nekakšnega brezvladja – premier Suarez je odstopil, Leopoldo Calvo Sotelo še ni prisegel.	*Skrajna desnica	**Neustrezno reševanje težav v gospodarstvu, terorističnih groženj ter vprašanja regionalne avtonomije.	Ni uspel	Poskus udara je skoraj iztiril špansko tranzicijo; **Sotelo je bil potrjen kot premier.	*Po tem dogodku so španske demokratične institucije dosegle stabilnost.	Sutter, 2000: 81 *Rosas, 2002: 252 **Spain, 2001
Zveza sovjetskih socialističnih republik (ZSSR)	19.08.1991	*Mihael Gorbačov	Reakcionarne sile - *člani politbiroja in vodje vojaških in varnostnih sil	Notranji spori v Komunistični partiji med reformisti in konservativci	Ni uspel	Jelcin je istega dne prevzel oblast na ozemlju Rusije, vojsko je pozval, naj ne ukrepa proti državljanom.	05.09.1991 razglašen konec dotedanje ZSSR in njeno preoblikovanje v zvezo neodvisnih držav.	Natek, 1999:154 *August Coup, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Alžirija – Alžir	31.10.1954 začetek vstaje, ki je prerasla v 8-letno osvobodilno vojno (1954-62)	Francoska začasna vlada	Več odporniških skupin, ki so ustanovile Fronto narodne osvoboditve (FLN)	Želja po samostojnosti, **odpor proti francoski kolonialni nadvladi.		*De Gaulle je l. 1962 s pogajanjem in eviansko pogodbo dosegel ustavitev spopadov, Francija je priznala samostojnost.		Natek, 1999: 375 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 7 **Redžepagić, 1968: 56
Alžirija	13.05.1958	Francoska vlada	1. puč francoskih generalov, ki se je naslonil na de Gaulla.		*Uspel – 4. republika je padla, De Gaulle se je vrnil na oblast kot vodja 5. republike.			Mikuž, 1984: 21 *Clodfelter, 2002: 607
Alžirija	22.04.1961	**De Gaulle	2. puč francoskih generalov	Boji za francosko Alžirijo	Ni uspel (vstaja zadušena 25.04.1961, *ker večina francoskih oboroženih sil ni želela sodelovati).	***01.07.1962 je več kot 92 odstotkov Alžircev na referendumu glasovalo za neodvisnost.	***03.07.1962 je De Gaulle razglasil neodvisnost Alžirije.	Mikuž, 1984: 222 *Algeria, 2001 **Clodfelter, 2002: 609 ***Phillips, 2005: 33
Alžirija	19.06.1965	Ben Bella (predsednik republike 1963-65, **čeprav je bil izvoljen za pet let)	Polkovnik Houari Boumediene (*vodil je levičarje)	**Neprijateljnost Ben Belle znotraj oboroženih sil, ***postajal je diktatorski voditelj.	***Uspel	Boumediene je kot predsednik Revolucionarnega sveta vzpostavil avtoritarni režim, ki se je opiral na vojsko.	**Trije referendumi leta 1976 – nova ustava, potrditev Boumediena in socialistične usmeritve države.	Natek, 1999: 382 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 7 **Algeria, 2005 ***Algeria: Ben Bella, 2005

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Alžirija	1967	Boumediene			Ni uspel			Algeria: Ben Bella, 2005
Benin (v tistem času Dahomej)	28.10.1963	Predsednik Hubert Maga (1960-63)	Polkovnik Charles Soglo	*Politična in gospodarska nestabilnost po osamosvojitvi.	**Uspel, januarja 1964 je vojska predala oblast civilni vladi.	Sledilo je še 5 državnih udarov.	Oblast v državi so si podajali različni vojaški režimi, vmes so bila krajša obdobja civilnih vlad.	Natek, 1999: 382 *Benin, 1996 **Redžepagić, 1968: 81
Benin (v tistem času Dahomej)	16.11.1965	Predsednik Apithy	Ljudska skupščina je odstavila predsednika in predala oblast šefu izvršilne oblasti Ahomadegbeju.	Huda politična kriza, slab gospodarski položaj.	Uspel	Odstop Ahomadegbeja, nova začasna vlada pod vodstvom Tahiroua Congaona.	Congaon je odstopil, dahomejska vojska je postala gospodar dežele.	Bebler, 1974: 11
Benin (v tistem času Dahomej)	**17.12.1967	Predsednik Christopher Soglo	*Polkovnik Alphonse Alley **s skupino mladih častnikov	**Stavke delavcev	Uspel	Kerokou je prevzel vodenje Vojaškega revolucionarnega sveta do leta 1968.	Leta 1968 so obnovili civilno vlado pod vodstvom Emila – Dersina Zinsouja.	Benin: Kerekou, 2005 *Benin, 2001 **McGowan, 2005a: 1/15

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Benin (v tistem času Dahomej)	10.12.1969	Predsednik Emile Derim Zinsou	Skupina vojaških častnikov, organizator je bil polkovnik Maurice Kounandete.	Pomanjkanje enotnosti med prebivalstvom in skrajna nevarnost za prebivalce Benina.	Uspel	Vojska je prevzela nadzor nad vlado. Oblast je prevzel tričlanski vodstveni odbor.	Uvedli so cenzuro medijev in zahtevali izpustitev vseh političnih zapornikov.	McGowan, 2005a: 1/17, 18
Benin (v tistem času Dahomej)	26.10.1972 (nov predsednik na oblasti do leta 1991)	**Predsednik Justin Ahomadegbe	Major Mathieu Kerekou	***Kerekou je bil minister za načrtovanje, s čimer ni bil zadovoljen.	Uspel; 1974 je za uradno državno ideologijo razglasil marxizem – leninizem in podpržaval večino gospodarstva ***Uspel	Uvedba socialistične diktature; *leta 1975 je nekdanja kolonija Dahomej preimenoval v Benin.	*Leta 1991 so izvedli prve večstrankarske volitve in ***Soglo je postal predsednik.	Natek, 1999: 382 *Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 311 **Benin, 2003 ***Benin: Kerekou, 2005
Burkina Faso	03.01.1966	***Predsednik Maurice Yameogo	Vojska pod poveljstvom generala Sangoule Lamizana	***Udar je bil posledica nezadovoljstva z oblastjo.	***Uspel	*Lamizana je bil postavljen za predsednika za naslednjih 15 let.	**Sprejeli so novo ustavo, na volitvah leta 1970 je na oblast prišel Gerard Ouedraogo.	Natek, 1999: 386 *Burkina Faso, 2005 **Burkina Faso, 2001 ***McGowan, 2005a: 1/28, 29
Burkina Faso	*08.02.1974	Gerard Ouedrago	Vojska *pod vodstvom generala Lamizane	*Nezadovoljstvo s konflikti med političnimi elitami, neuspešno reševanje težav zaradi lakote, gospodarske težave.	Uspel	Vojska je postavila Lamizano spet na čelo vlade.	Mejni spori z Malijem so vodili v spopade.	Burkina Faso, 2001 *McGowan, 2005a: 1/29, 30

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Burkina Faso	25.11.1980	**Predsednik Lamizana	**Skupina vojaških častnikov – Vojaški komite za obnovitev nacionalnega napredka	**Pomanjkanje primerne, skladne in trajne politike je vodilo k socialnim in ekonomskim nemirom.	Uspel - *oblast je prevzel polkovnik Saye Zerbo	Razpustitev nacionalne skupščine in prepoved političnih strank.	*Zaradi korupcije je Zerba novembra 1982 odstranila skupina častnikov.	Burkina Faso, 2001 *Burkina Faso, 2005 **McGowan, 2005a: 1/31
Burkina Faso	07.11.1982	*Vlada polkovnika Saya Zerbe	*Skupina mlajših častnikov pod vodstvom Gabriela Soma Yoriana	*Zerba je spremenil vojsko v agente terorja.	*Uspel	Major Jean – Baptiste Ouedraogo je bil postavljen za vodjo novega vojaškega režima.		Burkina Faso, 2001 *McGowan, 2005a: 1/32
Burkina Faso	04.08.1983 (nov predsednik na oblasti do leta 1987)	*Režim majorja Jean-Baptista Ouedraoga	*Stotnik Thomas Sankara	*Ouedraogov režim naj bi predstavljal interese sovražnikov ljudi in neokolonializma.	*Uspel; ***Sankara je začrtal marksistično usmeritev, naslednje leto so poddržavili zemljišča.	Poskus uvedbe posebne oblike socializma, ki ga je ustavil naslednji državni udar.	**Sankara je državo preimenoval iz Upper Volta v Burkina Faso; Sankara je bil ubit oktobra 1987.	Natek, 1999: 386 *McGowan, 2005a: 1/35 **Adebajo, 2002: 36 ***Pogačnik, 2006: 557
Burkina Faso	15.10.1987	**Predsednik Sankara	Stotnik Blais Compaore	**Neprijateljnost Sankarovih ukrepov med prebivalci.	***Uspel – Sankara je bil ubit; *oblast je prevzela ljudska fronta.	Compaore je 31.10.1987 postal predsednik republike.	***Leta 1991 so uvedli odmik od socializma in večstrankarski sistem, izvedli so volitve, ki jih je opozicija bojkotirala.	Natek, 1999: 386 *Burkina Faso, 2001 **McGowan, 2005a: 1/39 ***Pogačnik, 2006: 557

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Burundi	*19.10.1965		*Skupina vojaških častnikov iz hutujskega plemena	**Spori med Tutsiji in Hutujci ter boj za oblast med Tutsiji	Ni uspel	Masaker nad hutujskimi kmeti s strani Tutsijev.	Po tem dogodku so imeli Hutujci le neznatno vlogo v osrednji vladi.	Burundi, 2001 *Redžepagić, 1968: 70 **Burundi, 2001-05
Burundi	08.07.1966	Kralj Mwami Mwambutsa IV.	Kraljev sin princ Charles Ndizeye	Princ je želel zaščititi državne institucije in omogočiti razvoj nacionalnega gospodarstva.	Uspel	Razveljavil je ustavo, za premierja je imenoval stotnika Michaela Miconbera.	01.09.1966 je bil Ndizeye imenovan za kralja Mwammija Ntareja V.	McGowan, 2005a: 1/44
Burundi	28.11.1966 (Micanbero vladal do 1976)	*Kralj Mwami Ntare V.	Tutsijski častnik Michael Micanbero	*Mladi kralj ni uspel izpolniti svojih obljub in je bil preveč pod vplivom svojega očeta, z vojsko in birokrati je tekmoval za moč.	Uspel	Micanbero je dpravil kraljevino, razglasil republiko in se imenoval za predsednika.	**Leta 1970 so uveljavili novo ustavo.	Natek, 1999: 388 *McGowan, 2005a: 1/45 **Burundi, 2001-05
Burundi	1972	Mwammi Ntare V. (bil je ubit)		*Ponovni boji med Tutsiji in Hutujci ter več tisoč žrtev med Hutujci	Ni uspel – Hutujci so bili obtoženi za Ntarejevo smrt.	Masovno etnično nasilje nad Hutujci (50 – 100.000 mrtvih)	Tutsiji so imeli nesporno kontrolo nad vlado in vojsko.	Burundi, 2001 *Burundi, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Burundi	01.11.1976 (Bagaza vladal do leta 1987)	Micanbero	Tutsijski polkovnik Jean – Baptiste Bagaza	*Udaru so botrovale slabše gospodarske in politične razmere.	Uspel	*Razpustili so edino politično stranko, ukinili telefonske in telegrafске povezave s svetom.	*Po udaru je notranja politika začela delovati v socialistični smeri.	Natek, 1999: 388 *McGowan, 2005a: 1/48
Burundi	03.09.1987 (*na oblasti do junija 1993)	*Predsednik Jean – Baptiste Bagaza	Tutsijski major Pierre Buyoya	**Buyoya je obtožil Bagazo korupcije, pridobivanja moči, kršitve ustavnih določil in neurejene gospodarske politike.	*Uspel	*Buyoya je vladal kot vodja vojaškega sveta za narodno rešitev, na prvih večstrankarskih volitvah je bil poražen.	*Buyoya je skušal pomiriti Tutsije in Hutujce; marca 1992 je uveljavil novo ustavo.	Natek, 1999: 388 *Burundi, 2003 **McGowan, 2005a: 1/49
Burundi	04.03.1992		Posamezni vojaki	Zahteve za višje plače, zahteva za izpustitev zaprtega sovojaka.	Ni uspel	*Uveljavili so novo ustavo, ki je zagotavljala večstrankarski sistem.		McGowan, 2005a: 1/50 *Burundi, 2001-05
Burundi	03.07.1993	Predsednik Melciore Ndadaye (*Hutujec, ki je zmagal na prvi svobodnih predsedniških volitvah)	Tutsiji	Zmaga hutujskega kandidata na volitvah.	Ni uspel	*Državo je omajalo etnično nasilje, v katerem je umrlo tisoče ljudi.	*Civilna vlada se je počasi postavljala na noge, nasilje se je nadaljevalo.	McGowan, 2005a: 1/51 *Burundi, 2001-05



Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Burundi	21.10.1993	*Hutujski predsednik Melchion Ndadaye (izvoljen je bil junija 1993)	Tutsiji	***Vrnitev beguncev, ki so zahtevali nazaj zemljo od Hutujcev.	Ni uspel	Ubili predsednika Ndadayo; **sledil je izbruh etničnega nasilja.	*Predsedniški položaj je prevzel Hutujec Cyprien Ntaryamira.	Natek, 1999: 388 *Burundi, 2003 **Burundi, 2001 ***McGowan, 2005a: 1/52
Burundi	25.07.1996 (*nekrvav državni udar)	*Predsednik Sylvestre Ntibantunganya	Tutsijski major Pierre Buyoya *s pomočjo vojske	*Preprečitev etničnih konfliktov med Tutsiji in Hutujci.	Uspel	*Buyoya je prevzel oblast, ukinil je parlament in prepovedal politične stranke.	*Skupna vlada Tutsijev in Hutujcev je bila oblikovana leta 2001.	Natek, 1999: 388 *Burundi, 2003
Čad	13.04.1975	**Predsednik N'Garta Tombalbaye (profrancosko usmerjeni prvi predsednik Čada)	*Gverilske organizacije ob podpori Libije	***Avtokratski in nepredvidljiv režim	***Uspel	Ubili so predsednika Tombalbaya; **oblast je prevzel general Felix Malloum.	Državljanska vojna se je nadaljevala do leta 1978.	Natek, 1999: 390 *Enciklopedija svetovne geogra-fije, 1997: 291 **Pogačnik, 2006: 718 ***McGowan, 2005a: 1/75
Čad	1982 (prevzem oblasti do leta 1990)	Predsednik Govkovni Queddei	Sile Hissena Habreja		Delno uspel	*Habreja je leta 1990 odstavil njegov nekdanji vojaški poveljnik Idris Debi.	**Pričeli so se boji proti prolibijsko usmerjenim enotam Queddeja.	Natek, 1999: 390 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 54 **Pogačnik, 2006: 718

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Čad	01.-02.04.1989	Predsednik Habre	Vojaške enote pod vodstvom Idrissa Debya	Nepravičnost, neorganiziranost, ustrahovanje, pomanjkanje svoboščin.	Ni uspel		*Tega leta so sklenili okvirni mirovni sporazum med Čadom in Libijo.	McGowan, 2005a: 1/77 *Pogačnik, 2006: 718
Čad	13.10.1991	Predsednik Idriss Deby	Uporniške sile pod vodstvom Maldoma Bade Abbasa	Upor proti dominaciji predsednikovega klana	Ni uspel		*Deby je zmagal na prvih svobodnih predsedniških volitvah leta 1996 in bil leta 2001 ponovno izvoljen	McGowan, 2005a: 1/78 *Pogačnik, 2006: 794
Egipt	22.07.1952 (**t.i. Revolucija Svobodnih častnikov)	Monarhija (*Kralj Faruk)	Nezadovoljni častniki pod vodstvom Gamala Abdela Naserja	Korupcija v politiki in gospodarstvu, nezadovoljstvo z monarhijo.	Delno uspel	Uvedba davčne in agrarne reforme, oblast je prevzel Revolucionarni svet pod vodstvom M. Naguiba.	18.06.1953 so razglasili republiko, Naguib je postal predsednik vlade in republike.	Natek, 1999: 394 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 72 **Hobsbawm, 2000: 226
Ekvatorialna Gvineja	Marec 1969				Ni uspel	*Prvi predsednik Francisco Marcias Nguema je ob pomoči vojske uvedel diktaturo.	*Nguema se je leta 1972 razglasil za dosmrtnega predsednika.	Equatorial Guinea, 2001 *Pogačnik, 2006: 1004

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Ekvatorialna Gvineja	03.08.1979	*Vladavina diktatorja Maciasa Ngueme	Vrhovni poveljniški svet pod vodstvom podpolkovnika Teodora Obianga Nguema Mbasogoja		*Uspel	*Manj represivna notranja politika; **razveljavitev ustave iz leta 1973, prepoved političnih strank.	**Od leta 1994 dalje je Ekvatorialna Gvineja republika.	Natek, 1999: 397 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 73 **Equatorial Guinea, 1996
Ekvatorialna Gvineja	11.-13.05.1983	*Predsednik Teodoro Obiang Nguena Mbasogo	Skupina vojaških častnikov	Beda, v kateri so živeli prebivalci.	Ni uspel		*Prve svobodne volitve so izvedli novembra 1993, zmagala je Demokratska stranka Ekvatorialne Gvineje.	McGowan, 2005a: 2/18 *Pogačnik, 2006: 1004
Etiopija	13.-17.12.1960	Cesar Haile Selassie	*6000 članska Cesarska garda pod poveljstvom Asfe Woosena (Selassiejev sin)	Stanje brez napredka, revščina, nepismenost	Ni uspel	Razpustitev parlamenta, *trije dnevi bojov, 1000 žrtev, vdaja Cesarske garde.		McGowan, 2005a: 2/24 *Clodfelter, 2002: 611
Etiopija	12.09.1974	Cesar Haile Selassie	Skupina radikalnih častnikov (*levičarska vojaška hunta, močno povezana z ZSSR); ***vojaški pro-marksistični udar	Večmesečna nestabilnost v državi.	Uspel - ***oblast je prevzel vojaški komite imenovan Dirgue pod poveljstvom polkovnika Haila Mengiste.	Razglasitev republike 21.03.1975 (**po udaru so razpustili monarhijo in uvedli socialistično diktaturo).	*Novi režim se je moral nenehno braniti, 1991 so ga vrgla marksistično usmerjena regionalna osvobodilna gibanja.	Natek, 1999: 401 *Hobsbawm, 2000: 457 **Selassie, 2004 ***Clodfelter, 2002: 611

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Etiopija	22.-23.11.1974		Začasna vojaška vlada		Uspel		*Leta 1975 je bila odpravljena monarhija.	McGowan, 2005a: 2/28 *Pogačnik, 2006: 1078
Etiopija	*03.02.1977	*Vojaški svet	Vojska pod vodstvom polkovnika Mengistuja	*Mengistuju je bil odvzet velik del pooblastil.	*Uspel	*Mengistu je prevzel oblast, Etiopija je postala marksistično – leninistična diktatura.		Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 76 *McGowan, 2005a: 2/32
Gabon	18.02.1964	Predsednik Leon M'ba	*Vojska pod vodstvom Jean – Hilaira Aubama	M'ba je razpustil parlament in uvedel osebno diktaturo.	**Ni uspel	*Francoska vojska je takoj ukrepala in vrnila M'baja na oblast.		Natek, 1999: 403 *Gabon, 2001 **McGowan, 2005a: 2/36
Gambija	1981 (*julij)	Predsednik republike D. K. Jawara	**Samooklicani afriški marksisti		**Uspel je le za kratek čas. Zatr je bil s podporo senegalske vojske.	*600 smrtnih žrtev	*Ustanovitev konfederacije Senegambia (1981 – 1989)	Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 301 *Gambia: Independence, 2005 **Gambia: Relations, 2005

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Gambija	22.07.1994 (diktatura je trajala do 08.08.1996) - *nekrvav državni udar	Predsednik republike D. K. Jawara (na oblasti od leta 1970)	Poročnik Yahya Jammeh (**s skupino mladih častnikov Gambijske nacionalne vojske)	**Jawari so očitali korupcijo in zlorabo položaja; slab ekonomski položaj države.	Uspel **Jawara je odšel v Veliko Britanijo in Senegal ni ukrepal.	Jammeh je kot predsednik Začasnega sveta oboroženih sil uvedel diktaturo.	**Avgusta 1996 so preprečili diktaturo in prepovedali politično aktivnost. Nova ustava je bila sprejeta januarja 1997.	Natek, 1999: 405 *Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 301 **Gambia: Independence, 2005 Gambia, 2001
Gambija	Januar 2000	Predsednik Jammeh	Jammehovi telesni stražarji		Ni uspel			
Gana	24.02.1966	Predsednik Kwame Nkruman	*Vojska	*Gospodarske težave, politična represija	Uspel	Sledilo je dolgo obdobje politične nestabilnosti; **novo vlado je vodil general Joseph Ankrah.		Natek, 1999: 407 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 88 **Ghana, 2001
Gana	17.04.1967	*General Ankrah	Vojaška hunta	Nezadovoljstvo z delom državne uprave	Ni uspel	Svet nacionalne osvoboditve je uvedel spremembe, ki so vodile k civilni vladi.	**Septembra 1969 je vojska predala oblast civilni vladi pod vodstvom Kofija Busija – niso rešili gospodarske krize.	Bebler, 1974: 31 *McGowan, 2005a: 2/53 **Ghana, 2001

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Gana	13.01.1972	Konzervativna zahodno usmerjena opozicija (*vlada Kofija Abrefa Busia)	Vojska pod vodstvom polkovnika Ignatiusa Kutuja Acheamponga	Slabe razmere v državi	Uspel	Razpustitev parlamenta, odstavek predsednika, vlade, pokrajinskih guvernerjev, konec veljavnosti ustave, prepoved strank.	*Leta 1974 je sledil hud padec gospodarstva, sledilo je obdobje korupcije, stavk in nemirov.	Bebler, 1974: 34, 35 *Ghana, 2005
Gana	05.07.1978	Ignatius Kutu Archempong	**General Frederick Akuffo	Masovne stavke zaradi volitev	**Uspel	Vrhovni vojaški svet je bil od začetka obsojen na propad.	Uveljavitev nove ustave; *državi ni uspelo preiti v civilno vlado.	Ghana, 2005 *Ghana, 2001 **McGowan, 2005a: 2/61
Gana	04.06.1979	***General Akuffo	Vojska pod vodstvom poročnika Jerryja Rawlingsa	Povrnitev ugleda vojske, slab gospodarski položaj države	Uspel	Izvedli so volitve po katerih so se začasno vrnili k civilni vladi. *Rawlings je uvedel nadzor nad cenami.	**Ubili so Archemponga, ki je odstopil že prejšnje leto.	Ghana, 2001 *Rawlings, Jerry John, 2001-05 **Archempong, Ignatius Kutu, 2001-05 ***McGowan, 2005a: 2/63
Gana	*31.12.1981	Civilna vlada **pod vodstvom predsednika Hille Limanna	Poročnik Jerry Rawlings (*najprej se je opiral na vzhodni blok, kasneje na zahodnega)	**Neučinkovitost civilne vlade	*Uspel	Aprila 1992 so sprejeli novo ustavo; *okrepitev ganskega gospodarstva.	**Razvili so program učinkovitosti in varčnosti, Rawlings je preživel 4 poskuse državnega udara.	Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 308, 309 *Ghana, 2001 **Rawlings, Jerry John, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Gvineja	03.04.1984	Socialistična ureditev in enostrankarska vladavina Gvinejske demokratske stranke (PDG)	Polkovnik Lansana Conte	*Resne gospodarske težave in zatiranje	Uspel	Uvedba tržnega gospodarstva in prepoved PGD, *liberalnejša politika	*Conte je bil ponovno izvoljen leta 1993.	Natek, 1999: 409 *Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 302
Gvineja Bissau	14.11.1980	**Predsednik Luiz Cabral	Major Joao Bernard Vieira		Uspel	*Vieira je postal predsednik države; ***razveljavil je ustavo, oblast je prevzel Revolucijski svet.	*Leta 1984 so sprejeli novo ustavo in leta 1991 večstrankarsko ureditev.	Natek, 1999: 410 *Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 303 **Guinea Bissau, 2001 ***Guinea Bissau, 1996
Gvineja Bissau	November 1985	Major Joao Bernard Vieira	Paolo Lorreia	*Čistke med političnimi nasprotniki, zatiranje drugače mislečih, slabo gospodarstvo	Ni uspel		*Leta 1994 so izvedli prve svobodne volitve, Vieira je bil izvoljen za predsednika.	Guinea Bissau, 2001 *Guinea-Bissau, 2001-05
Gvineja Bissau	07.05.1999	Major Joao Bernard Vieira	Uporniške sile pod vodstvom generala Mana	*Gospodarske in politične težave	Uspel	Novi predsednik je postal Malam Bacai Sanha.	Sanha je bil poražen na volitvah 16.01.2000.	Guinea Bissau, 2001 *Guinea-Bissau, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Kamerun	April 1984	*Predsednik Paul Biya	Republikanska garda	**Avtoritarnost režima	Ni uspel	Veliko žrtev		Cameroon, 2001 *McGowan, 2005a: 1/58 **Pogačnik, 2006: 1901
Kenija	*20.10.1952 (prevzem oblasti je trajal do oktobra leta 1956)		Ljudstvo Kiku, gibanje Mau Mau (*nacionalistična organizacija, ki se je aktivno upirala britanskemu kolonializmu.	*Boj za samostojnost	**Delno uspel – šlo je bolj za tekmovanje na lokalni ravni kot za antikolonialno gibanje, želeli so prevlado po umiku Britancev.	**Gibanje so leta 1956 zatrli Britanci.	*Kenija je postala samostojna leta 1963.	Hobsbawm, 2000: 227 *Clodfelter, 2002: 619 **Holmes, 2001: 558
Kenija	01.08.1982	Predsednik Moi	Letalske vojaške sile	Očitki vladi o korupciji in diktatorstvu	Ni uspel	*Opozicija je bila izključena iz političnega življenja, pristojnosti predsednika so se zelo razširile.	*29.12.1992 so bile po 26 letih izpeljane svobodne parlamentarne in predsedniške volitve.	McGowan, 2005a: 2/108 *Pogačnik, 2006: 1988
Komori	*1976	*Predsednik Ahmed Abdallah Abderrahman	Levičarji pod vodstvom Alija Soiliha		Uspel	Uvedel je togo maoistično diktaturo med katero je šibko gospodarstvo skoraj propadlo.		Natek, 1999: 423 *Comoros, the, 2001-05



Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Komori	13.05.1978 (vladal do leta 1989)	Ali Soilih	Abderemane s pomočjo tujih plačancev	*Udar je bil odgovor na predsednikovo ukinitvev kolonialne strukture države.	Uspel	Uveljavitev nove ustave – postali so zvezna republika z zmerno socialistično in islamsko ureditvijo.		Natek, 1999: 423-424 *McGowan, 2005a: 1/81
Komori	08.03.1985	Predsednik Ahmend Abdallah Abderrahman	Predsednikovi varnostniki	Resne napetosti znotraj države po reorganizaciji vlade	Ni uspel			McGowan, 2005a: 1/82
Komori	30.11.1987	Predsednik Ahmend Abdallah Abderrahman	Vojska	Tesnejše povezave med Komori in Južnoafriško republiko	Ni uspel			McGowan, 2005a: 1/83
Komori	26.11.1989	Predsednik Ahmend Abdallah Abderrahman	Najemniki pod vodstvom francoskega najemnika Boba Denarda	Umor predsednika in notranje napetosti	Uspel	Sledili so spopadi.	*Leta 1990 so izpeljali prve demokratične volitve, predsednik je postal Said Mohamed Djohar.	McGowan, 2005a:1/84 *Comoros, the, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Komori	28.09.1995	Said Mohamed Djohar	Skupina tujih plačancev pod vodstvom Francoza Boba Denarda	**Djohar je veljal za šibkega, nepriljubljenega in podkupljivega politika.	Uspel	Oblast so predali začasnemu vojaškemu odboru.	*Leta 1996 je bil za predsednika izvoljen Mohamed Taki Abdulkarim.	Natek, 1999: 424 *Comoros, the, 2001-05 **Pogačnik, 2006: 2093
Komori	30.04.1999	Predsednik Tadjiddine Ben Said Massoude	Vojaški poveljnik Assoumani Azaili	*Nezadostne akcije vlade ob nemirih, ki so jih povzročali separatisti.	Uspel	Uveljavitev nove ustave, Azailijeva hunta je prevzela oblast in obljubljala okrepitev gospodarstva.		McGowan, 2005a: 1/88 *Comoros, 2003
Kongo (Demokratska republika Kongo)	14.09.1960	Premier Patrice Lumumba (v tistem času je bil predsednik Kasavubu, vendar je bil udar naperjen proti premierju)	Vojska	Zlom ustavnega režima, ki je bil posledica sporov med premierjem in predsednikom.	Uspel	Polkovnik Joseph Mobutu je bil imenovan za predsednika, februarja 1961 je vrnil oblast predsedniku Kasavubi.		McGowan, 2005a: 2/1
Kongo	15.08.1963	Predsednik Abbe Fulbert Youlou	Vojska	Nezadovoljstvo delavcev, šibko gospodarstvo, visoka brezposelnost.	Uspel	Razveljavitev ustave, razpustitev Nacionalne skupščine, pomilostitev političnih zapornikov.		McGowan, 2005a: 1/93

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Kongo (Demokratska republika Kongo)	25.11.1965	Predsednik Kasavubu	General Joseph Mobutu s podporo višjih vojaških častnikov	Popoln neuspeh Kasavubove vlade	Uspel	Mobutu je na oblast postavil vojaško vlado in sebe kot predsednika, preklical je volitve za leto 1966.		McGowan, 2005a: 2/4
Kongo	03.08.1968	Predsednik Massamba-Debat	Paravojaške enote	Etnični in ideološki spori	Uspel	Vojaska je prevzela popolno oblast, Nacionalni revolucionarni svet je imenoval premierja Raoula za začasnega predsednika.		McGowan, 2005a: 1/96
Kongo	01.01.1969 (oblast prevzel do leta 1977)	**Predsednik Alphonse Massamba - Debat	Major Marien Ngouabi	*Nasilje, sovražstvo, nestanovitna politika	Uspel	Nadaljeval je socialistično graditev dežele in jo 01.01.1970 preoblikoval v Ljudsko republiko Kongo.	*1977 so Ngouabija ubili, oblast je prevzela vojaška hunta.	Natek, 1999: 425 *Congo Republic, 2004 **Republic of the Congo, 2001
Kongo	*18.03.1977	Ngoubai (ubili so ga)	Privrženci Massambe – Debata (aretiran in usmrčen)	*Neprijateljstvo predsednika pri levičarjih	Ni uspel	General Jacques – Joachim Yhombi – Opango je bil postavljen na oblast.		Republic of the Congo, 2001 *McGowan, 2005a: 1/102

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Lesoto	20.01.1986	Predsednik vlade Leabua Jonathan	**Paravojaške enote pod vodstvom generala Justina Metsinga Lekhanye	Aprila 1970 je Jonathan razveljavil ustavo in uvedel diktaturo.	**Uspel	*Razpustili so narodno skupščino, kralj je nato vladal preko vojaškega sveta.		Natek, 1999: 430 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 153 **McGowan, 2005a: 2/109
Lesoto	30.04.1991	*General Justin Lekhanya	Polkovnik Elias Phisoana Ramaema	*Korupcija, zahteve po civilni vladi	*Uspel	**Ramaema je prevzel oblast, pod močnim mednarodnim pritiskom je moral marca 1993 razpisati volitve.		Natek, 1999: 430 *McGowan, 2005a: 2/112 **Pogačnik, 2006: 2349
Lesoto	17.08.1994	Kralj Letsie III.		Nezadovoljstvo državljanov	Uspel			McGowan, 2005a: 2/114
Liberija	12.04.1980	**Predsednik države William Tolbert, ki je bil v udaru ubit	Narednik Samuel Kanyon Doe (*Svet narodne rešitve, vojaška vlada)		Uspel	Gospodarstvo je hitro propadalo, kruto je obračunal z nasprotniki.	*Doe je postal predsednik in vrhovni vojaški poveljnik. Leta 1990 se je z državljansko vojno končala njegova vladavina.	Natek, 1999: 432 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 155 **Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 305

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Liberija	1985 (**12.11.)	Narednik Samuel Kanyon Doe	Bivši vojaški poveljnik Thomas Quiwonkpa	**Korupcija, zmanjšanje izvoza	Ni uspel	Quiwonkpa in mnogi privrženci so bili ubiti v spopadih z vladnimi silami.	*Doe je zatrl opozicijo, postal je sovražen sosednjim državam, soočal se je z upori.	Liberia, 2001 *Doe, Samuel Kanyon, 2001-05 **Adebajo, 2002: 46
Liberija	15.09.1994				Ni uspel			McGowan, 2005a: 3/18
Libija	01.09.1969	Kralj Idris I. (na oblasti od leta 1951)	Skupina častnikov pod vodstvom Moamerja al Gadafija	Nesoglasja, ker je velik del dohodkov od nafte dobila vladajoča elita.	Uspel (**Gadafijeva oblast je temeljila na totalitarizmu, socializmu in nacionalizmu)	Razglasili republiko (*odpravili so monarhijo, obljubili so pravično delitev bogastva)	Zaprli so vsa tuja vojaška oporišča, izgnali italijanske priseljence in poddržavili naftno industrijo; *leta 1977 so sklicali parlament.	Natek, 1999: 434 *Libya, 1996 **Colonel Mu'Ammar Al Qaddafi, 2002
Madagaskar	18.05.1972	Predsednik Tsiranana	General Ramanantsoa	Protivladni nemiri, demonstracije in stavke	Uspel	Sestavili so novo vlado.		McGowan, 2005a: 3/20

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Madagaskar	*11.02.1975	*Polkovnik Ratsimandrava	Vojska	*Etnični spori	*Ni uspel	Razglasili so socialistično usmeritev.		Hobsbawm, 2000: 457 *McGowan, 2005a: 3/22
Mali	19.11.1968 (**nekrvav udar)	Predsednik Mali Modibo Keito (na oblasti od leta 1960)	Vojaški odbor narodne rešitve pod vodstvom generala Mousse Traoreja	Tesna gospodarska in politična povezanost z ZSSR in njenimi zaveznicami	Uspel	Traore je vladal do leta 1991 *oziroma do leta 1992, ko so spet izvedli svobodne volitve.		Natek, 1999: 442 *Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 289 **Mali, 2001
Mali	12.08.1969	*General Mousse Traore	Kapitan Diby Sillas Diarra		Ni uspel (hunta ga je zatrla)	*Traorejev vojaški režim je ostal na oblasti.	*Leta 1974 so potrdili novo ustavo, ki je predvidela petletni prehod k civilni vladi.	Bebler, 1974: 58 *Mali, 2001
Mali	04., 05.07.1975	Voditelj hunte	Žarišče udara je bilo v hunti.					Bebler, 1974: 59

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Mali	December 1980		Mladi častniki		Ni uspel			Mali, 2001
Mali	26.03.1991	*Predsednik general Moussa Traore	Toumani Toure	*Traorejev režim je bil tiranski in podkupljiv	Uspel	Toure se je postavil na mesto predsednika (oz. na čelo Prehodnega sveta za reševanje ljudi).	08.06.1992 je predal oblast Zvezi za demokracijo Malija.	Mali, 2003 *McGowan, 2005a: 3/30
Mavretanija	10.07.1978	***Predsednik Moktar Ould Daddah	Vojska **pod poveljstvom poročnika Moustapfa Oulda Saleka	***Nasprotovanje vojni proti gverilcem v Zahodni Sahari	Uspel	Mavretanija se je odpovedala zasedenim ozemljem, ki jih je prevzela maroška vlada.	*Ustavo so razveljavili z dekretom.	Natek, 1999: 450 *Mauritania, 1996 **Mauritania, 2001 ***Daddah, 2001-05
Mavretanija	04.01.1980	M. Louly	Premier in obrambni minister polkovnik Haidalla	Želja po umiku ljudi, ki niso dobro delali in okrepitvi naroda.	Uspel			McGowan, 2005a: 3/35

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Mavretanija	*16.03.1981	Vlada	Islamska stranka		*Ni uspel			Mauritania, 2001 *McGowan, 2005a: 3/36
Mavretanija	12.12.1984	**Vlada Mohammeda Khouna Haidalla	Polkovnik Maaouiya Ould Sidi Ahmed Taya	***Haidallov režim je bil podkupljiv, brezposelnost je bila visoka.	Uspel	*Predsedovanje je prevzel vrhovni poveljnik vojske. **Njegova politika je vodila k izboljšanju razmer.	*Novo ustavo, ki je dovoljevala politične stranke, so sprejeli na referendumu leta 1991.	Natek, 1999: 450 *Mauritania, 1996 **Mauritania, 2001 ***McGowan, 2005a: 3/39
Niger	**April 1974	Predsednik Hamani Diori (na oblasti od leta 1960)	Skupina častnikov pod vodstvom Seynija Kountcheja		Uspel - uvedba vojaške diktature (trajala do leta 1987).	****Kountche je razveljavil ustavo, razpustil parlament in zatrl politične aktivnosti.	*Kountcheja je zamenjal zmernejši in priljubljenejši general Ali Saibou. ***Umik francoskih enot.	Natek, 1999: 458 *Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 290 **Niger. Profiles, 2003 ***Niger, 2003 ****Kountche, Seyni, 2001-05 McGowan, 2005a: 3/54
Niger	14.-15.03.1976	Predsednik Kountche	Vladne vojaške sile pod vodstvom treh vojaških častnikov	Osebno maščevanje vojaških častnikov	Ni uspel			



Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Niger	05.-06.10.1983	Predsednik Kountche	Vojska	Nezadovoljstvo prebivalstva z vojaško vladavino	Ni uspel			McGowan, 2005a: 3/55
Niger	Januar 1994	Predsednik Mohammed Ousmane (izvoljen je bil januarja 1993)	Polkovnik Ibrahim Barre Mainassara		Uspel	Udar so obsojali zaradi nasilnosti in krutosti nove oblasti.	Manipulacija naslednjih volitev	Adejumobi, 2000: 69
Niger	07.01.1996	Socialdemokratski predsednik Mahamane Ousmane	Major Ibrahim Bare Mainassara s podporo vojske	***Država je tonila v kaos.	Uspel	*Razveljavitev ustave in prepoved političnih strank. **Uveljavitev prehodne vlade.	S sprejetjem nove ustave (22.05.1996) so vzpostavili civilno vladavino, v kateri je imel večino oblasti predsednik.	Natek, 1999: 458 *Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 290 **Niger. Profiles, 2003 ***McGowan, 2005a: 3/56
Niger	09.04.1999	Predsednik Ibrahim Bare Manassara	Uporniki	*Strankarska delitev med vladajočo vojaško elito in splošno nezadovoljstvo z vladavino Manassare.	Uspel	Predsednika so ubili, oblast je prevzel Ljudski svet za spravo pod vodstvom majorja Daouda Malama Wankeja.		Natek, 1999: 458 *McGowan, 2005a: 3/57

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Nigerija	15.01.1966	*Predsednik Nnamdi Azikive	Skupina častnikov pod vodstvom generala Johnsona Aguiyi – Ironsija	**Politična nestrpnost, nezakonitost, nepotizem, korupcija, beda.	Uspel	Razveljavili so ustavo in federativno ureditev ter uvedli enotno državo, razdeljeno na province.		Natek, 1999: 460 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 20 **Nigeria, 2005
Nigerija	29.07.1966	**Ironsi (smatrali so ga za neprimerne voditelja)	Skupina častnikov pod vodstvom generala Yakubuja Gowona	***Politična nestrpnost, nezakonitost, nepotizem, korupcija in beda	*Uspel	*Gowon je postal predsednik nove vlade, uveljavili so novo ustavo. ***Prepoved političnih dejavnosti.	**Sledili so pokoli ljudi na severu države – 10.000 smrtnih žrtev, 1,5 milijona beguncev.	Natek, 1999: 460 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 92 **Nigeria, 2005 ***Nigeria, 2003
Nigerija	29.07.1975 (nekrvav udar)	Yakubu Gowon	*Reformistični starejši častniki	*Pritiski za vrnitev države pod civilni nadzor	**Uspel	*V trenutku udara je bil Gowon v tujini, svoje življenje je nadaljeval v izgnanstvu.	*Oblast je prevzel general Murtala Muhammed.	Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 313 *Amadife, 1999: 626 **McGowan, 2005a: 3/61
Nigerija	13.02.1976	Gowonov naslednik, ki so ga med udarom ubili (**general Murtala Muhammed).	**General Olusegun Obasanjo	***Nasprotovanje nekaterim odločitvam vlade	***Ni uspel	*Obasanjo je prevzel oblast.	*Uveljavitev ustave leta 1978 je vodila k oblikovanju civilne vlade.	Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 313 *Nigeria, 2003 **Amadife, 1999: 623, 626 ***McGowan, 2005a: 3/62

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Nigerija	December 1983	Civilna vlada (*Shagari)	Vojska (*pod poveljstvom generalmajorja Muhammada Buharija)	**Težaven gospodarski položaj, nezaupanje	Uspel	Vodenje države je prevzel Višji vojaški svet.	*Izgnanih je bilo 800.000 ljudi.	Nigeria, 2004 *Nigeria, 2001 **Amadife, 1999: 628
Nigerija	27.08.1985	*Generalmajor Muhammadu Buhari	Ibrahim Babangida	*Propadajoče gospodarstvo	Uspel	Babangida je obljubljal novo ustavo. **Naznanil je vrnitev civilne oblasti.	Leta 1993 je Babangida predal vodstvo začasni državni (*civilni) vladi.	Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 313 *Nigeria, 2004 **Nigeria, 2001
Nigerija	Avgust 1990	*Ibrahim Babangida	**Majhna skupina vojakov	**Prepričanje, da je obstoječi režim diktatorski in podkupljiv.	Ni uspel			Nigeria, 2003 *Amadife, 1999: 629 **McGowan, 2005a: 3/69
Nigerija	17.11.1993 (nekrvav udar) *Prevzem oblasti do leta 1998	**Ernest Shonekan	Obrambni minister Sanni Abache	**Nelegitimnost Shonekanove vlade, socialni in politični nemiri	Uspel - *uveljavitev prehodne vlade, ki je bila zelo podkupljiva.	Abache je ukinil vsakršno politično delovanje, ki je spet oživel leta 1995 (*številne kršitve pravic).	*Abachev sistem je bil ameriški predsedniški, zamenjal ga je britanski parlamentarni model.	Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 313 *Nigeria, 2004 **Amadife, 1999: 623, 631

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Ruanda	05.07.1973	Predsednik Gregoire Kayibada (na oblasti od leta 1962)	Vojaška hunta pod vodstvom generalmajorja Juvenala Habyairimana	**Plemensko nasilje med vladajočimi Hutujci in manjšinskimi Tutsiji.	Uspel - *uvedba vojaške vladavine.	Habyairiman se je imenoval za predsednika republike in razpustil parlament.	Leta 1978 je Habyairiman uvedel enostrankarsko politično ureditev (Nacionalno revolucionarno razvojno gibanje).	Natek, 1999: 464 *Rwanda, 1996 **McGowan, 2005a: 3/75
Sao Tome in Principe	15.08.1995	Demokratično izvoljeni predsednik Miguel Travoada	Mladi vojaški častniki pod vodstvom poročnika Manuela Quintasa	Gospodarska kriza, pogost pojav korupcije.	Ni uspel	Poskus udara je vlado prisil k odstopu in razpisu novih volitev.		McGowan, 2005a: 3/77
Sejšeli	05.06.1977	Prvi predsednik republike James Mancham (na oblasti od leta 1976)	France – Albert Rene	*Uporniki so obtožili predsednika diktatorstva in odložitve volitev.	Uspel	Uvedel je socialistično družbeno ureditev in avtokratsko vladavino ob podpori socialistične Sejšelske ljudske napredne fronte.		Natek, 1999: 466 *McGowan, 2005a: 3/81
Senegal	17-18.12.1962	Predsednik Senghor	Člani teritorialne garde in žandarmerije pod vodstvom premierja Mamadoua Die	Osebno rivalstvo in Diajeva naklonjenost socializmu	Ni uspel			McGowan, 2005a: 3/80

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Sierra Leone	21.03.1967		Margaijeva skupina *pod vodstvom brigadirja Davida Lansane		*Ni uspel			Bebler, 1974: 41, 42 *McGowan, 2005a: 3/83
Sierra Leone	23.03.1967		Generalmajor Lansana	Civilna politika, notranje napetosti v vojski	Uspel	Razglasitev vojnega stanja, razpustitev strank in parlamenta.		Bebler, 1974: 41, 42
Sierra Leone	18.04.1968				Uspel	*Oblast je prevzel Vseljudski kongres pod vodstvom Siaka Stevensa.	*Država je bila preoblikovana v enostrankarsko vladavino, vojska je izgubila moč.	McGowan, 2005a: 3/85 *Adebajo, 2002: 81
Sierra Leone	23.03.1971	*Siaka Stevens	Generalmajor John Bangura	**Uporniki so nasprotovali vojnemu stanju in si prizadevali za spremembo ustave.	Ni uspel	Banguro so aretirali.	***Leta 1985 je Stevens predal oblast generalu Josephu Momohu; vojska je bila šibka, gospodarstvo v krizi.	Bebler, 1974: 47 *Sierra Leone, 2001 **McGowan, 2005a: 3/87 ***Adebajo, 2002: 81

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Sierra Leone	29.04.1992	Vseljudski kongres *pod vodstvom Momoha.	Stotnik Valentine E. M. Strasser	*Vojska je menila, da kongres zanemarja njene vojaške in finančne potrebe.	Uspel - **Strasser je obljubljal več-strankarsko demokracijo in odvzem moči vojski in policiji.	Strasser je prevzel oblast kot predsednik Začasnega državnega upravnega sveta.	Od 06.05.1992 je bil Strasser predsednik republike.	Natek, 1999: 471 *Adebajo, 2002: 84 **Sierra Leone, 1993
Sierra Leone	16.01.1996	Stotnik Valentine E. M. Strasser	General Julius Maada Bio (*s pomočjo vojske)		Uspel	Bio je že marca 1996 predal oblast novoizvoljenemu predsedniku Ahmedu Tejanu Kabbahu	*23.04.1996 so hunta in uporniki sklenili premirje.	Natek, 1999: 471 *Sierra Leone, 2001
Sierra Leone	25.05.1997 (prevzem oblasti trajal do 10.03.1998, ko je oblast spet prevzel Kabbah)	Kabbah	*Major Johnny Paul Koroma (**vladni vojaki in uporniki)	**Neuspehi pri sklepanju mirovnih sporazumov	**Uspel	*Sledila so ropanja v Freetownu, evakuacija tujcev. 02.06.1997 so uporniki predali oblast.	*Koromova hunta je oblikovala novo vlado.	Natek, 1999: 471 *Sierra Leone, 2001 **Lamin, 2003: 298 ***Adebajo, 2001: 4
Sierra Leone	06.01.1999	Kabbah	Liberijci	Osvoboditev upornika Fodaya Sankoha	Uspel	Sankoh je bil osvobojen, da je prisostvoval pogajanjem med uporniki in vlado.	Konflikti so se nadaljevali.	Sierra Leone, 2001

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Slonokoščena obala	*24.12.1999	*Predsednik Henri Konan Bedie	*Vojska	*Politična in ekonomska nestabilnost	*Uspel	Laurent Gbagbo je postal predsednik.		Cote D'Ivoire, 2003 *McGowan, 2005a: 2/99
Slonokoščena obala	*18.09.2000	Demokratsko izvoljeni predsednik Konan Bedie	General Guei	Bedie naj ne bi omogočal ljudem s severa poštenih možnosti za kandidaturu na volitvah, kar so dojemali kot ogrožanje civilnega miru.	Uspel – široka podpora ljudstva in politične elite		Guei je obljubljal pravočasne volitve.	Azam, 2002: 149, 150 *McGowan, 2005a: 2/100
Somalija	21.10.1969		Vojaški častniki s pomočjo policije (*general M. Siad Barre)	Umor predsednika Abdirashida Ali Shermaka	Uspel	Ustanovitev Vrhovnega revolucionarnega sveta	*Leta 1976 je Barre razglasil Somalijo za enostrankarsko državo.	McGowan, 2005a: 4/2 *Pogačnik, 2006: 4110
Somalija	1991	Predsednik M. S. Barre (*njegova zatiralska vlada)	Somalsko narodno gibanje (**koalicija odporniških gibanj)	Interesi tujih držav za strateško pomembno ozemlje.	Uspel	**Razdivjala se je državljanska vojna, njena posledica so bili številni begunci.	07.06.1991 je predsednik postal Abdurahman Ahmad Ali.	Natek, 1999: 474 *Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 297 **Pogačnik, 2006: 4110

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Srednjeafriška republika	31.12.1965	Predsednik David Dacko	Vojaški poveljnik Jean – Bedel Bokasso		Uspel - **začetek Bokassove diktature, leta 1972 se je razglasil za doživljenjskega predsednika.	Razveljavil je ustavo in uvedel vojaško diktaturo, *leta 1975 je državo preimenoval v Srednjeafriško cesarstvo.	Leta 1979 so Bokassa pregnali privrženci Dackoja, ki je spet uvedel republiko.	Natek, 1999: 477 *Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 315 **Central African Republic, 2001
Srednjeafriška republika	**20.09.1979	Jean – Bedel Bokassa	**Vodja udara je bil bivši predsednik David Dacko.	Nasilnost in ekscentričnost Bokasse - **želeli so obnoviti politične in človekove pravice.		Bokassa je bil izgnan, **država je spet postala republika.	*Dacko je bil ponovno postavljen za predsednika.	Bokassa, Jean – Bedel, 2001-05 *Dacko, 2001-05 **McGowan, 2005a: 1/66
Srednjeafriška republika	01.09.1981	Predsednik David Dacko	General Andre Kolingba (*s pomočjo vojaške hunte)	**Udar je bil namenjen oživitvi gospodarstva in demokratizaciji države.	Uspel	Uvedba vojaške diktature.		Natek, 1999: 477 *Dacko, 2001-05 **McGowan: 2005a: 1/67
Srednjeafriška republika	03.03.1982	Predsednik Andre Kolingba	Vojska	Spori med južnim in severnim delom države	Ni uspel			McGowan, 2005a: 1/68



Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Sudan	17.01.1958 (*prevzem oblasti je trajal do leta 1964)	*Abdullah Khalil	General Ibrahim Abbud (*ob podpori vojske)	**Rešitev vlade pred njeno opozicijo, ohranitev neodvisnosti Sudana in dvig življenjskega standarda.	Uspel	*Zamenjava oblasti in uveljavitev nove ustave.		Natek, 1999: 479 *Calvocoressi, 1991: 537 **McGowan, 2005a: 4/9
Sudan	04.-09.03.1959	*Vojaška vlada	Dva vojaška poveljnika	Spor glede članstva v Vrhovnem vojaškem svetu	Ni uspel			McGowan, 2005a: 4/10 *Pogačnik: 2006, 4248
Sudan	21.-22.05.1959	Uporniki so nasprotovali ministru za predsedniške zadeve Hasanu Bashiru Nasru	Del vojske	Spori znotraj vrhovnega sveta	Ni uspel			McGowan, 2005a: 4/11
Sudan	18.12.1966	Premier al-Mahdi	Kadeti vojaškega centra za urjenje	Rivalstvo med pro- in anti-komunističnimi silami	Ni uspel	Aretirali so nekaj ključnih komunistov.		McGowan, 2005a: 4/14

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Sudan	25.05.1969 (vladavina je trajala do leta 1985)	Civilna oblast (predsednik republike Ismail Ashari – na oblasti od leta 1965)	Polkovnik Gafar Muhammad an – Numeiri oz. *Nimeiry (*s skupino vojaških častnikov)	**Protesti, ki so bili posledica ukinitve pomoči IMF.	Uspel	*Numeiri je vzpostavil levičarsko in proegiptovsko vlado.	Numeiri se je pri vladanju opiral na levičarsko Sudansko socialistično zvezo.	Natek, 1999: 479 *Calvocoressi, 1991: 537, 538 **Sudan, 2001
Sudan	21.-23.07.1971	Premier Numeiri	Skupina levo usmerjenih vojaških častnikov pod vodstvom majorja Hashima al-Ate	**Diktatorski režim	Ni uspel	*27.03.1972 je vlada generala Gaafarja Numeirija sklenila premirje z Anya-Nya.	**Leta 1983 se je po uvedbi šeriatskega prava v vsej državi ponovno razbesnela državljanska vojna.	McGowan, 2005a: 4/21 *Clodfelter, 2002: 611 **Pogačnik, 2006: 2962, 4248
Sudan	06.04.1985	Numeiri	General Abd ar – Rahman Siwar ad – Dahab (**tedanji obrambni minister)	*Velik zunanji dolg države, lakota, slaba funkcionalnost javnih služb in notranji oboroženi boji.	***Uspel	Aprila 1986 je Dahab vnovič vzpostavil civilno oblast pod vodstvom islamistične stranke UMMA.		Natek, 1999: 479 *Calvocoressi, 1991: 538 ** Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 292 ***McGowan, 2005a: 4/33
Sudan	30.06.1989	*Abd ar – Rahman Siwar ad - Dahab	Brigadni general Umar Hassan Ahemd al – Bashir z vojsko	**Velike politične in gospodarske težave, pomanjkanje hrane.	**Uspel	Bashir je takoj postal predsednik republike, njegova oblast je temeljila na Narodni islamski fronti.	*Bashir si je prizadeval za končanje državljanske vojne.	Natek, 1999: 480 *Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 292 **McGowan, 2005a: 4/37

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Tanzanija	12.01.1964	Sultan Sayid Jamshid ibn Abdullah	Privrženci Afroširazijske stranke in levičarske stranke UMMA		Uspel	Pregnali so sultana in razglasili Ljudsko republiko Zanzibar.		Natek, 1999: 484
Togo	*13.01.1963	Predsednik Sylvanus Olympio	Polkovnik Etienne Gnassingbe Eyadema	*Razočaranje nad razveljavitvijo opozicije, **nezmožnost vlade za zaposlitev ljudi, ki so služili v francoski vojski.	*Uspel	Eyadema je oblast predal N. Grunitzkyju, **Sylvanus Olympio je bil ubit.		Natek, 1999: 486 *McGowan, 2005a: 4/54 **Togo, 2001-05
Togo	*13.01.1967	**Nicolas Grunitzky	Gnassingbe Eyadema	*Končanje zmedene politične situacije v državi, **Grunitzky ni uspel poenotiti vlade.	*Uspel	Eyadema je razveljavil ustavo in se postavil na čelo dolgoletne vojaške diktature, **leta 1972 je zmagal na volitvah.	**Leta 1979 so uveljavili novo ustavo – konec vojaške vladavine, razglasitev tretje republike, Eyadema je dobil nov mandat.	Natek, 1999: 486 *McGowan, 2005a: 4/56 **Togo, 2001-05
Togo	27.08.1991	Predsednik republike Joseph Kokou Koffigoh	Gnassingbe Eyadema	*Vrnitev Eyademe na oblast.	*Ni uspel	***Leta 1992 je Eyadema dobil nazaj oblast, razpustili so prehodno vlado.	**Leta 1993 so sprejeli večstrankarsko ustavo.	Natek, 1999: 486 *McGowan, 2005a: 4/59 **Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 310 ***Togo, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Uganda	24.02.1966	Predsednik Edward Mutesa	Vojska		Uspel	*Milton Obote je razveljavil ustavo, izgnal kralja in se sam oklical za predsednika države.		McGowan, 2005a: 4/64 *Pogačnik, 2006: 4619, 4620
Uganda	25.01.1971 (prevzem oblasti do leta 1979)	Predsednik Milton Obote	Generalmajor Idi Amin s skupino častnikov	**Obote je izgubil nadzor nad vojsko, želel je aretirati Amina.	Uspel	*Amin je krepil plemenske interese, izganjal je neafričane in izvajal nasilje.	**Amin je osvobajal politične zapornike, izvajal gospodarske reforme, obljubljal je civilno vladavino.	Natek, 1999: 492 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 8 **Aliprandini, 2006
Uganda	12.07.1971	Predsednik general Amin	Del vojske	Na oblast so želeli vrniti predsednika Oboteja.	Ni uspel			McGowan, 2005a: 4/68
Uganda	23.-24.03.1974	Predsednik general Amin	Vojaške enote	Nestrinjanje s predsednikovimi odločitvami in njegovo politiko.	Ni uspel			McGowan, 2005a: 4/70

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Uganda	*11.04.1979	Idi Amin	Tanzanijske čete in nasprotniki Aminovega režima		Uspel	Oblast je prevzelo ljudstvo Ganda; **spopadi so terjali 300.000 žrtev.	**Tanzanijci so na oblast postavili Yusufa Luleja, ki ga je zamenjal general Godfrey Binaisa.	Natek, 1999: 492 *Phillips, 2005: 1172 **Uganda, 2001
Uganda	11.05.1980 (predsednik republike do leta 1985)	*Predsednik Binaisa	Privrženci M. Oboteja	*Oboteja so želeli vrniti na oblast.	Uspel	*Vojaški režim je oblikoval kabinet, ki je nadomestil Binaisove ministre.		Natek, 1999: 492 *McGowan, 2005a: 4/78
Uganda	27.07.1985 (Okell je prevzel oblast do leta 1986)	*Predsednik Milton Obote	*Vojska pod vodstvom brigadirja Basilia Olara-Okelle in generala Tita Okelle	Notranji spori v vojski in etnično rivalstvo znotraj vojske in med prebivalci	Uspel	Predsednik republike je postal Tit Okell.		Natek, 1999: 492 *McGowan, 2005a: 4/79
Uganda	*02.09.1986	T. Okell	Narodna odporniška armada pod vodstvom general-podpolkovnika Yowerija Kagute Musevenija		Uspel	Museveni je postal predsednik republike.		Natek, 1999: 492 *McGowan, 2005a: 4/80

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Uganda	07.-11-04.1988	Predsednik Museveni	Vojska	Pomanjkanje mirovnih pogajanj med vlado in uporniki	Ni uspel			McGowan, 2005a: 4/81
Zambija	16.10.1980		Vojska	Želja po menjavi oblasti	Ni uspel			McGowan, 2005a: 4/83
Zambija	30.06.1990	Predsednik Kaunda	Vojaški častniki	Upori so bili posledica visokega skoka cen osnovnih prehrabnih surovin.	Ni uspel			McGowan, 2005a: 4/85
Zambija	28.10.1997	Predsednik Frederick Chiluba	Uporniški vojaki	Politični in ekonomski vzroki	Ni uspel			McGowan, 2005a: 4/86

Država in/ali kraj izvedbe (Afrika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Zimbabve	24.06.1982	Premier Robert Mugabe	Vojska	Politična represija	Ni uspel			McGowan, 2005a: 4/87

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Argentina	September 1951	Juan Peron (*predsednik je postal leta 1946 ob podpori sindikatov, od leta 1949 dalje je vladal kot diktator).	Tajna organizacija, ki je združevala generale.	Peron je želel na vodilno mesto postaviti svojo ženo Evo Peron.	Ni uspel	Eva Peron je umaknila svojo kandidaturo, 11.11.1951 je bil Juan Peron ponovno izvoljen za predsednika.	Po smrti Eve Peron 1952 se je v Argentini poslabšal socialni položaj.	Phillips, 2005: 119 *Pogačnik, 2006: 199
Argentina	***16.09.1955	Juan Peron	Vojska - **skupina nacionalističnih vojaških častnikov ***pod vodstvom admirala Isaaca Rojasa	**Peron je izgubljal podporo delavskega razreda, cerkve in vojske.	Uspel - ***Peron je odšel v izgnanstvo v Paragvaj in se vrnil leta 1973.	Novembra je predsednik postal Pedro Eugenio Aramburu.	Aramburu je želel izkoreniniti peroniste, zatiral je upore, *uvedli so represivne ukrepe proti sindikatom.	Aramburu, 2001-05 *Redžepagić, 1968: 673 **Ablard, 2003: 365 ***Phillips, 2005: 120
Argentina	28.06.1966	Predsednik Illia	Vojaški poveljniki pod vodstvom Augusta Vandorja	*Ilijeva vlada ni ustrezala pričakovanjem vojaških krogov.	Uspel	Predsednik je postal general Juan Carlos Ongania.	Razpustitev političnih strank in kongresa; tuje investicije, bankroti, zamrznjene plače.	Argentina, 2001 *Redžepagić, 1968: 674
Argentina	Marec 1971	General Levingston	Vojska pod vodstvom generala Alejandra Lanusse	*Gospodarske težave, povečana stopnja terorističnih aktivnosti	*Uspel	Lanussa je nadaljeval represijo, a poskušal liberalizirati politično ozračje.	*Juan Peron se je leta 1971 vrnil v Argentino.	Argentina, 2001 *Argentina, 2001-05



Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Argentina	24.03.1976 (prevzem oblasti do leta 1983)	Isabel Martinez Peron (**na oblasti od julija 1974, ko je umrl Juan Peron)	**Vojaška hunta, ki jo je vodil Jorge Rafael Videla.	Nevzdržna ekonomska situacija, **delavski nemiri, politično nasilje, razkol znotraj stranke	Uspel	Predsednik je postal general Videla, *sledilo je 7 let zatiralske oblasti vojaške hunte.	Izvedba volitev 30.10.1983	Natek, 1999: 588 *Enciklopedija svetovne zgodovine, 1997: 469 **Argentina, 2001-05
Argentina	April 1987 (velikonočni udar)	Predsednik Alfonsin	Vojaški častniki		Ni uspel	Velike demonstracije v znak nasprotovanja udaru	*Leta 1988 je na predsedniških volitvah zmagal Raul Alfonsin, s čimer so na oblast zopet prišli Peronisti.	Argentina, 2001 *Argentina, 2001-05
Bolivija	***08.04.1952 *(krvav udar)	***Vojaška hunta pod vodstvom generala Huga Balliviana, postavljena na oblast, da bi Estenssoru preprečila prevzem.	Mladi častniki *pod vodstvom Hernana Silesa Suaza **Vodja revolucije je bil Victor Paz Estenssoro.	Ustrahovanje, korupcija, nepravilnost, revščina, ***zanikanje Estenssorove zmage na volitvah.	Uspel	Nacionalizacija rudnikov in zmanjševanje odvisnosti od rudnikov, splošna volilna pravica, socialne pravice.	Režim je naletel na ekonomske težave pri izvajanju svojih programov.	Calvocoressi, 1991: 674 *Siles, Suazo Hernan, 2001-05 **Redžepagić, 1968: 689 ***Phillips, 2005: 205
Bolivija	04.11.1964	Predsednik Paz Estenssoro	Vojska in politična elita ***pod vodstvom generala Alfreda Ovande Candia		Uspel – začelo se je obdobje vojaških diktatur.	*15-letno obdobje hitrega menjavanja generalov, ki so vedno bolj posegali po dobičku trgovine z mamili.	**Julija 1966 je na volitvah zmagal Rene Barrientos Ortuno.	Natek, 1999: 593 *Hobsbawm, 2000: 450 **Barrientos, 2001-05 ***Redžepagić, 1968: 690

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Bolivija	1969 (*26.09.)	*Predsednik Adolfo Siles Salinas (**na oblasti od aprila 1969, ko je nasledil Reneja Barrientosa)	Vojska pod vodstvom *Alfreda Ovande Candia	**Kronična nestabilnost bolivijske vlade	Uspel	Uveljavitev čistega vojaškega režima	*Ovando se je imenoval za predsednika.	Calvocoressi, 1991: 674 *Bolivia, 2001 **Phillips, 2005: 206
Bolivija	*06., 07.10.1970	*Predsednik Alfredo Ovando Candia	Desno usmerjeni prebivalci s pomočjo ZDA (*desničarski vojaški častniki)		*Uspel	*V zmedi, ki je sledila, je Juan Jose Torres prevzel oblast in postal predsednik.	**Torres je oživel revolucionarno gibanje in razširil povezavo s Sovjetskim blokom.	Calvocoressi, 1991: 674 *Phillips, 2005: 206 **Bolivia, 2001
Bolivija	1971 (**19.-22.08.) *prevzem oblasti za sedem let	Juan Jose Torres	*Polkovnik Hugo Banzer Suarez s podporo ekstremno desničarske socialistične falange	**Vrsta desničarskih protestov in demonstracij	Uspel	Banzerjeva vladavina je bila polna vojaške represije, cenzure in brutalnosti.	*Zatiral je upornike in odprl državo za masovne tuje investicije.	Calvocoressi, 1991: 674 *Bolivia, 2001 **Phillips, 2005: 206
Bolivija	09.07.1978		General Juan Pereda Asbun	Zahteve po demokraciji				Bolivia, 2001

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov	
Bolivija	24.11.1978		General David Padilla				Obljubil je volitve za leto 1979.	Bolivia, 2001	
Bolivija	*01.11.1979	*Demokratsko izvoljena vlada Watterja Guevare	*Polkovnik Natusch	Zahteva po spoštovanju volilnih rezultatov	*Uspel – po dveh tednih je Natusch predal oblast.		Sledila je splošna nacionalna stavka.	Medeiros, 2001: 406 *Clodfelter, 2002: 719	
Bolivija	17.07.1981 (kokainski udar)	Hernan Siles Suazo	General Luis Garcia Meza Tejada		Uspel		Stopnjevali so korupcijo in represijo in ostali v močni povezavi s trgovino z drogami.	Leta 1981 je bil kokain glavni izvozni produkt Bolivije.	Bolivia, 2001
Brazilija	29.10.1945	Diktator Getulio Dorneles Vargas	Vojska		Uspel		*Za predsednika je bil izvoljen general Eurico Gaspar Dutra.	*Brazilijo je prizadela inflacija, kar je omogočilo Vargasu izvolitev leta 1950.	Natek, 1999: 599 *Brazil, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Brazilijska	24.08.1954	Vargas	**Opozicija	*Gospodarske težave, politični spori	Uspel	Nasledil ga je predsednik Juscelino Kubitschek de Oliveira.	*Kubitschek je imel ambiciozne načrte za posodobitev brazilske infrastrukture.	Natek, 1999: 599 *Brazil, 2001-05 **Pogačnik, 2006: 510
Brazilijska	31.03.1964	**Predsednik Joao Goulart	Vojska	Izmišljena nevarnost levičarskega prevrata	Uspel - **predsedovanje je prevzel Humberto Castelo Branco.	**Branca je nasledil Artur da Costa e Silva, avgusta 1969 je oblast pripadla triumviratu vojske.	1985 so izvedli svobodne volitve, *vojska je predala državo v civilne roke.	Natek, 1999: 599 *Hobsbawm, 2000: 449 **Costa e Silva, Artur da, 2001-05
Čile	22.10.1970	General Schneider	Desno usmerjeni ekstremisti s pomočjo CIA-e	Preprečitev predsedniškega mandata Allendeju	*Ni uspel	*Odpor proti Allendejevi politiki nacionalizacije in agrarni reformi je povzročal hude gospodarske težave.		McSherry, 2002: 47 *Pogačnik, 2006: 742
Čile	11.09.1973	Predsednik Salvador Allende (**na oblasti od leta 1970)	Vodila ga je vojska (August Pinochet Ugarte) ob pomoči CIA-e.	Nasprotovanje socializmu, *gospodarska kriza	Uspel (**Čile je prevzel značilnosti vojaških vladavin iz sedemdesetih let)	Razveljavitev socialističnih reform, *strmoglavljenje Allende, ki je umrl, 15.000 ubitih Čilencev.	03.10.1988 so izvedli referendum in volitve.	Natek, 1999: 605 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 7, 56 ** Hobsbawm, 2000: 449

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Dominikanska republika	25.09.1963 (nekrvav udar)	Predsednik Bosch	Vojaški častniki	*Nasprotovanje Boschevim reformam, **ki so se zavzemale za politiko nevtralnosti.	Uspel	ZDA so prekinile diplomatske in ekonomske stike, **ponovno so vzpostavili vojaško diktaturo.	Konflikti med privrženci Boscha in vojsko so skoraj privedli na točko civilne vojne.	The Dominican republic, 2001 *The Dominican republic, 2001-05 **Redžepagić, 1968: 725
Dominikanska republika	24. – 25. 04 1965	Vojaška hunta	Privrženci bivšega predsednika Boscha (*gibanje konstitucionalisti pod vodstvom Francisca Camana)	*Uporniki so se zavzemali za vrnitev ustavnega sistema, političnih pravic in državljanskih svoboščin.	Ni uspel	Uporniki so izgubili, oblast je nazaj prevzela hunta.		The Dominican Republic, 2001 *Redžepagić, 1968: 725
Ekvador	1947	Predsednik Maria Velasco Ibarra (na oblasti od leta 1944)	*Desničarske sile		Uspel	Naslednje leto je bil izvoljen Galo Plaza Lasso, ki je uvedel politične reforme.	Leta 1952 je bil ponovno izvoljen Ibarra, nasledil ga je Camilo Ponte Enriquez, ki je vladal v obdobju 1956-1960.	Ecuador, 2001-05 *Redžepagić, 1968: 730
Ekvador	*11.07.1963	Jolio Arosemen Monroy (zakoniti naslednik Ibarre)	Vojaška hunta		*Uspel	*Uvedba represivnih ukrepov proti naprednim organizacijam, prepoved sindikatov, aretacija vodij delavskih gibanj.		Ecuador, 2001-05 *Redžepagić, 1968: 730

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Ekvador	1966	Vojaška hunta	Vojska	Zahteve po civilni vladi	Uspel	Ustavna skupščina je za predsednika postavila Otta Arosemena Gomeza, sestavili so 17. ekvadorsko ustavo.	Leta 1968 je bil Velasco Ibarra izboljen za predsednika, kar je bil njegov peti mandat, 1970 je postal absolutni vladar.	Ecuador, 2001-05
Ekvador	Februar 1972	*Jose Maria Velasco Ibarra (glavna politična osebnost od leta 1944)	Vojska	*Diktatorsko vladanje Ibarre	Uspel	Vojska je odpovedala volitve, napovedane za junij 1972.	*Naslednje vlade niso dosegle večjih uspehov v boju proti inflaciji in pri zmanjševanju zadolženosti v tujini.	Ecuador, 2001-05 *Pogačnik, 2006: 1003
Ekvador	11.01.1976	*Vojaška diktatura generala Rodrigueza Lare	Desničarski vojaški častniki pod vodstvom admirala Alfreda Porede Burbana	Zahtevane socialne reforme, gospodarske težave	Uspel	Veliko tujih investicij	Aprila 1979 so zaradi neuspešne vladavine predali oblast. Jaime Roldos Aguilera je zmagal na volitvah.	Ecuador, 2001 *Pogačnik, 2006: 1003
Ekvador	21.01.2000 (*nekrvav udar)	Predsednik Jamil Mahuad Witt	Vojska	*Nesposobnost v boju z revščino in šibkostjo gospodarstva; **množične demonstracije zaradi finančne krize.	Uspel - naslednji dan je predsednik postal dotedanji podpredsednik Gustavo Noboa Bejarano.	*Bejarano se je boril proti korupciji in za vpeljavo dolarja kot nacionalne valute.	*Volitve 20.10.2002	New Global Relationships, 2001 *Ecuador, 2003 **Pogačnik, 2006: 1003

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Grenada	13.03.1979 (prevzem oblasti do 15.12.1983)	Predsednik E. Gairy	Skrajno levičarsko gibanje New Jewel Movement		Uspel	*Ustanovili so ljudsko revolucionarno vlado pod premierjem Mauricem Bishopom.	*Ta vlada se je nagibala k marksizmu, simpatizirala je s Kubo in Sovjetsko zvezo.	Natek, 1999: 516 *Grenada, 2001-05
Grenada	21.10.1983	*Premier Maurice Bishop	*Radikalci znotraj Bishopove vlade			Ustrelili so premierja Maurica Bishopa.	Sledila je nedopustna intervencija ZDA, ustavo so obnovili novembra 1983.	Grenada, 2003 *Grenada, 2001-05
Gvatemala	1954	Predsednik Guzman	*Carlos Castillo Armas **s pomočjo ZDA	Strah pred komunizmom, ker je na oblasti levica, ** uvedba razlastitvenega zakona.	**Uspel	Sledila je državljanska vojna, ki je terjala 100.000 žrtev.	**Po uboju Armasa je tri leta kasneje predsednik postal Miguel Ydigoras Fuentes.	Natek, 1999: 518 *Oxfordova enciklopedija zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 12 **Guatemala, 2001-05
Gvatemala	*Marec 1963	*Predsednik Miguel Ydigoras Fuentes	Obrambni minister Enrique Peralta Azurdía	*Spor med študenti in oboroženimi silami	*Uspel	*Peralta je razveljavil ustavo, razpustil kongres, prevzel vodenje države.	*Večala se je politična in ekonomska moč vojske.	Guatemala, 2001-05 *May, 1999: 70-73

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Gvatemala	Marec 1982	General Romeo Lucas Garcia	Ultradetničarji (*pod vodstvom generala Riosa Montte)	Garcia je želel imenovati naslednika na podlagi nepoštenih volitev.	Uspel	Oblast je prevzel general Efraim Rios Montt, ki je želel vpeljati politiko požgane zemlje.	Pobili so vse pripadnike vasi, ki so simpatizirale z uporniki. Na koncu Monttovega režima je bilo 30.000 žrtev.	Guatemala, 2001 *Guatemala, 2001-05
Gvatemala	Avgust 1983	Rios Montt	Obrambni minister general Oscar Mejía Victores					Guatemala, 2001-05
Gvatemala	25.05.1993	Predsednik Jorge Serrano	Predsednik Jorge Serrano (izvedel je avtoudar)	Udar je doživel prevrat zaradi opozicije mobilizirane gvatemalske civilne družbe.		Zaprte zakonodajnih oblasti in sodišč, razveljavitev človekovih pravic, aretacije nasprotnikov.	Serrano je moral zapustiti državo. Kongres je 05.06.1993 za predsednika imenoval Ramira de Leona Carpio.	Parish, 2002: 242
Haiti	December 1950	Predsednik Dumarais Estin	*Paul Magloire			Predsednik je postal Paul Magloire, uveljavil je nedemokratičen režim.	Zaradi podpisa vojaškega sporazuma z ZDA je Haiti postal ameriška vojaška baza.	Redžepagić, 1968: 754 *Duvalier, Francios, 2001-05



Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Haiti	1964 (prevzem oblasti do leta 1971)		Francios Duvalier (*Papa Doc) - **prvič je bil izvoljen leta 1957 s podporo vojske, nato še leta 1961.		Uspel	Duvalier je razglasil dosmrten prevzem oblasti in uvedel diktaturo (*korupcija, zavrnitev tuje pomoči, prisvojitve denarja).	*Po smrti F. Duvaliera leta 1971 je na oblast prišel sin (Jean – Claude Duvalier), ki je vladal do leta 1986.	Natek, 1999: 521 *Haiti, 2001 **Duvalier, Francios, 2001-05
Haiti	1985	*Jean – Claude Duvalier	Vojaška hunta pod vodstvom Henrija Namphyja	Ljudski upor proti Duvalierjevi vladavini (*slabitev gospodarstva, večja brezposelnost, lakota, revščina)	**Uspel	Leta 1986 je Namphy prevzel oblast (do leta 1988).	17.01.1988 so izvedli volitve	Natek, 1999: 521 *Haiti, 2001 **Noelle-Mills, 1992
Haiti	19.06.1988			*Različni segmenti vojaške in družbene elite so želeli zapolniti praznino po odhodu Duvalierja, kar je vodilo do sporov.		Uvedba diktature		Natek, 1999: 521 *Noelle-Mills, 1992
Haiti	17.09.1989 (*nekrvav udar)	*General Namphy	*Nižji vojaški častniki pod vodstvom generala Prosperja Anvila		*Uspel	*Nova vojaška hunta je zahtevala demokracijo, socialne reforme in konec zatiranja.	*General Anvil je bil imenovan za predsednika. Obljubljal je svobodne volitve za leto 1990.	Natek, 1999: 521 *Haiti, 2001

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Haiti	30.09.1991 (**eden najbolj krvavih udarov)	Predsednik Jean – Bertrand Aristid (*izvoljen 16.12.1990)	General Raul Cedrasa ****s finančno podporo haitijske elite in poslovnega sektorja	****Po padcu Duvalierjeve vladavine je sledila serija udarov – ta je bil le eden izmed njih.	****Uspel	Gospodarska blokada države, ZDA so namestile svoje vojake, **veliko ljudi je zapustilo državo.	15.10.1994 se je vrnil predsednik in izvedli so parlamentarne volitve.	Natek, 1999: 521 *Haiti, 2003 **Haiti, 2001 ***Bernat, 1999: 122 ****Noelle-Mills, 1992
Honduras	21.10.1956 (nekrvav udar)	Lozano Dias	Vojaški častniki		Uspel	22.10.1956 so se vse politične stranke pridružile vojaški hunti, ki jo je vodil polkovnik Hector Caraccidi.	*Leta 1957 je Ramon Villeda Morales postal prvi liberalni predsednik po 25 letih.	Honduras, 2001 *Honduras, 2001-05
Honduras	03.10.1963 (*nasilen udar)	**Predsednik Ramon Villeda Morales	Vojska pod vodstvom polkovnika Osvalda Lopeza Arellana	***Napovedane so bile predsedniške volitve.	Uspel	Vrnili so ustavni režim, uveljavili so novo ustavo; *Lopez je prevzel predsedovanje, obnovil je finančno stabilnost.	***Illegalne migracije na meji med Hondurasom in Salvadorjem so vodile v petdnevno vojno julija 1969.	Honduras, 2001 *Lopez, Arellano Osvaldo, 2001-05 **Zaverucha, 2000: 10 *** Honduras, 2001-05
Honduras	1972 (**december)	Svobodno izvoljeni predsednik Ramon Ernesto Cruz	Osvaldo Lopez Arellano			*Arellano je začel izvajati agrarno reformo.		Honduras, 2001-05 *Honduras, 2001 ** Lopez, Arellano Osvaldo, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Honduras	1975	Osvaldo Lopez Arellano		*Finančni minister je prejel 1,2 mio \$ podkupnine.		*Na oblast je prišla podobno podkupljiva, represivna in desničarska vlada Juana Alberte Melgarja.		Honduras, 2001-05 *Honduras, 2001
Honduras	1978 (*07.08.)	*Melgar Castro	General Policarpo Paz Garcia		*Uspel	*Oblast je prevzela hunta.	ZDA so pritiskale na Honduras, naj izpelje demokratične volitve, na katerih je zmagal Robert Suazo Cordova.	Honduras, 2001-05 *Honduras, 2001
Honduras	31.03.1984	Polkovnik Gustavo Alvarez		Korupcija, divji antikomunizem				Honduras, 2001
Kolumbija	1953	*Konzervativni avtoritarni režim predsednika Laureana Gomeza	Vojska pod vodstvom Gustava Rojasa Pinille			Pinilla je vladal kot diktator, brutalno je zatiral opozicijo, propadle so njegove reforme, administracija je bila podkupljena.		Rojas Pinilla, Gustavo, 2001-05 *Clodfelter, 2002: 715

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Kolumbija	1957	Gustav Rojas Pinilla	Vojaška hunta s podporo liberalcev in konzervativcev	**Korupcija, brutalnost režima, upad pridelka kave		Pinilla je ustanovil Nacionalno ljudsko zvezo – stranka s široko podporo revežem.	*Koalicija liberalnih in konzervativnih voditeljev je zmanjšala nasilje.	Rojas Pinilla, Gustavo, 2001-05 *Clodfelter, 2002: 715 **Phillips, 2005: 357
Kostarika	1949	*Svobodno izvoljeni predsednik Jose Joaquin Rodriguez	Udar je vodil socialistično usmerjeni veleposestnik Jose Figueres Ferrer.	Nezadovoljstvo z vojaško diktaturo	Uspel	09.11.1949 je začela veljati nova ustava.	Ferrer je razpisal svobodne volitve, izvoljeni predsednik Otilio Ulate Blanco je ostal na oblasti do leta 1952.	Natek, 1999: 536 *Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 429
Kuba	10.03.1952 (prevzem oblasti do leta 1958)	**Carlos Prio Socarras	Fulgencio Batista		Uspel	Uvedba diktature, ***ki so jo ZDA nemudoma priznale.	*Batista je vladal opirajoč se na razne stranke, tudi na Ljudsko socialistično stranko, v resnici Komunistično partijo Kube.	Natek, 1999: 540 *Courtois, 1999: 805 **Grau San Martin, Ramon, 2001-05 ***Redžepagić, 1968: 780
Kuba	26.07.1953	Fulgencio Batista	Fidel Castro	***Hudo neravnotežje med zapostavljenim podeželjem in mesti, korupcija, sklepanje poslov na podlagi političnih zvez.	Ni uspel	*Castro je pristal v zaporu za 18 mesecev (**čeprav je bil obsojen na 15 let, je po 18 mesecih pobegnul v Mehiko)		Natek, 1999: 540 *Calvocoressi, 1991: 690 **Mikuž, 1984: 115 ***Courtois, 1999: 805

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Kuba	December 1959	Fulgencio Batista	Fidel Castro	**Udar je bil odgovor na napade Batiste na uporniške sil, kar se je izkazalo kot napačna poteza.	*01.01.1959 je Castro razglasil zmago kubanske revolucije (**in postavil začasnega predsednika Urrutija).	Socialistične reforme in gospodarska blokada države	Castro je še vedno na oblasti (**02.12.1961 je Castro razglasil Kubo za socialistično državo).	Natek, 1999:540 *Oxfordova encik. zgodovine od 19. stoletja do danes, 1993: 48 **Calvocoressi, 1991: 690 ***Mikuž, 1984: 115, 244
Nikaragva	17.07.1979 (prevzem oblasti do leta 1985)	Predsednik Anastasio Somoza Debayl	Sandinistična narodna osvobodilna fronta (*uporniško gibanje)		*Uspeli (postavili so levičarsko sandinistično vlado)	Vladavina vojaške hunte pod vodstvom Ortege, blokada ZDA in vojna.	1985 so izvedli volitve in izvolili Ortego.	Natek, 1999: 549 *Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 428
Panama	Maj 1951	Predsednik Arnulfo Arias (*na oblasti od leta 1949)	Predsednik Arnulfo Arias (avtoudar)	Arias je želel razpustiti skupščino.		Nacionalna policija je zasedla predsedniško palačo in aretirala predsednika – dovolili so njegovo obdolžitev.	*Leta 1952 je bil izvoljen Jose Antonio Remon (leta 1955 je bil ubit).	Perez-Linan, 2005: 58 *Panama, 2001-05
Panama	1968 (*oktober)	Predsednik Arnulfo Arias	Poročnik Omar Torrijos Herrera in polkovnik Boris Martinez	*Udar je bil izveden 11 dni po predsedniških volitvah, na katerih je Arias zmagal.		Herrera se je povišal v brigadnega generala.		Torrijos Herrera, 2001-05 *Panama, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Panama	1969		Mladi častniki		Ni uspel	Herrera je še bolj zaostрил razmere v državi, uvedel je ekonomske in socialne reforme.	Septembra 1972 je skupščina Herreri podelila absolutno civilno in vojaško oblast za šest let.	Torrijos Herrera, 2001-05
Paragvaj	**06.01.1948	**General Higinio Morinigo	*Febreristična revolucionarna stranka in druge demokratične sile	Zatiralska diktatorska vladavina; **nestabilnost zaradi kratkotrajne državljanske vojne	*Ni uspel – zadušen je bil po šestih mesecih državljanske vojne	Nadaljevanje kratkotrajnih vlad	**Med letoma 1948 in 1954 se je zamenjalo šest predsednikov.	Paraguay, 2001-05 *Redžepagić, 1968: 819 **Phillips, 2005: 859
Paragvaj	*05.05.1954	Frederico Chavez (*šibka vlada)	Organizator Alfredo Stroessner	*Želja po končanju nestabilnega obdobja.	Uspel – Stroessner je isto leto postal predsednik	Paragvaj je postal zatočišče za nacistične zločince; *uvedli so javna dela, stabilizirali gospodarstvo, zatrli upore.	Stroessner je bil izvoljen za osem zaporednih mandatov, dovolil je opozicijo.	Stroessner, 2001-05 *Phillips, 2005: 859
Paragvaj	03.02.1989	**Alfredo Stroessner (*na oblasti od leta 1954)	General Andres Rodriguez	*Kršitve človekovih pravic, diktatorski režim, ***izčrpanost zaradi Stroessnerjevega režima.	Uspel	Rodriguez je dovolil politične stranke, začela se je demokracija.	Razpisal je volitve in na njih zmagal. *Julija 1989 so ratificirali Pakt o človekovih pravicah.	Natek, 1999: 618 *Paraguay, 2003 ** Stroessner, 2001-05 ***Paraguay, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Paragvaj	1996 (*april)	**Predsednik Juan Carlos Wasmosy, ki je vladal s podporo Američanov	**General Lino Cesar Oviedo	*Stavke, zahteve kmetov po delitvi zemlje; **Oviedo je želel prevzeti oblast.	Ni uspel	*Naslednje leto so Oviedo aretirali, nasledil ga je Raul Cubas Grau, ki je leta 1998 zmagal na volitvah.		Paraguay, 2001 *Paraguay, 2001-05 **Hakim, 1996
Paragvaj	18.05.2000		Vojska in Oviedo		Ni uspel	*Avgusta so izpeljali posebne podpredsedniške volitve.		Paraguay, 2001 *Paraguay, 2001-05
Peru	1948 (anti – APRA udar)	Predsednik Victor Raul Haya de la Torre	*Vojaški udar pod vodstvom generala Odrie		Uspel – predsednika so odstavili, oblast je prevzel Manuel Odria	Odria je bil leta 1950 izvoljen za predsednika, vladal je z diktatorskimi brutalnimi metodami in vpeljal ekonomske reforme.	Leta 1956 je Odria dovolil volitve, ki jih je izgubil. Prostovoljno je zapustil državo.	Odria, Manuel, 2001-05 *Redžepagić, 1968: 824
Peru	03.10.1968 (prevzem oblasti do leta 1975)	*Fernando Belaunde Terry	Vojska na čelu z generalom Juanom Velascom *Alvarado	*Nezadovoljstvo s Terryjevo ekonomsko politiko	Uspel	Socialne in agrarne reforme; *razpustitev kongresa in formiranje revolucionarne vlade.	*Delavske organizacije in kmetje so kmalu začeli nasprotovati režimu.	Natek, 1999: 622 *Peru, 2001

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Peru	*05.04.1992	Civilna oblast – predsednik Fujimori, ki je bil izvoljen leta 1990	Predsednik Fujimori (avtoudar *oziroma predsedniški udar proti drugim vejam oblasti)	Ekonomska kriza, visoka stopnja političnega nasilja, ki so ga izvajale gverile.	Uspel – udar sta podprla vojska in ljudstvo, nasprotovala mu je mednarodna skupnost.	Fujimori je razveljavil zakonodajo in sodstvo, začel je vladati z dekretom.	Razpisal je skupščinske volitve za leto 1992 in splošne volitve za leto 1995.	Selingson, 2002: 64, 65 *Parish, 2002: 239
Salvador	12.-14.12.1948	Predsednik Salvador Castaneda Castro	Mladi vojaški častniki	Neprimerne reforme, zatiranje	Uspel	Oblast je prevzela hunta pod vodstvom majorja Oscarja Osoria.	Vladanje hunte je privedlo do politike in postopkov, ki so obvladovali vlado Salvadorja naslednjih 30 let.	Phillips, 2005: 1002, 1003
Salvador	**25.01.1961	*Jose Maria Lemus	**Zavezništvo klerikalcev in reakcijskih sil	*Avtoritarna vladavina Lemusa	Uspel	Socialne reforme, investicije, spopadi med vlado in levo usmerjeno gverilo.	*Junija 1961 je prišla na oblast hunta – voditelji stranke narodne sprave.	Calvocoressi, 1991: 682 *El Salvador, 2001-05 **Redžepagić, 1968: 735
Salvador	*25.03.1972	*Vojaški režim predsednika generala Sancheza Hernandezza	Vojska in politična elita	*Nepoštene volitve	Ni uspel	*300 žrtev		Poulsen, 1995: 336 *Clodfelter, 2002: 710



Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Salvador	*15.10.1979	Predsednik general Carlos Humberto Romero (*desničarska vojaška vlada)	Vojaška hunta (*skupina zmernih levičarskih vojaških častnikov)	Prenaseljenost, ekonomske težave, socialni in politični nemiri	Uspel	Nadaljevali so se umori, terorizem; *nova hunta je obljubljala reforme in začela agrarno reformo.	Nemiri so izbruhnili v državljansko vojno med vlado in gverilci.	El Salvador, 2001-05 *Clodfelter, 2002: 710
Salvador	1981	*Predsednik J.N. Duarte	Vojska (mladi častniki)			Agrarne reforme, nacionalizacija premoženja		Calvocoressi, 1991: 682 *Pogačnik, 2006: 3838
Surinam	25.02.1980	**Vlada	**Major Desire Bouterse	*Rasni nemiri	Uspel	Bouterse je razpustil parlament in vlado ter razveljavil ustavo (*sledili so zlom gospodarstva in gverilske vojne.	Sprejeli so novo ustavo in izpeljali referendum.	Natek, 1999: 626 *Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 453 **Suriname, 2001-05
Surinam	05.02.1982 (*prevzem oblasti do leta 1987)	Predsednik Chin A. Sen	Levičarji pod vodstvom poročnika Desireja Boutersa		Uspel	Vzpostavitev vojaškega prava med stavkami in protesti zaradi usmrtitve 15 opozicijskih vodij 10.12.1982.	*Leta 1988 je bila ponovno vzpostavljena demokracija, zmanjšale so se aktivnosti gverilskih skupin.	Suriname, 2001 *Suriname, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Surinam	24.12.1990	Ramsewak Shankar (**civilni predsednik, ki je bil izvoljen januarja 1988)	Vojska ***pod vodstvom Desireja Boutersa	**Gospodarska recesija, brezposelnost, inflacija, pomanjkanje.	Uspel	*Nova vlada predsednika Runalda Venetiaana je omejila moč vojske.	Izvedba parlamentarnih volitev **maja 1991; **oblast je nato prevzel poročnik Desi Bouterse.	Natek, 1999: 626 *Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 453 **Suriname, 1996 ***Suriname, 2001-05
Trinidad in Tobago	27.07.1990 (*nasilen poskus udara)		Muslimani *pod vodstvom Imama Yasina Abu Bakra		Ni uspel	*Po šestih dneh so se uporniki predali, vlada je zopet prevzela oblast.		Natek, 1999: 560 *Birth, 1994
Urugvaj	*Junij 1973		Vojska	*Desetletje socialno-političnih konfliktov in krize razvojnega modela.	Uspel	*Oblast je prevzel predsednik Bordaberry, ki je prepovedal vsakršno politično aktivnost.	Na volitvah so zavrnili ustavo. *Sledilo je skoraj 12 let represivnega diktatorstva.	Hobsbawm, 2000: 450 *Sierra, 2005: 481, 486, 490
Urugvaj	1976	Predsednik Juan Mario Bordaberry	Vojska		Uspel		25. 11. 1984 so izpeljali svobodne volitve, *nova vlada je oblast prevzela marca 1985.	Natek, 1999: 628 *Sierra, 2005: 506

Država in/ali kraj izvedbe (Amerika)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Venezuela	20.10.1945 (prevzem oblasti do leta 1948)	*Predsednik Isaias Medina Angarita	*Del opozicijske stranke Demokratična akcija		Uspel - **na oblast je prišla Demokratična akcija	Predsednik je postal Romulo Betancourt; *Medino so aretirali, leta 1947 so uvedli novo ustavo in obljubili volitve.	Ženske so dobile volilno pravico, dobili so novo ustavo in izpeljali agrarno reformo.	Natek, 1999: 630 *Phillips, 2005: 1255 **Perez Jimenez, Marcos, 2001-05
Venezuela	23.11.1948	Gallegos	**Marco Perez Jimenez	**Nasprotovanje reformam levice	Uspel	*Jimenez so izgnali po letu 1959 in spet izvolili Betancourta.	*Betancourt je poskušal s previdnejšimi ukrepi zagotoviti demokraciji trdnejšo podlago.	Natek, 1999: 630 *Enciklopedija svetovne geografije, 1997: 453 **Perez Jimenez, Marcos, 2001-05
Venezuela	**23.01.1958	***Predsednik Marcos Perez Jimenez	Pet-članska vojaška hunta **pod vodstvom Wolfganga Larrazabala	Upori ljudstva in oboroženih sil; ***korupcija	*Uspel	Nove volitve so izpeljali decembra 1958.		Sharma, 2004: 63 *Zagorski, 2003: 91 **Redžepagić, 1968: 848 ***Phillips, 2005: 1255
Venezuela	Februar 1992	Predsednik Carlos Andres Perez	*Gibanje mladih vojaških častnikov	**Neprijateljnost Pereza zaradi neoliberalnih politik.	Ni uspel, saj niso uspeli ujeti Pereza.	*Hugo Chavez je bil aretiran, leta 1994 izpuščen in leta 1998 izvoljen za predsednika.	Volitve leta 1993 so pokazale nenaklonjenost ljudstva strankam.	Zagorski, 2003: 92, 93 *Sharma, 2004: 63 **Harris, 2003: 386

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Afganistan	20.09.1953 (nekrvav dvorni udar)		Muhammad Daud Khan		Uspel	Khan je postal novi premier, uvedel je zmerne socialne in ekonomske reforme, usmerjene k nevtralnosti.	Izboljšanje infrastrukture, okrepitev vojske.	Afganistan, 2001
Afganistan	17.07.1973 (*nekrvav udar)	**Kralj Mohammed Zahir Shah	Bivši premier Muhammad Daud Khan		Uspel	M. D. Khan je razglasil republiko, *prevzel oblast in razveljavil ustavo iz leta 1964.	M. D. Khan je bil izvoljen za predsednika 14.02.1977.	Natek, 1999: 214 *Afganistan, 2001 **Clodfelter, 2002: 670
Afganistan	27.04.1978	*Muhammad Daud Khan (ubili so njega in nekaj ljudi iz vlade)	*Vojska (levičarji pod vodstvom Nura Muhammada Tarakija)		*Uspel – Taraki je kmalu odstopil, novi predsednik je postal Hafizullah Amin.	Ob podpori ZSSR je prišla na oblast maloštevilna komunistična partija.	Proti komunistični vladavini se je začel oborožen odpor številnih skupin mudžahedinov (sveti bojevniki).	Natek, 1999: 214 *Afganistan, 2001
Afganistan	*27.12.1979	Hafizullah Amin			Uspel	Sledila je invazija Sovjetskih sil in namestitev Babraka Karmala za predsednika.	Leta 1986 je Karmal odstopil, Mohammad Najibullah je bil postavljen na čelo skupnega vodenja države.	Afganistan War, 2001-05 *Clodfelter, 2002: 671

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Afganistan	16.04.1992	Predsednik Mohammad Najibullah	Generali vladne vojske	*Februarja 1988 so se sovjetske sile umaknile, vojna se je še vedno nadaljevala, vendar brez rezultatov.		28.04.1992 so generali razglasili Islamsko državo Afganistan, začasni predsednik je postal Burhanuddin Rabbani.	Spopadi med vladno vojsko in mudžahedini so se nadaljevali.	Natek, 1999: 215 *Afganistan War, 2001-05
Azerbajdžan	Junij 1993	Predsednik Abulfan Elčibej		Poraz v Gorskem Karabahu		Parlament je predsedniške pristojnosti prenesel na Gajdarja Alijeva.		Natek, 1999: 219
Bangladeš	15.08.1975	*Vlada Sheikhha Mujibirha Rahmana	Mladi vojaški častniki	Notranje protislovje v vladajoči stranki; *neučinkovitost, korupcija, avtoritarnost, nepotizem	Uspel	Sledilo je obdobje kaosa in zmede.	Na oblast je bil postavljen general Ziaur Rahman, ustanovljena je bila vojaško – birokratska oligarhija.	Riaz, 2005: 173 *Clodfelter, 2002: 670
Bangladeš	1990	Ershad				Sledile so volitve leta 1991.		Riaz, 2005: 175

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Burma (v tistem času Mjanmar)	02.03.1962	*U Nujeva civilna vlada	Ne Win ***s pomočjo vojske	***Pojav političnega razvoja, ki je ogrožal državno integriteto.	Uspel - **razveljavili so ustavo	Ne Win je vladal naslednjih 26 let. **Marca 1964 so prepovedali politične stranke, razen Socialistične stranke Burme.	**Sledili so gospodarski problemi in uveljavitev nove ustave decembra 1973.	Natek, 1999: 314 *Myanmar, 2001 **Myanmar, 2003 ***Redžepagić, 1968: 372
Burma (v tistem času Mjanmar)	18.09.1988	*Diktatorski režim generala Ne Wina	General Saw Maung	*Močni represivni ukrepi vladajoče oblasti		Maung je ustanovil Državni svet za obnovo zakonitosti in reda, obljubil je večstrankarske volitve.	Državo so 27.05.1989 preimenovali v Mjanmar, 20.03.1992 je generala Maunga zamenjal general Than Shwe.	Natek, 1999: 314 *Clodfelter, 2002: 683
Ciper	**15.07.1974	*Predsednik Archbishop Makarios	Desničarji		**Uspel s podporo demokratičnih držav	Vladna podpora združitvi z Grčijo je botrovala turški invaziji na severni del otoka.	**Avtoritarni režim v Atenah je padel.	Turkey, 2001 *Ioannidess, 2001 **Clodfelter, 2002: 602
Indonezija	*01.10.1965	Predsednik Sukarno (na oblasti od leta 1945)	Vojska pod vodstvom generala Suharta	**Rastoča moč in vpliv PKI (Indonezijska komunistična stranka) sta prišla na dan.	Uspel – Suharto je zamenjal Sukarna leta 1967.	Sledila je intenzivna kampanja proti upornikom, tisoče ljudi je izginilo.	Stabilizacija gospodarstva in reorganizacija vlade.	Indonesia, 1996 *Gestapu, 2001 **Clodfelter, 2002: 687

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Irak	13. – 14.07. 1958 (prevzem oblasti do leta 1963)	*Monarhija (ubili so kralja Feisala I. in ministrskega predsednika Nuriya es Saida).	Vojaški udar pod vodstvom generala Abd al – Karima Quassima	Nasprotovanje monarhiji	Uspel	Z vzpostavitvijo republike so se odvrnili od zahoda in se naslonili na ZSSR in njene zaveznice.	*14.07. je bil ustanovljen suvereni svet iraške republike, prvi predsednik vlade je postal general Abdel Karim Kasem.	Natek, 1999: 254 *Mikuž, 1984: 41
Irak	08.02.1963 (*prevzem oblasti za devet mesecev)	***Abdul Karim Quasim	Udar vojaškega letalstva *Ba'th stranka	**Prepoved političnih strank in organizacij	Uspel	Na oblast je prišla Stranka arabskega socialističnega preroda.	**Quasim je bil ubit, predsednik je postal maršal Salam Arif.	Natek, 1999: 254 *Iraq, 2001 **Redžepagić, 1968: 445 ***Pogačnik, 2006: 1706
Irak	18.11.1963	Padec vlade in zmanjšana moč Ba'th stranke	Abd al – Salam Arif	*Organizacija polvojaške Nacionalne garde, ki je terorizirala in ubijala politične nasprotnike.	Uspel	Malo političnih institucij, brez ustave in parlamenta, malo dovoljenih političnih strank.		Iraq, 2001 *Redžepagić, 1968: 445, 446
Irak	17.07.1964	Predsednik Arif	Vojaški častniki in Ba'th stranka					Iraq, 2001

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Irak	30.07.1964	Vojaški častniki v vladi			Uspel	Oblast je prevzel Ahmad Hasan al – Bakr		Iraq, 2001
Irak	17.07.1968 (trajanje oblasti do leta 1979)					Oblast je prevzel Hassan al – Bakr, ki je kot predsednik republike ostal na oblasti do leta 1979.		Natek, 1999: 254
Iran	**19.08.1953	Premier Mohammad Mosadeq (*na oblasti od leta 1950)	**19 šahovih privrženecv in vojaške enote pod poveljstvom generala Zahedija in ob podpori CIA-e.	*Prisila Velike Britanije, da sprejme Iranovo zahtevo po nacionalizaciji naftne industrije; **izgon šaha.	*Uspel	**Deveturni boj, ki je terjal 300 žrtev, Mosadeq je odstopil, šah se je vrnil na oblast.	*Uvedli so strožje ukrepe proti uporabi drog.	Iran, 2001 *Raisdana, 2002: 151, 152 **Clodfelter, 2002: 633
Iran	1979 (ena največjih socialnih revolucij 20. stoletja)	Dinastija Pahlavijer	Upor mestnega prebivalstva pod vodstvom ajatola Ruholla Homeinija	Prosvetiteljski program modernizacije in industrializacije.	Uspel	16.01.1979 je šah odšel v izgnanstvo, iranska revolucija je zmagala. *Ustanovili so republiko.	Iranska revolucija je nastala in zmagala pod praporjem verskega fundamentalizma.	Hobsbawm, 2000: 445, 460 – 462 *Iran, 2001



Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Jemen	27.09.1962		Skupina častnikov pod vodstvom Abd Allaha al – Sallala			Strmoglavili so imama Muhammada al – Badra in razglasili Jemensko arabsko republiko.	*General Sallal je bil postavljen za predsednika Jemenske arabske republike.	Natek, 1999: 271 *Redžepagić, 1968: 498
Jemen	05.11.1967	Predsednik general Sallal				Položaj predsednika Republikanskega sveta je prevzel Abdel Rahman al Iriani, ustanovljena je bila nova vlada.		Redžepagić, 1968: 499
Jemen	24.06.1978	*Predsednik Al Ghashmi (umorili so ga)				Na oblast je prišel ali Abd Allah Saleh.		Natek, 1999: 271 *Pogačnik, 2006: 1816
Južna Koreja	16.05.1961	Vojska	Vladavina demokratske stranke	Preprečiti so želeli liberalizacijo režima.	Uspel	Ustanovljen je bil vojni komite, ki se je zavezal boju proti komunizmu.		Redžepagić, 1968: 539

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Južna Koreja	1979			Umor južnokorejskega predsednika Parka Chunga Heeja	Uspel	Oblast je prevzel Chun Doo Hwan, ki je vladal kot vojaški vodja.	Uvedli so novo avtoritarno ustavo, prepovedali so opozicijo.	Chun Doo Hwan, 2001-05
Kambodža	18.03.1970 (prevzem oblasti do 01.01.1975)	Princ Norodom Sihanuk	*Vojska pod vodstvom generala Lona Nola	Nezadovoljstvo z monarhijo in nezaupanje parlamenta kralju.	Delno uspel, ker niso nadzorovali celotnega ozemlja.	Nezadovoljstvo na podeželju, ki so ga izkoristili Rdeči kmeri, napredek v gospodarstvu zaradi prozohodne usmeritve.	01.01.1975 so Rdeči kmeri zavzeli prestolnico, aprila 1975 je Lon Nol odstopil in zapustil državo.	Cambridgeov podatkovnik, 2000: 189 - 190 *Natek, 1999: 281
Kambodža	Julij 1997	*Prvi premier Norodom Ranariddh	Hun Sen (**bil je drugi premier)		Uspel	Hun Sen je postal predsednik vlade.		Hun Sen, 2001 *Spaeth, 1997 **Larimer, 1997
Katar	27.06.1995 (*nekrvav udar)	Halifa ibn Hamad at - Thani	Prestolonaslednik Hamad ibn Halifa at - Thani		*Udar so dopustile in priznale ZDA.	Izvajalec je odstranil svojega očeta in se sam razglasil za emirja.		Natek, 1999: 283 *The Gulf States, 2001

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Laos	Julij 1958	Princ Souvanna Phouma	Desno usmerjen del vojske					Souvanna, Phouma, 2001
Laos	1960 (*09.08.)	Prozahodno usmerjena vlada	Vojska *pod vodstvom Kong Lija	**Boj za oblast med nevtralisti, desničarji in komunističnimi silami.	Uspel	Oblast je prevzel princ Souvann Phoum.	Izbruhnila je državljanska vojna med novo vlado in protikomunističnim gibanjem Pathet Lao.	Natek, 1999: 304 *Redžepagić, 1968: 551 **Laos, 2001-05
Laos	November 1960		Desničarske sile		Uspel – koalicijska vlada je razpadla.			Redžepagić, 1968: 552
Maldivi	1988	Predsednik Maumoon Abdul Gayoom (na oblasti od novembra 1978)	*Poslovnež Abdullah Luthufi s pomočjo šrilanških Tamilov	**Politična represija, avtoritarnost Gayoomovega režima	Ni uspel	*Gayoom je poiskal pomoč ZDA in Velike Britanije.	*Indija je na pomoč poslala svoje vojake.	Maldives, 2003 *Haider, 2001: 429 **Maldives, 2001-05

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Nepal	1950 (prevzem oblasti do leta 1951) *t.i. nepalska revolucija	Rodbina Rana	*Stranka Nepalski kongres		Uspel	Oblast je prevzel kralj Tribhuvan, ki je 18.02.1951 razglasil parlamentarno republiko.	*Februarja 1959 je bila sprejeta prva ustava in izpeljane splošne volitve.	Natek, 1999: 321 *Redžepagić, 1968: 580
Oman	1957	Sultan Said ibn Taymur			Ni uspel, ker ga je sultan zadužil z britansko pomočjo.			Natek, 1999: 323
Oman – Dhofar	1966	Sultan Said ibn Taymur				Udar je prerasel v gverilsko vojno Ljudske fronte za osvoboditev Omana.	Sultanova vojska je z britansko podporo zlomila upornike šele leta 1972.	Natek, 1999: 323
Oman	23.07.1970	Sultan Said ibn Taymur	Sultanov sin Qabus ibn Said	Sultanovo nasprotovanje modernizaciji	Uspel	Qabus ibn Said je temeljito posodobil državo, vendar je ohranil absolutistično oblast.		Natek, 1999: 324

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Pakistan	08.10.1958	Predsednik republike Iskandar Mirza	Vojska		Uspel – razveljavili so ustavo, prepovedali politične stranke, na visoke položaje so bili postavljeni častniki.	Konec oktobra je Mirza pod pritiski častnikov predal oblast Ajubu Kanu, ki je postal predsednik Pakistana.	Kan je napovedal agrarne reforme, boj proti rasti cen in korupciji.	Redžepagić, 1968: 586
Pakistan	05.07.1977 (vojaška diktatura je trajala do leta 1988)		Vojska pod vodstvom generala Mohammada Zia ul – Haqa	Vojne z Indijo, odcepitev Bangladeša in splošno nezadovoljstvo.	Uspel	Haq se je razglasil za predsednika republike, sledilo je ekonomsko nazadovanje in militarizacija države.	Haq je umrl leta 1988 in na volitvah je zmagala hči bivšega predsednika Bhuttoja, Benazir.	Natek, 1999: 328
Pakistan	12.10.1999 (nekrvav udar)	Muhammad Rafiq Tarar	General Pervez Musharraf (prevzel je izvršno oblast, Tararja je popolnoma zamenjal 20.06.2001)	Zunanji minister Sharif je nameraval odpustiti Musharaffa z mesta vodje vojaškega osebja.	Uspel	Parlament je bil začasno razveljavljen leta 1999 in razpuščen 20.06.2001.	Udar je imel najprej podporo, nato je Musharraf izgubil zaupanje javnosti.	Pakistan, 2003
Sirija	Marec 1949	Vlada nacionalnega bloka pod vodstvom Kvatlija			Uspel	V Siriji se je začelo obdobje pogostih udarov in vladnih zamenjav.	Septembra 1950 so sprejeli ustavo.	Redžepagić, 1968: 603

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Sirija	Konec leta 1951		Polkovnik Adib Shishakli				Razpustitev parlamenta, aprila 1952 so prepovedali politične stranke.	Redžepagić, 1968: 603
Sirija	28.09.1961 (prevzem oblasti do leta 1962)		Vojaško - politični udar	Nestrinjanje z ZAR (Združena arabska republika – Sirija in Eipt) in Naserjem	Uspel		Nastanek sirske vlade	Natek, 1999: 340
Sirija	08.03.1963		Vojska in Ba'th stranka	*Končanje obdobja nestabilnih vlad.	Uspel		*Vso oblast je prevzel Nacionalni svet revolucionarnega vodstva.	Syria, 2001 *Redžepagić, 1968: 603, 604
Sirija	23.02.1966	*Vojaška vlada Salaha al-Din al-Bitarja (vodja Ba'th stranke)	Levičarski baathisti		*Uspel		Nacionalni svet je bil razpuščen. *Alawi je postala zmagovalna stranka v vojski in v vladi.	Redžepagić, 1968: 604 *Syria, 2001

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Sirija	16.11.1970		General Hafez al – Assad		Uspel	02.03.1971 je Assad postal predsednik republike in ustanovil Napredno narodno fronto.	Assad je stabiliziral politične razmere in zmanjšal odvisnost Sirije od ZSSR.	Natek 1999: 340
Tajska	15.04.1948 (nova oblast do leta 1957)		Vojska pod vodstvom Phibula Songgrama		Uspel			Natek, 1999: 348
Tajska	17.09.1957 (nekrvav udar)		Vojska pod vrhovnim poveljnikom Saritom Thanaratom		Uspel	Sarit je prevzel oblast. Naslednji dan ga je kralj Phumiphol Adulyadet imenoval za vojaškega voditelja Bankoka.		Thailand, 2001
Tajska	20.10.1958		Vojska pod vrhovnim poveljnikom Saritom Thanaratom		Uspel	To je bil tihi udar, ki je vpeljal vojaško vladavino.	21.10.1958 je Sarit razpustil politične stranke in pričel z aretacijami ljudi, ki so sodelovali v komunističnih aktivnostih.	Thailand, 2001

Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Tajska	Oktober 1976 (krvav udar)				Uspel	*Oktobra 1977 je oblast prevzel general Kriangsak, ki se je opiral na regionalno sodelovanje.	*Kriangsak je vladal do leta 1988.	Young Turks, 2001 *Thailand, 2001
Tajska	April 1981		Mladi Turki (skupina vojaških poveljnikov)		Ni uspel			Young Turks, 2001
Tajska	23.02.1991	Parlamentarna demokracija (premier general Chatichai)	Vojska pod vodstvom generala Suchinda Kraprayoona		Uspel	Kraprayoon je prevzel oblast 07.04.1992, sledile so demonstracije, ki so vodile v nasilje.	Uvedli so novo ustavo, ki je zavarovala položaj vojaških voditeljev v vladi.	Thailand, 2001
Turčija	27.05.1960	Predsednik vlade Adnan Menderes	Vojska pod vodstvom Kemala Guercela	Predsednik je s popuščanjem islamističnim gibanjem državo pahnil v hudo politično krizo.	Uspel	Leta 1961 so razglasili novo ustavo.	*Guersel je bil izvoljen za predsednika leta 1961, zaradi bolezni ga je marca 1966 nasledile Cevdet Sunay.	Natek, 1999: 356 *Guersel, Cemal, 2001-05



Država in/ali kraj izvedbe (Azija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Turčija	*12.09.1980	*Parlamentarna vlada Suleymana Demirela	*Turška vojska	Močan proces sekularizacije; *gospodarstvo je bilo v zelo slabem stanju, stopnja nasilja pa se je zviševala.	*Uspel	Prepovedali so politične stranke in nevtralizirali polarizacijo.	*Oblast je prevzela hunta pod vodstvom generala Kenana Evrena.	Oktar, 2001: 316 *Clodfelter, 2002: 649
Vietnam (Severni)	11.11.1960	Ho Chi Minh (postavljen z ustavo 01.01.1960 – imel je razširjene pravice)	Vojska (padalske brigade v Saigonu)		Uspel	Ngo Dinh Diem je bil 12.11.1960 postavljen nazaj na oblast.		Vietnam, 1945-2000, 2001
Vietnam (*Južni)	01.11.1963	*Predsednik Ngo Dinh Diem (s prekinitvami na oblasti od 26.10.1955)	Skupina generalov **pod vodstvom generala Duonga Van Minha		Uspel	*Predsednika in njegovega brata so ubili naslednji dan.	*Vzpostavitev vojaške vlade, ki se tudi ni zmogla boriti proti komunističnim upornikom Severnega Vietnama.	Natek, 1999: 366 *Diem, Ngo Dinh, 2001 **Vietnam, 1945-2000, 2001

Država in/ali kraj izvedbe (Avstralija in Oceanija)	Datum izvedbe in čas trajanja prevzema oblasti	Vladajoča oblast, zaradi katere je bil udar izveden	Izvajalci državnega udara	Vzroki za izvedbo državnega udara	Ocena uspešnosti državnega udara	Posledice državnega udara	Opis dogajanja po državnem udaru	Vir podatkov
Fidži	14.05.1987	Timoci Bavadra (**vladajoča konzervativna Stranka zveze)	Podpolkovnik Sitiveni Rabuka (**levo usmerjena koalicija)	*Slabo gospodarstvo	Ni uspel	Rabuka je ukinil ustavo in se imenoval za predsednika vlade.	Britanski guverner je razglasil izredne razmere.	Natek, 1999: 646 *Fiji, 2003 **Pogačnik, 2006: 1142
Fidži	25.09.1987	Timoci Bavadra	Podpolkovnik Sitiveni Rabuka	*Rabuka je želel Indijancem odvzeti nadzor nad vlado.	*Uspel	05.12.1987 je Rabuka razpustil vojaško hunto in imenoval civilno vlado.	*Fiji so razglasili za republiko. **Na parlamentarnih volitvah leta 1992 je zmagala Politična Stranka Fidžija.	Natek, 1999: 646 *Fiji, 2001-05 **Pogačnik, 2006: 1142
Fidži	19.05.2000	Indijanski premier Mahendra Chaundry	*Poslovnež George Speight	Zahtevali so preklic ustave.	**Delno uspel – po dveh mesecih je upor zadušila vojska.	Julija 2000 je predsednik postal Josefa Iloilo Ratu, **novo vlado je oblikoval premier Larsenia Quarase.		Fiji, 2003 *Fiji, 2001-05 **Pogačnik, 2006: 1142